

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W LUBLINIE

Program Ochrony Przyrody

NADLEŚNICTWO RUDNIK

na okres od 1.01. 2012 r. do 31.12.2021 r.

Wykonawca:

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie

Spis treści

1. Ogólna charakterystyka nadleśnictwa	32
1.1 Położenie nadleśnictwa	32
1.1.1 Położenie administracyjne	32
1.1.2 Położenie przyrodniczo – leśne	34
1.1.3 Podział fizyczno-geograficzny	35
1.1.4 Położenie geobotaniczne	36
1.1.5 Położenie klimatyczne	36
1.2 Struktura użytkowania ziemi	37
1.3 Miejsce i rola Nadleśnictwa Rudnik w przestrzeni przyrodniczo – leśnej regionu i kraju	38
1.4 Ogólna charakterystyka drzewostanów	39
1.5 Ogólna charakterystyka kompleksów leśnych	40
2. Formy ochrony przyrody	41
2.1 Zestawienie istniejących form ochrony	41
2.2 Obszary NATURA 2000	41
2.2.1 OSO Puszcza Sandomierska (kod obszaru PLB180005)	43
2.2.2 OZW Dolina Dolnej Tanwi (kod obszaru PLH060097)	51
2.2.3 SOOS Enklawy Puszczy Sandomierskiej (projektowany)	53
2.3 Pomniki przyrody istniejące i projektowane	58
2.4 Użytki ekologiczne istniejące	62
2.5 Wykaz chronionych i rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów	63
3. Walory przyrodniczo – leśne	74
3.1 Ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego	74
3.2 Zestawienie ekosystemów wodno-błotnych	74
3.3 Charakterystyka drzewostanów	74
3.3.1 Zestawienie siedliskowych typów lasu	74
3.3.2 Bogactwo gatunkowe	75
3.3.3 Struktura piętrowa	76
3.3.4 Pochodzenie drzewostanów	76
3.3.5 Charakterystyka zespołów leśnych	77
3.4 Drzewostany ponad 100 – letnie	77
3.5 Zestawienie zadrzewień	78
3.6 Zestawienie lasów ochronnych	78
3.7 Zestawienie występujących na terenie nadleśnictwa typów siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarach specjalnej ochrony ptaków	79
3.8 Zespoły parkowo – dworskie	82
3.9 Ważniejsze obiekty kultury materialnej na gruntach i w terytorialnym zasięgu nadleśnictwa	82
3.10 Obiekty przyrody nieożywionej	83
3.11 Stanowiska archeologiczne na terenie zarządzanym przez nadleśnictwo i w terytorialnym zasięgu	83
3.12 Ekologiczna ocena stanu lasu	85
4. Zagrożenia środowiska	88
5. Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego, regulacja użytkowania zasobów oraz wykonywanie prac leśnych	89
6. Plan działań	91
7. Rola edukacji leśnej społeczeństwa	92
8. Wykaz map stanowiących załącznik do Programu Ochrony Przyrody	93
9. LITERATURA	94
10. Kronika	96

10. Czyste wzory tabel do uzupełnienia dla pomników przyrody	99
11. Czyste wzory tabel do uzupełnienia dla chronionych gatunków	101

Program Ochrony Przyrody opracował
Starszy taksator mgr inż. Wojciech Paszczuk

Nadzór merytoryczny
Szef produkcji inż. Konstanty Kasperuk

**Protokół z Komisji Założeń
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU**

dla Nadleśnictwa Rudnik
obrębny Nisko i Rudnik

na okres od 01.01.2012r. do 31.12.2021r.

(wg. zał. Nr I do zarządzenia nr 12 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 lutego 2009r.)

w celu ustalenia „Założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu” wraz z Programem Ochrony Przyrody i prognozą oddziaływania planu na środowisko:

Posiedzenie Komisji Założeń Panu (KZP) dla Nadleśnictwa Rudnik zwołanej przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie odbyło się w dniu 17 listopada 2009 roku w siedzibie Nadleśnictwa z udziałem przedstawicieli:

Przewodniczący:

Adam Kornat – Z-ca Dyrektora RDLP w Lublinie,

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie:

Bogusław Gorzkowski – Naczelnik Wydziału Hodowli RDLP Lublin,

Andrzej Marzęda – Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP Lublin,

Ewa Drzewiecka – Naczelnik Wydziału Zasobów RDLP Lublin,

Mirosława Kornat – st. spec. SL ds Hodowli Lasu RDLP w Lublinie,

Ewa Zielińska - st. spec. SL ds Ochrony Przyrody,

Jarosław Kmieć - st. spec. SL ds Urządzania Lasu i SIP RDLP w Lublinie,

Nadleśnictwa Rudnik:

Edward Tomecki – Nadleśniczy Nadleśnictwa Rudnik,

Zygmunt Paruch – p.o. zastępcy Nadleśniczego,

Krzysztof Wieczerzak – spec. SL,

leśniczowie wg załączonej listy

Zespołu Ochrony lasu w Radomiu

Marek Kamola – gł. spec. ZOL Radom

Pozostali uczestnicy wg załączonej listy obecności.

Szczegółową listę uczestników posiedzenia Komisji zamieszczono na końcu protokołu w formie załącznika.

Po wysłuchaniu referatu Nadleśniczego i koreferatu Naczelnik Wydziału Zasobów RDLP Lublin oraz w wyniku dyskusji, Komisja przyjęła następujące założenia do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody i prognozą oddziaływania tego planu na środowisko:

1. Stan posiadania.

Powierzchnia Nadleśnictwa na dzień 01.01.2002r. wynosi 16058,10 ha.

Ruch gruntów w minionym okresie:

przekazano: 5,75 ha

Stan na 31.12.2008r.: 16052,35 ha w tym 15754,76 ha gruntów leśnych.

2. Ocena stanu zaawansowania prac geodezyjnych w zakresie:

Dokumentacja stanu posiadania jest kompletna.

2.1. Pomiary uzupełniające, podziały i rozgraniczenia.

Brak potrzeb w tym zakresie

2.2. Odtworzenie i stabilizacja zatartych granic własności.

Brak potrzeb w tym zakresie

2.3. Uczytelnienie podziału powierzchniowego (konserwacja wizur, linii oddziałowych).

Brak potrzeb w tym zakresie

2.4. Opracowanie dokumentacji do aktualizacji użytków i klas gruntów.

Niezgodności użytków gruntowych stwierdzone w trakcie terenowych prac taksacyjnych zostaną protokołarnie uzgodnione i spisane, jako dodatkowe elementy korygujące stan posiadania. Tak sporządzony wykaz rozbieżności podlegać będzie zatwierdzeniu przez Nadleśniczego i na podstawie jego decyzji zostanie ujęty w PUL.

2.5. Aktualizacja rejestru gruntów i mapy gospodarczej.

Wg oświadczenia Nadleśniczego rejestr gruntów w SILP jest aktualizowany na bieżąco i jest zgodny z ewidencją powszechną. Nadleśnictwo przekaże Wykonawcy mapy gospodarcze i mapy ewidencyjne zaktualizowane według stanu na dzień 01.01.2010r.

2.6. Przegląd i uzgodnienie pomiędzy Nadleśnictwem a Wykonawcą prac geodezyjnych, gruntów związanych z gospodarką leśną.

Przegląd gruntów związanych z gospodarką leśną został wykonany, a jego wyniki uwzględnione w ewidencji powszechnej i w dokumentacji do celów taksacji.

2.7. Ujawnienie zarządu LP w KW.

Księgami Wieczystymi objęte jest powierzchnia 16047,82 ha gruntów Nadleśnictwa Rudnik.

2.8. Sprawdzenie położenia gruntów własnych względem swojego zasięgu terytorialnego.

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa położone są w zasięgu terytorialnym. Równocześnie stwierdza się, iż na terenie zasięgu Nadleśnictwa nie występują grunty w zarządzie innych nadleśnictw. Wykonawca uzgodni styk z sąsiednimi nadleśnictwami przy aktualizacji LMN.

2.9. Grunty sporne.

Las po byłym majątku Przędzel (18,08 ha) zaliczyć do gospodarstwa specjalnego. Nie planować zabiegów gospodarczych. W ramce mapy podać łączną powierzchnię gruntów spornych. W opisanii ogólnym zostanie zamieszczony wykaz gruntów spornych oraz omówiony ich charakter.

2.10. Grunty we współwłasności.

W opisanii ogólnym zostanie zamieszczony wykaz gruntów we współwłasności oraz omówiony ich charakter. Powierzchnia gruntów we współwłasności wynosi 0,9992 ha. Grunty te nie będą objęte planowaniem..

2.11. Grunty przeznaczone do zalesienia.

Brak.

2.12. Grunty przeznaczone na cele nierolnicze i nieleśne.

Brak.

2.13. Grunty objęte art. 40 ustawy o lasach.

Brak.

2.14. Grunty czasowo wyłączone z produkcji a pozostające na stanie LP.

Powierzchnia pod odwierty poszukiwawcze gazu: oddział 118c, 108d, 78a. o łącznej powierzchni 2,35ha.

2.15. Przekazanie Wykonawcy prac urzędzeniowych dokumentacji dotyczącej taksacji.

Proponuje się aby przekazanie Wykonawcy prac urzędzeniowych dokumentacji do celów taksacji nastąpiło w terminie do końca marca 2010 r. Wykonawca prac za podstawę stanu posiadania Nadleśnictwa przyjmie rejestr gruntów sporządzony na podstawie SILP oraz mapy numerycznej (LMN) wraz z zaistniałymi zmianami po 1 stycznia 2010 roku, przekazanymi protokolarnie wykonawcy prac przez Nadleśnictwo.

Przekazanie dokumentacji nastąpi w postaci importu kopii bazy SILP do programu „Taksator”. Przekazanie kopii danych geometrycznych nastąpi protokolarnie w oparciu o Zarządzenie nr 13 DGLP z 20 marca roku 2007 (po wcześniejszej aktualizacji bazy i warstw wektorowych za rok 2009) przez Wydział Zasobów - stan na 1.01.2010r.. Wykonawca po wykonaniu taksacji i wprowadzeniu jej wyników do programu „Taksator” utworzy warstwy stratyfikacyjne i dopiero wówczas zostanie ustalona liczba i rozmieszczenie na mapie próbnych powierzchni kołowych. Powierzchnie zostaną założone po wykonaniu taksacji.

Proponuje się aby wszystkie zmiany ewidencyjne przeprowadzone po w/w przekazaniu rejestru zostały uwzględnione przez Wykonawcę prac pod warunkiem przekazania kompletnego wypisu i rysunku działki wraz z współrzędnymi pomiaru. Przyjmowanie tych zmian może mieć miejsce w terminie do 30.06.2011 r. Termin ten musi być bezwzględnie przestrzegany.

Zmiany rejestru gruntów zaistniałe po tym terminie nie będą uwzględnione w bazie programu „Taksator” wg stanu na 1.01. 2012 roku. Tego typu zmiany będą wprowadzane samodzielnie przez Nadleśnictwo po procesie instalacji nowej bazy w SILP.

3. Podział powierzchniowy: zmiany numeracji oddziałów, podziału powierzchniowego, wielkości ostępów, kierunków cięć.

Należy pozostawić bez zmian numerację oddziałów. Grunty przejęte w mijającym 10-leciu należy oznakować numerami kolejnymi dla obrębu. W przypadku, gdy nie występuje zmiana granic, należy zachować numerację literową pododdziałów.

W ramach prac terenowych granice pododdziałów, powinny być oznakowane zgodnie z §17pkt IUL.

4. Podział na leśnictwa.

Podział na leśnictwa zostanie przyjęty wg stanu na 01.01.2012 r zgodnie z wydanym zarządzeniem Nadleśniczego.

5. Opracowanie siedliskowe.

Dla potrzeb planu urządzenia lasu ustalenia z opracowania siedliskowego przyjąć w możliwie maksymalnym stopniu.

6. Ustalenie cech drzewostanów.

Ustalenie cech drzewostanów zgodnie z § 26 instrukcji u.l. nastąpi w trakcie prac taksacyjnych na podstawie spostrzeżeń taksatorów oraz odpowiedniej dokumentacji uzyskanej z nadleśnictwa. Zostaną one uzgodnione i przedstawione przy przekazaniu prac terenowych w formie odpowiednich wykazów. Nie będzie rejestrowana masa podrostów.

7. Podział lasów ze względu na dominujące funkcje.

7.1. Lasy rezerwatowe

Brak

7.2. Lasy ochronne

Lasy ochronne zostały zatwierdzone Decyzją znak nr 195 Ministra Środowiska z dnia 21 sierpnia 1995r. na powierzchni 7031 ha , w którym wyróżniono: lasy wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, lasy położone w granicach miast i w odległości 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców.

Zasięgi obszarów chronionych takich jak: obszary Natura 2000, Parki Krajobrazowe, użytki ekologiczne, strefy ochronne wokół gniazd zostaną przyjęte zgodnie z obowiązującymi dokumentami utworzenia. Zobowiązuje się Wykonawcę obligatoryjnie do wystąpienia z wnioskiem do RDOŚ w Rzeszowie, RZGW , oraz innych instytucji i organizacji o uzyskanie informacji o wszelkich formach ochrony z terenu Nadleśnictwa Rudnik.

7.3. Lasy gospodarcze (wielofunkcyjne).

Pozostałe lasy nie będące lasami ochronnymi

8. Podział na gospodarstwa .

Gospodarstwo specjalne (S).

w skład którego wejdą:

- a) lasy wodochronne w strefach ochronnych ujęć wody i źródeł wody wyłączone stosownymi decyzjami administracyjnymi ,
- b) strefy ochronny ściślej wokół gniazd bociana czarnego.
- c) wyłączone drzewostany nasienne,
- d) lasy na siedliskach Bb, BMb, Bs, LMb, Ll
- e) lasy na gruntach spornych.

Gospodarstwo lasów ochronnych (O).

Zgodnie z §82 IUL proponuje się utworzyć gospodarstwo lasów ochronnych (O) w skład, którego wejdą wszystkie lasy ochronne z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego

Gospodarstwo zrębowe w lasach gospodarczych (GZ).

W skład, którego wejdą drzewostany na siedliskach Bśw, Bw, BMw, BMśw (typ gospodarczy drzewostanu - So), Ol - do zagospodarowania rębnią zupełną Ib z krótkim okresem odnowienia do 5 lat.

Gospodarstwo przerębwo-zrębowe w lasach gospodarczych (GPZ).

W skład, którego wejdą drzewostany w lasach gospodarczych (nie ujęte w gospodarstwie specjalnym lub przebudowy) dla których przyjmuje się sposób zagospodarowania rębniami częściowymi, gniazdowymi lub stopniowymi na siedliskach Lśw, Lw, LMśw, LMw, OII, BMśw (GTD DbSo, JdSo),

Gospodarstwo przebudowy (R) zgodnie z wytycznymi określonymi w §40 ust.6 IUL zostanie utworzone z lasów ochronnych jak i gospodarczych, ale nie zaliczonych do gospodarstwa specjalnego. Lokalizację i powierzchnię drzewostanów do przebudowy Wykonawca powinien uzgodnić z nadleśnictwem i przedstawić na odbiorze prac terenowych.

Ostateczna ilość i wielkość gospodarstw ustalona będzie w oparciu o wyniki inwentaryzacji terenowej.

9. Inwentaryzacja lasu do PUL.

Należy wykonać inwentaryzację zasobów drzewnych w obrębie statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych, obejmującą trzy etapy:

1) szacunek miąższości w poszczególnych drzewostanach z wykorzystaniem „Tablic zasobności i przyrostu drzewostanów” B. Szymkiewicza i powierzchni próbnych relaskopowych – podczas sporządzania opisu taksacyjnego;

2) inwentaryzacja miąższości na losowych powierzchniach próbnych,

3) wyrównanie (równanie regresji) miąższości oszacowanej w drzewostanach do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku w warstwach gatunkowo-wiekowych na podstawie pomiaru drzew na powierzchniach próbnych.

Wnioskuje się o nie szacowanie miąższości podrostu.

Zgodnie z propozycją Nadleśniczego w trakcie prac terenowych zostaną zinwentaryzowane szkody natury biotycznej i abiotycznej, wiatrolomy, uszkodzenia od owadów i zwierzyny, łącznie z I klasą wieku, z podaniem dla stopni od 1 do 3 głównej przyczyny uszkodzeń.

W uzgodnieniu z Nadleśnictwem należy zainwentaryzować i nanieść na mapę ochrony lasu:

-stałe partie kontrolne do jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny,

-ogniska gradacyjne,

-powierzchnie drzewostanów na gruntach porolnych,

-lokalizację pędraczków.

Inwentaryzacja uszkodzeń przemysłowych oraz określenie stref uszkodzeń przemysłowych nie będzie wykonywana.

10. Przyjęcie wieków rębności.

Przyjmuje się następujące wieki rębności :

Db	140 lat
Jd, Js, Wz	120 lat
Bk, Md	110 lat
So, Kl	100 lat
Św, Brz, Ol, GB	80 lat
Tp	40 lat
Os Olo _d	60 lat

Wiek rębności mieszczą się w ramach określonych w „Wykazie wieków rębności dla sosny, świerka, jodły, buka i dębu”, stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 36 Dyrektora Generalnego LP z dnia 19 maja 2004 r. w sprawie zmian w IUL.

Zgodnie z § 83 pkt. 4,6 IUL - przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu. Oznacza to, iż nie każdy drzewostan, w którym gatunek panujący osiągnął wiek rębności musi podlegać użytkowaniu rębnemu. Wiek dojrzałości rębnej drzewostanu zostanie określony indywidualnie przez taksatora w oparciu o stan drzewostanu (rzeczywisty skład, jakość, uszkodzenia, stan odnowienia, okres odnowienia, itp.).

11. Projektowanie użytkowania rębego i przedrębego.

11.1. Rodzaje rębni wiodących oraz zastępczych według typów siedliskowych lasu (STL).

TSL	GTD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Rębnia		Okres odnowienia
			wiodąca	zastępcza	
1	2	3	5	6	7
Bs	So	So 90% Brz i inne 10%	-	-	-
Bśw	So	So 80%, Brz i inne 20%	I	-	do 5 lat
Bw	So	So 70%, Brz 20%, Św i inne 10%	I	-	do 5 lat
Bb	So	So 80%, Brz, Św i inne 20%	IV	-	30

BMśw	So	So 70%, Db i inne 30%	I	III	do 5 lat
	Db So	So 60%, Db 20%, Bk, Jd i inne 20%	III	II	15 lat
	Jd So	So 60%, Jd 30%, Bk i inne 10%	III	II	15 lat
BMw	So	So 70%, Db, Jd i inne 30%	I	II	do 5 lat
	Św So	So 50%, Św 30%, Db, i inne 20%	I	II	do 5 lat
BMb	So	So 60%, Brz 20%, Św, Ol i inne 20%	IV	-	30
LMśw	Db So	So 40%, Db 30%, Jd i inne 30%	II	III	20 lat
	Jd So	So 40%, Jd 30% Db i inne 30%	II	III	20 lat
	So Jd	Jd 50%, So 30%, inne 20%	IV	III	40 lat
	Bk So	So 40%, Bk 30%, Jd, Db i inne 30%	II	III	20 lat
LMw	So Db	Db 50%, So 30%, inne 20%	II	III	20 lat
	So Jd	Jd 50%, So 30%, i inne 20%	IV	III	20 lat
LMb	Ol	Ol 70%, Brz, So, inne 30%	IV	-	30
Lśw	Jd Db	Db 50%, Jd 30%, Bk i inne 20%	III	II	40 lat
	Bk Db	Db 60%, Bk 30%, Jd i inne 10%	II	III	20 lat
Lw	Db	Db 60%, Js 20%, Jd i inne 20%	III	IV	20 lat
Ol	Ol	Ol 90 %, Js, Brz i inne 10%	I	III	do 5 lat
OlJ	Js Ol	Ol 50%, Js 30%, Db Wz i inne 20%	II	I	20 lat
Ll	Db	Db 70% Js i inne 30%	II	IV	20 lat

* - Do czasu ustąpienia zjawiska chorobowego Js, gatunek ten można zastąpić innymi.

Dopuszcza się modyfikacje GTD, ale tylko w uzasadnionych przypadkach wynikających z mikrosiedlisk, stopnia uwilgotnienia siedliska oraz rzeczywistego składu gatunkowego drzewostanu, przy zachowaniu głównego gatunku GTD. Wykaz zmian przedstawić na NTG, celem zatwierdzenia. Natomiast składy odnowieniowe mogą być modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem występujących mikrosiedlisk, stopnia uwilgotnienia i stanu siedliska. Zgodnie z treścią § 30 pkt. 6 ZHL, nadleśniczy w trakcie realizacji PUL może zmienić docelowy skład gatunkowy upraw do 30 % udziału łącznie dla gatunków głównych.

Komisja postanowiła przyjąć propozycje Nadleśnictwa i do czasu trwania choroby jesionu dopuszcza się zamienne wprowadzanie innych gatunków.

W przypadku uzyskania odnowienia Db okres odnowienia można skrócić do 10 lat.

11.2. Użytkowanie rębne.

Sposoby użytkowania rębne zostaną przyjęte zgodnie z obowiązującymi „Zasadami hodowli lasu”, instrukcją u.l., potrzebami hodowlanymi. Wykaz cięć będzie sporządzony bez przydziału na lata oraz zostanie wykonana mapa przeglądowa cięć rębnych i gruntów leśnych nie zalesionych z naniesionymi obszarami podlegającymi ochronie w skali 1:25000. Wykaz ten Wykonawca powinien uzgodnić z nadleśnictwem oraz z Wydziałem merytorycznym RDLP przed NTG.

Pasy drzewostanów wzdłuż dróg i rzek – ekotony, w uzasadnionych przypadkach należy wydzielić w odrębne wydzielania.

Przyjmując dotychczasowy podział na ostępy i obowiązujący kierunek cięć.

11.3. Użytkowanie przedrębne.

Do użytkowania przedrębne nie planować:

- drzewostanów zlokalizowanych na działkach położonych w szachownicy z lasami obcej własności
- wydzieleń położonych w jarach i terenie trudno dostępnym 25 IUL pkt 5,6.

Zadania dotyczące tych prac należy ustalić w oparciu o potrzeby wynikające ze stanu lasu uwzględniając stronę ekonomiczną.

W d-stanach przedrębnych, młodszych i nie objętych planem cięć w I 10-leciu planować cięcia przedrębne wg obowiązujących zasad tj. (CP, TW, TP) bez podziału na trzebieże o charakterze pozytywnym czy negatywnym. W opisach taksacyjnych i planach szczegółowych podawany będzie jedynie rodzaj zabiegu oraz pilność zabiegu, bez wskaźnika intensywności cięcia. Przy planowaniu

należy uwzględnić potrzeby oraz stronę ekonomiczną. W użytkowaniu przedrębny proponuje się planować jeden nawrót cięć. Do użytkowania przedrębny nie należy planować drzewostanów rębnych: objętych planem cięć, a w przypadku nie objętych rozważyć zasadności zabiegu. Rozmiar powierzchniowy cięć pielęgnacyjnych i wysokość wskaźnika intensywności cięć w użytkowaniu przedrębny zostanie ustalona na NTG po przedstawieniu przez Wykonawcę różnych wariantów obliczonych wskaźników.

12. Planowanie hodowlane z uwzględnieniem lokalnych warunków produkcji leśnej.

Proponuje się aby :

- Poprawki zaplanować w wysokości 20% od sumarycznej powierzchni zakładanych upraw,
- Pielęgnowanie gleby – planować zgodnie z potrzebami hodowlanymi,
- Czyszczenia wczesne – zgodnie z potrzebami hodowlanymi,
- Czyszczenia późne wynikające z potrzeb hodowlanych,
- Melioracje – wg potrzeb hodowlanych,
- Czyszczenia późne z masą- wg potrzeb hodowlanych,
- Dolesienia, podsadzenia, wprowadzanie II-pię tra – określić po pracach terenowych w uzgodnieniu z Nadleśnictwem i przedstawić do akceptacji na NTG .

Uzgodniony z Nadleśnictwem wykaz wydzieleń zaliczonych do sukcesji i szczególnej ochrony wraz z uzasadnieniem, Wykonawca przedłoży na NTG.

Nasiennictwo i selekcja

Dane dotyczące bazy nasiennej zostaną przedstawione we wzorze nr 2 „Wykaz obiektów bazy nasiennej”. Dane adresowe i powierzchnie tych obiektów należy pozostawić bez zmian. Zostanie sporządzona mapa przeglądowa nasiennictwa i selekcji w skali 1:25000.

Gospodarka szkółkarska

Powierzchnia manipulacyjna 14,25 ha i powierzchnia zredukowana 10,50 ha (leśnictwo Czarny Las 115g, 116j,h,i,s, 113s).

Nadleśnictwo planuje zmniejszenie powierzchni zredukowanej szkółki. W związku z tym niezbędne będzie dokonanie ponownego pomiaru powierzchni.

13. Przebudowa drzewostanów w tym hierarchia potrzeb dotyczących przebudowy.

Proponuje się ustalić następującą hierarchię pilności przebudowy drzewostanów:

- drzewostany niezgodne z GTD i uszkodzone w stopniu 3, a następnie 2,
- drzewostany niezgodne z GTD i uszkodzone o niskim zadrzewieniu (0.4 i mniejszym) i miernej jakości hodowlanej,

Podstawowymi sposobami prowadzenia przebudowy będzie:

- wykonywanie rębni zgodnych z typem siedliskowym lasu i tabelą z pkt. 18,
- wykonywanie cięć pielęgnacyjnych i sanitarnych o charakterze przekształceniowym.,
- wprowadzanie podsadzeń produkcyjnych.

Przy odbiorze terenowym prac urzędzeniowych Wykonawca przedłoży wykaz drzewostanów zaliczonych do gospodarstwa przebudowy na najbliższe 10-lecie wraz z propozycją ich zagospodarowania do akceptacji NTG, w trakcie której zostanie podjęta ostateczna decyzja o utworzeniu gospodarstwa.

W drzewostanach zaliczonych do gospodarstwa przebudowy, dopuszcza się skrócenie okresu przebudowy i zastosowanie rębni, w zależności od ich stanu zdrowotnego.

14. Uboczne użytkowanie i zagospodarowanie łowieckie.

W planie urządzenia lasu zostaną określone kierunkowe zadania związane z użytkowaniem ubocznym i zagospodarowaniem łowieckim, w oparciu o informacje uzyskane od Nadleśnictwa zgodnie z instrukcją u.l. z uwzględnieniem występowania szkód i sposobów ich ograniczenia. Zgodnie z wnioskiem Nadleśniczego należy sporządzić mapę przeglądową gospodarki łowieckiej w skali 1:50000 z naniesionymi elementami infrastruktury łowieckiej.

15. Rekreacyjne zagospodarowanie lasu.

Wykonawca planu u.l. sprawy zagospodarowania rekreacyjnego, przedstawi w oparciu o wyniki inwentaryzacji i materiały udostępnione przez Nadleśnictwo. Opisane zostaną w elaboracie i przedstawione na mapie zagospodarowania rekreacyjnego w skali 1:50 000 (§ 101 IUL).

16. Ochrona lasu, w tym ochrona przeciwpożarowa.

16.1. Ochrona lasu.

Podczas prac taksacyjnych dla każdego drzewostanu określony zostanie stopień uszkodzenia oraz główne czynniki sprawcze (§ 39 instrukcji ul.).

Zinwentaryzowane uszkodzenia zostaną omówione na posiedzeniu NTG celem ustalenia wytycznych dotyczących sposobów postępowania w celu poprawy odporności drzewostanów. Wykorzystane zostaną dane posiadane przez nadleśnictwo i opracowania ZOL.

Wykonana zostanie mapa zagrożeń środowiska leśnego i ochrony lasu w skali 1:25000.

16.2. Ochrona przeciwpożarowa.

Zagadnienia z zakresu ochrony przeciwpożarowej będą opracowane zgodnie z obowiązującą „Instrukcją Ochrony Przeciwpożarowej Obszarów Leśnych” oraz z aktualnym „Sposobem postępowania na wypadek powstania pożaru”. Nadleśnictwo zostanie zakwalifikowane ponownie do odpowiedniej kategorii zagrożenia pożarowego zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z dn. 22.02.2006 oraz Rozporządzeniem MSWiA z dn. 21.04.2006.

Wykonana zostanie „Mapa ochrony przeciwpożarowej” w skali 1: 50000 oraz 1:25000.

Projekt planu ppoż. wraz z mapą ochrony ppoż., Wykonawca uzgodni z Wojewódzkim Komendantem Straży Pożarnej w Rzeszowie.

16.3. Lasy w strefach uszkodzeń przemysłowych.

Informacji o strefach uszkodzeń przemysłowych zostanie przyjęta z dotychczasowego PUL.

17. Aktualizacja programu ochrony przyrody.

Aktualizacja POP zostanie wykonana poprzez zweryfikowanie w terenie informacji zawartych w poprzednim POP dla Nadleśnictwa oraz wprowadzenie nowych informacji dotychczas nieuwzględnionych, w tym danych z „Inwentaryzacji Przyrodniczej siedlisk oraz gatunków flory i fauny” z lat 2006/2007, w uzgodnieniu z RDLP Lublin.

Zródłem danych do aktualizacji Programu dla Nadleśnictwa Rudnik będą:

- dane wykonawcy z prac terenowych,
- dane Nadleśnictwa Rudnik, w tym inwentaryzacja przyrodnicza nadleśnictwa wykonana w latach 2006-2007 oraz dokumentacja fotograficzna obiektów przyrodniczych kulturowych i turystycznych (z archiwum Nadleśnictwa),
- dane z inwentaryzacji przyrodniczych poszczególnych gmin,
- dane służb Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie,
- dane służb Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Rzeszowie
- materiały Zespołu Ochrony Lasu w Radomiu,
- dane Ministerstwa Środowiska dotyczące inwentaryzacji przyrodniczej obszarów znajdujących się w Sieci Natura 2000,
- dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska dotyczące obszarów znajdujących się w Sieci Natura 2000,
- inne dane i materiały przekazane przez przedstawicieli nauki, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne.

Wykonawca obligatoryjnie wystąpi z wnioskiem o udostępnienie danych do RDOŚ w Rzeszowie, RZGW, Konserwatora Zabytków, Biura Planowania Przestrzennego, Urzędów Gmin, środowisk naukowych, przyrodniczych i organizacji społecznych zajmujących się ochroną środowiska.

Należy zachować dotychczasowy układ i treść programu. Na potrzeby Programu zostaną wykonane następujące mapy:

Mapa przeglądowa walorów przyrodniczo-kulturowych w skali 1: 50 000 – 3 egz.

Mapa przeglądowa walorów przyrodniczo – kulturowych skali 1: 25 000– 2 egz. (N-ctwo i RDLP)

Mapa rozmieszczenia stanowisk chronionych i rzadkich roślin, zwierząt i grzybów wg obrębów leśnych w skali 1: 25 000 – 2 egz.

Na mapach przeglądowo-gospodarczych w skali 1:10 000 przeznaczonych dla leśniczych zostaną naniesione istniejące formy ochrony przyrody oraz lokalizacje rzadkich i objętych ochroną ścisłą stanowisk grzybów, roślin i zwierząt. Stanowisk chronionych gatunków roślin, występujących licznie, proponuje się nie wносить na mapy dla leśniczych (1:10 000), lista tych gatunków zostanie ustalona z nadleśnictwem.

Mapy te zostaną wykonane zgodnie ze standardem leśnej mapy numerycznej (SLMN). W LMN zostaną ujęte obiekty podlegające ochronie (punktowe i powierzchniowe).

Wykonawca sporządzi wyciągi z POP dla każdego leśnictwa.

Szczegółowe zasady aktualizacji POP zawiera załącznik nr 1 do niniejszego protokołu.

Obszary chronione na terenie Nadleśnictwa Rudnik (informacje z POP)

- **Rezerwaty przyrody:** nie występują
- **Parki krajobrazowe:** nie występują
- **Użytki ekologiczne:**
  1. „Ostrowy” - 0,22 ha
  2. „Łochynia” - 1,00 ha
  3. „Brzezina” - 0,48 ha
  4. „Rzęsa” - 0,03 ha
  5. „Źródliko” - 0,40 ha
  6. „Ryczki” - 0,41 ha
  7. „Starorzecze” - 0,78 ha
  8. „Bardo II” - 1,70 ha
  9. „Trzciniowisko” - 0,92 ha
- **Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:** nie występują
- **Stanowiska dokumentacyjne:** nie występują
- **Obszary chronionego krajobrazu:** nie występują
- **Pomniki przyrody:**
  1. Dąb szypułkowy
  2. Lipa drobnolistna
  3. Dęby szypułkowe – grupa 2 szt
  4. Dęby szypułkowe – grupa 6 szt
  5. Dąb szypułkowy z sosną pospolitą
  6. Dąb szypułkowy
  7. Lipa drobnolistna
  8. Dąb szypułkowy
- **Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów:**

Ochrona strefowa:

Strefa ochrony ścisłej i częściowej bociana czarnego – Obręb Nisko, oddz. 47d

Ochrona gatunkowa:

- **rośliny:** długosz królewski, rosiczka okrągłolistna, lilia złotogłów, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, bagno zwyczajne, kopytnik pospolity, marzanka wonna, konwalia pospolita, wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, paprotka zwyczajna, barwinek pospolity, storczykowate, czosnek siatkowaty;
- **grzyby:** smardz jadalny, szmaciak gałęzisty, sromotnik bezwstydny;
- **porosty:** nie występują;
- **zwierzęta:** ptaki (107 gat., w tym bocian czarny), ssaki (26 gat., w tym wilk, bóbr europejski, wydra, popielica), płazy (13 gat.), gady (5 gat.).

- Inne ważniejsze obiekty kultury materialnej (grunty nadleśnictwa)

Lp	miejsowość	ciekawe obiekty
1	L-ctwo Zatyki	oddz. 98d – kapliczka św. Jana Nepomucena
2	L-ctwo Zalesie	oddz. 265 – kapliczka św. Huberta, oddz. 201 – krzyż, oddz. 308i – figura Chrystusa Króla Ukrzyżowanego, oddz. 309a – kapliczka św. Huberta
3	L-ctwo Borowina	oddz. 5g – kapliczka św. Huberta
4	L-ctwo Kopki	oddz. 162f – kapliczka św. Huberta
5	L-ctwo Glinianka	oddz. 259b – krzyż i mogiła

- **Obszary ochrony – sieć Natura 2000 (informacje z POP oraz ze strony internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska):**

Specjalne obszary ochrony siedlisk:

nie występują

Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków

Zatwierdzone Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 5 września 2007r.- Puszcza Sandomierska-około 8645 ha gruntów nadleśnictwa.

Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty

nie występują

Nowe obszary zgłoszone do konsultacji

nie występują

18. Propozycja zakresu i szczegółowości wykonania prognozy oddziaływania PUL na środowisko, oraz na obszar Natura 2000

Zakres i szczegółowość będzie zgodna z art. 51-52 oraz w związku z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 122*)

Udział społeczeństwa w procesie tworzenia PUL zapewniony będzie poprzez:

- ogłoszenie w BIP,
- możliwość składania uwag i wniosków do założeń,
- możliwość zapoznania się z założeniami do sporządzenia projektu PUL i składania do niego uwag,
- możliwość zapoznania się z projektem planu i składania do niego uwag,
- możliwość udziału w Komisji Projektu Planu mającej charakter debaty publicznej.

Dyrektor RDLP Lublin rozpatrzy zgłoszone wnioski i uwagi. W przypadku wniosków i uwag wykraczających poza zakres kompetencji Dyrektora Regionalnej Dyrekcji LP w Lublinie, zostanie wskazany Wnioskodawcy odpowiedni organ administracyjny, do którego należy skierować postulaty.

Monitoring zadań PUL określonych w decyzji Ministra Środowiska.

Do monitorowania realizacji zadań PUL proponuje się wykorzystać istniejący w Lasach Państwowych system kontroli tj.:

- kontrole kompleksowe Inspekcji Lasów Państwowych przeprowadzane okresowe, w cyklu 5-cio letnim,
- kontrole problemowe Wydziału Kontroli RDLP Lublin,
- kontrole bieżące i problemowe wykonywane przez wydziały merytoryczne RDLP Lublin,
- kontrole bieżące w leśnictwach dokonywane przez kierownictwo Nadleśnictwa,
- monitoring długookresowy w analizie gospodarki leśnej w minionym okresie sporządzanej na zakończenie cyklu 10-cio letniego obowiązywania PUL, i zamieszczana jako rozdział w kolejnym planie (taka ocena podlega konsultacji społecznej wraz z projektem PUL),
- analizę rozmiaru użytkowania głównego grubizny w Nadleśnictwie dokonywaną corocznie do dnia 20 lutego.

19. Rekultywacja terenów zdewastowanych:

Nie występują

20. Zagadnienia lasów niepaństwowych

Na mocy zawartego porozumienia ze Starostwami Powiatowymi Stalowa Wola i Nisko, Nadleśnictwo Rudnik pełni nadzór na lasami niepaństwowymi na powierzchni 4258 ha.

21. Infrastruktura

Należy opisowo przedstawić w PUL kierunkowe potrzeby w zakresie infrastruktury tj modernizacji i remontu dróg oraz budynków. Plan Urządzenia Lasu określa jedynie potrzeby w zakresie infrastruktury, jako kierunkowe i nie jest podstawą ich wykonania. Zadania te mogą być realizowane przez Nadleśnictwo niezależnie od zapisów Planu Urządzenia Lasu. Należy podkreślić, że plan urządzenia lasu nie zawiera działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem zamierzenia w nim zawarte nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, ani ingerencyjnymi (przekształcenie lub zmiana sposobu wykorzystania terenu).

22. Specyficzne zagadnienia dotyczące inwentaryzacji lasu i gospodarki leśnej w nadleśnictwie.

Prace przygotowawcze i terenowe (taksacja) prowadzone będą z wykorzystaniem materiałów teledetekcyjnych dostępnych w PODGiK, a pozyskanych kosztem i staraniem Wykonawcy. Pozyskanie ortofotomapy z aktualnych nalogów wykracza poza koszty przewidziane na prace urządzeniowe. Nie należy sporządzać warstwy szkółek.

23. Analiza gospodarki za ubiegły okres

Analizę gospodarki przeszłej za ubiegły okres sporządzi Nadleśniczy, zgodnie z §77 instrukcji u.l. - Nie sporządzać tabel XIX b,c.

24. Szczegółowy zakres opracowania, wymagana forma map oraz wydruków do PUL.

Prace zasadnicze:

- inwentaryzacja lasu (prace przygotowawcze, opis taksacyjny lasu, inwentaryzacja zasobów drzewnych, opracowanie wyników inwentaryzacji, w tym map, tabel i wykazów oraz zebranie danych uzupełniających inwentaryzację),
- inwentaryzacja zasobów drzewnych – stratyfikację grup drzewostanów wykonać po sporządzeniu nowych opisów taksacyjnych,
- sporządzenie opisu ogólnego lasów nadleśnictwa (elaborat) wraz z kompletem map,
- określenie zadań gospodarczych dla nadleśnictwa,
- dokonanie aktualizacji, wykonanego wg stanu na 1 stycznia 2002 roku programu ochrony przyrody oraz wykonanie mapy walorów przyrodniczo – kulturowych nadleśnictwa w skali 1:50 000,
- wszystkie mapy należy wykonać na aktualnym podkładzie rastrowym z map topograficznych.
- naniesienie w LMN zgodnie ze standardem LMN następujących obiektów: nasiennictwa i selekcji, podlegających ochronie, ppoz. oraz gospodarki łowieckiej,
- wykonanie aktualizacji leśnej mapy numerycznej spełniającej standardy określone w Zarządzeniu nr 74 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 23.08.2001 r. w sprawie zdefiniowania standardu leśnej mapy numerycznej dla poziomu nadleśnictwa z późniejszymi zmianami.
- Sporządzenie prognozy oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko na podstawie art. 46 ust. 2 i 3 w związku z art. 51 ust. 2, 52 ust. 2 oraz 53 ustawy z dnia 3.10.2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku (Dz.U.nr.199.poz.1227) z wykorzystaniem zapisów „Porozumienia zawartego pomiędzy Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych oraz Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w sprawie zakresu i

stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko" (pismo Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 06.08.2009 r. Zn.: ZU-7019-27/09).

- Prognozę należy wykonać w 5 egz. wraz z mapami. Całość przekazać na nośniku CD w formacie do uzgodnienia ze zleceniodawcą.

Prace dodatkowe

- wykonanie aktualizacji operatu glebowosiedliskowego opracowanego na stan 01.01.2002 r. celem dostosowania do aktualnej klasyfikacji gleb leśnych, nomenklatury i nazewnictwa przy wykorzystaniu metodyki S. Brożka. Uzyskane wyniki opracować w formie aneksu do istniejącego opracowania wraz z mapami oraz wykonaniem zgodnie ze standardem LMN warstwy gleb i siedlisk. Opracowanie musi zawierać pisemną ekspertyzę wykonaną przez uzgodnionego ze Zleceniodawcą eksperta.
- sporządzenie i wydrukowanie mapy przeglądowej drzewostanów w formie atlasu dla całego Nadleśnictwa – egz. w skali 1:25 000 z przeznaczeniem dla N-ctwa,
- wydrukowanie i oprawienie opisów taksacyjnych wg obrębów leśnych wraz z kompletem map – egz. przeznaczony dla Nadleśnictwa i RDLP Lublin,
- sporządzenie i wydruk map rozmieszczenia rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów na podkładzie mapy przeglądowej drzewostanów w skali 1:25 000 wg obrębów leśnych – egz. przeznaczony dla Nadleśnictwa, RDLP i DGLP,
- sporządzenie i wydruk map walorów Nadleśnictwa wg obrębów leśnych w skali 1:25 000 – egz. przeznaczony dla N-ctwa i RDLP,
- wydrukowanie i oprawienie wg obrębów leśnych wykazów projektowanych cięć rębnych, drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębne, zadań hodowlanych – egz. przeznaczony dla N-ctwa,
- mapa obwodów łowieckich z zaznaczonymi elementami infrastruktury i poletek – skala 1:50 000, egz. przeznaczony dla N-ctwa, RDLP i DGLP,
- mapa ochrony przeciwpożarowej – skala 1:50 000, egz. dla PSP i N-ctwa,
- mapa „ścienna” obszaru terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa – skala 1:50 000, egz. z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa.
- wykonanie map „czystych”:
  - wg leśnictw w skali 1:10 000 po 2 egz.,
  - wg obrębów w skali 1:25 000 po 5 egz.,
  - Nadleśnictwa w skali 1:50 000 – 2 egz.
- materiały dla leśnictwa:
  - a/. część opisowa – oprawiona w twarde okładki w formacie A4 zawierająca:
    - wyciąg z opisu ogólnego Nadleśnictwa (elaboratu) – opis gleb i siedlisk, wieki rębności, GTD, składy upraw oraz przyjęte sposoby zagospodarowania,
    - wyciąg z POP, opis taksacyjny lasu danego leśnictwa – 1 egz.,
    - wykazy: projektowanych cięć rębnych, drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębne, zadań hodowlanych danego leśnictwa – 1 egz.,
  - b. sporządzenie i wydruk map drzewostanowych i cięć rębnych dla leśnictw zawierających obiekty podlegające ochronie w skali 1:10 000 – po 2 egz. danego leśnictwa (format wydruku do ustalenia z Wykonawcą),
  - c/. sporządzenie i wydruk map drzewostanowych i cięć rębnych dla leśnictw w skali 1:10000 uzupełnionych o nakładkę na przezroczystym materiale zawierającym granice wyłączeń siedliskowych zgodnie z IUL cz.2 z dnia 18.04.2003 r. (egz. dodatkowy oraz format wydruku do ustalenia z Wykonawcą).

Całość dokumentacji należy przekazać na nośniku optycznym formacie uzgodnionym z Wykonawcą. Należy w jak najszerszym zakresie wykorzystać dane z operatu siedliskowego opracowanego dla Nadleśnictwa wg stanu na 2002 r.

Przy planowaniu zagospodarowaniu drzewostanów na obszarach NATURA 2000 wykorzystane zostaną dostępne publikacje i poradniki oraz wytyczne KZP w zakresie umożliwiającym dostosowanie planowanych wskazań do rozwiązań technologicznych programu TAKSATOR.

25. Sprawy organizacyjne warunkujące sprawny przebieg prac terenowych.

Na początku prac terenowych wspólnie zorganizowany zostanie szkoleniowy objazd terenowy z udziałem taksatorów i leśniczych, w trakcie którego zaprezentowana zostanie obecnie obowiązująca metodyka pomiaru zapasu (w tym wykonanie tzw. „powierzchni masowych” oraz specyfika gospodarowania w Nadleśnictwie.

Do odbioru prac terenowych należy przedłożyć uzgodnione wykazy: halizn, płazowin, zrębów zaległych, drzewostanów do przebudowy, KO, KdO, przypadłych upraw, przewidzianych do szczegółowej ochrony, sukcesji itp.

Nadleśnictwo zapewni bieżącą merytoryczną współpracę z Wykonawcą PUL. Do stałego współdziałania w czasie prac terenowych będą zobowiązani inżynier nadzoru i leśniczowie poszczególnych leśnictw. Zapewniony zostanie odpowiedni przepływ informacji między Nadleśnictwem i Wykonawcą prac terenowych.

Nadleśnictwo deklaruje pełną współpracę w zakresie udostępnienia niezbędnych materiałów do opracowania PUL.

Wstępne wydruki opisów taksacyjnych wraz ze szkicami map gospodarczych oraz wskazaniem gospodarczymi będą uzgodnione z leśniczymi. Dla każdego leśnictwa zostanie sporządzony protokół uzgodnień, który przedkładany będzie w nadleśnictwie do weryfikacji i akceptacji Nadleśniczego.

26. Terminy i sposoby kontroli oraz odbioru prac taksacyjnych.

Postęp prac kontrolowany będzie przez przedstawiciela Zlecającego, zgodnie z etapami wymienionymi w zawartej umowie oraz w oparciu o wytyczne Zarządzenia Nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 13 sierpnia 2002 roku w sprawie kontroli i odbioru robót urzędzeniowych zlecanych przez regionalne dyrekcje Lasów Państwowych.

Po zakończeniu całości prac terenowych zostanie wykonany test kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych kołowych w wylosowanym obrębie leśnym zgodnie z metodyką określoną w (UL).

Niezależnie od powyższego, kadra Nadleśnictwa będzie na bieżąco utrzymywać stały kontakt i ścisłą współpracę z przedstawicielami Wykonawcy.

Na każdym etapie trwania prac należy zapewnić Zleceniodawcy możliwość zapoznania się z posiadanymi materiałami a także uzgodnieniami wyników inwentaryzacji.

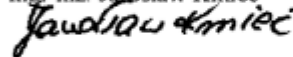
Wykonawca udostępni pierwodruk opisów taksacyjnych wraz ze szkicami terenowymi na okres dwu tygodni celem dokonania uzgodnień.

Przed zakończeniem prac kameralnych będą uzgodnione z Nadleśnictwem oraz RDLP plany cięć i hodowli oraz wymagane instrukcją zarządzania lasu wykazy.

Po wykonaniu prac nastąpi przekazanie całości dokumentacji do kontroli która będzie przeprowadzona przez RDLP oraz Nadleśnictwo.

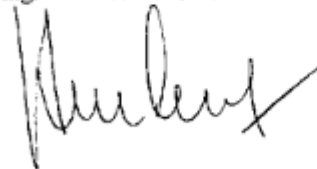
Protokół sporządził

mgr inż. Jarosław Kmiec

Przewodniczący

mgr inż. Adam Kornat

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY
DLA NADLEŚNICTWA RUDNIK
na lata 2012 – 2021**

I. Założenia ogólne:

Program opracowany zostanie w oparciu o „Instrukcję Urządzenia Lasu” (Warszawa, kwiecień 2003), jako aktualizacja „Programu Ochrony Przyrody w Nadleśnictwie Rudnik na okres 1.01.2002 - 31.12.2011”. Dokument ten będzie aktualizacją programu opracowanego według wytycznych „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 roku stanowiących załącznik nr 11 do IUL zwanej dalej Instrukcją.

1. Program zostanie zaktualizowany zgodnie z § 3 pkt. 4 oraz § 110 i 111 instrukcji urządzania lasu jako część składowa Planu Urządzenia Lasu zawierająca kompleksowy opis stanu przyrody sporządzony dla całego obszaru w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa. Z tym, że inwentaryzacja walorów przyrodniczych oraz zadania z zakresu ochrony przyrody i metody ich realizacji, ustalić należy tylko dla gruntów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa. Dla pozostałych gruntów położonych w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Rudnik, zamieścić opis stanu przyrody na podstawie danych z literatury.

2. Program należy sporządzić w postaci oddzielnie oprawionego tomu z kompletem map w trzech egzemplarzach z przeznaczeniem dla: Nadleśnictwa Rudnik, RDLP w Lublinie i DGLP w Warszawie.

3. Program należy opracować na podstawie:

- a) wyników prac glebowo-siedliskowych,
- b) wyników inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej w ramach prac taksacyjnych
- c) wyników waloryzacji przyrodniczej lasów i gruntów Nadleśnictwa Rudnik,
- d) powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów i siedlisk wykonanej w latach 2006/2007,
- e) waloryzacji przyrodniczych gmin,
- f) materiałów RDOŚ w Rzeszowie ze szczególnym uwzględnieniem Obszarów Natura 2000,
- g) materiały GDOŚ (inwentaryzacja siedlisk),
- h) materiałów Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- i) materiałów przekazanych przez przedstawicieli nauki, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne,
- j) innych danych oraz opracowań naukowych i planistycznych dotyczących omawianego obszaru.

4. Nie należy umieszczać informacji szczegółowo omawianych w elaboracie (stosować „odnośniki” do stron, na których zostały te zagadnienia opisane).

II. Ogólna charakterystyka Nadleśnictwa Rudnik

W ogólnej charakterystyce Nadleśnictwa należy ująć następujące zaktualizowane informacje:

1. Usytuowanie Nadleśnictwa wg różnych podziałów:
  - podział przyrodniczo-leśny (Trampler i in. 2009),
  - podział fizyczno-geograficzny (Kondracki 2001),
  - podział geobotaniczny (Szafer, Zarzycki 1972),
  - regionalizacja geobotaniczna (Matuszkiewicz 1990)

2. Struktura użytkowania ziemi:
  - zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa według grup i rodzajów użytków gruntowych oraz kategorii użytkowania,
  - zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa według rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju.
4. Ogólna charakterystyka większych kompleksów leśnych stanowiących grunty Skarbu Państwa – wielkość i rozmieszczenie przedstawić wg ich liczby i sumarycznej powierzchni w przedziałach podanych we wzorze nr 2 (instrukcji). Podać jaką powierzchnię zajmują lasy innych własności, lesistość Nadleśnictwa Rudnik, województwa podkarpackiego i kraju.
5. Miejsce i rola nadleśnictwa w przestrzeni przyrodniczo-leśnej regionu i kraju. Usytuowanie lasów Nadleśnictwa na tle sieci ekologicznej ECONET oraz wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu itp.)

III. Formy ochrony przyrody

Na wstępie tego działu zamieszczone zostanie zbiorcze zestawienie wszystkich form ochrony przyrody istniejących i projektowanych położonych na gruntach LP Nadleśnictwa Rudnik zawierające: nazwę formy ochrony, liczbę obiektów, ich ogólną powierzchnię. Dla obiektów położonych w LP również powierzchnię gruntów LP: leśną i nieleśną.

Policzona zostanie całkowita powierzchnia wszystkich istniejących form ochrony przyrody i obliczone jaki stanowi ona % powierzchni gruntów LP Nadleśnictwa. Należy dokonać oceny w terenie, stanu zachowania, form ochrony przyrody, położonych na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa, zaktualizować ich opisy .

1. Opisać istniejące i projektowane obszary Natura 2000 na podstawie SDF i całej dostępnej literatury:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW),
- obszary projektowane (za projektowane obszary Natura 2000 należy przyjmować obszary zamieszczone na stronie GDOŚ).

W czasie prac taksacyjnych ocenić zgodność zapisów w SDF szczególnie dotyczących priorytetowych gatunków i siedlisk ze stanem faktycznym na gruncie (zasięg, stan zachowania). Do czasu opracowania planów ochrony obszarów Natura 2000 nie planować specjalnych zaleceń dla lasów włączonych do obszarów Natura 2000.

Ogólny opis każdego obszaru powinien zawierać :

- nazwę i kod obszaru,
- rozliczenie powierzchni: pow. ogólna obszaru, powierzchnia gruntów LP w granicach obszaru z podziałem na leśną i nieleśną,
- zestawienie występujących siedlisk przyrodniczych wymienionych w SDF oraz ich powierzchnię na gruntach Nadleśnictwa w granicach obszaru, w tym wyszczególnienie siedlisk które były głównym motywem powołania obszaru, siedliska priorytetowe. Podać ocenę stanu zachowania siedliska (A- doskonale zachowanie, B- dobre zachowanie, C- zachowanie w średnim lub zubożałym stanie.
- listę gatunków naturalnych w tym wyszczególnienie gatunków, które były głównym motywem powołania obszaru i gatunków priorytetowych.
- opis występujących zagrożeń **z komentarzem,**

2. Dla pomników przyrody istniejących i projektowanych należy zaktualizować tabele wg wzorów nr 5a i 5b Instrukcji. Należy ocenić stan zachowania pomników przyrody żywej wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego.

3. Stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, jeżeli zostaną zaprojektowane, należy opisać zgodnie z Instrukcją (tabele wg wzorów nr 8 i 9 Instrukcji).

4. Dla użytków ekologicznych, należy zaktualizować tabelę wg wzoru (7a Instrukcji).

5. Wykazy chronionych i rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów należy zaktualizować z uwzględnieniem zmiany przepisów w tym zakresie. Dane przedstawić w formie tabel wg wzorów: 10, 11, 12 (Instrukcji).

W kolumnie „uwagi” zaznaczyć należy gatunek objęty ochroną ścisłą, częściową, wymieniony w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, podać stopień zagrożenia wg polskich czerwonych ksiąg i list, list gatunków zagrożonych na terenie województwa podkarpackiego.

Konieczne podawać źródła danych przy każdym podawanym gatunku.

Lokalizacja gatunków strefowych zostanie ograniczona do obrębu leśnego i leśnictwa. Zostaną sporządzone oddzielnie wykazy gatunków strefowych z podaną szczegółową lokalizacją i rozliczeniem powierzchni stref. Wykazy gatunków strefowych stanowiąc będą załączniki do map rozmieszczenia gatunków (oddzielnie oprawiony załącznik do POP).

W czasie prac taksacyjnych powinna być robiona również aktualizacja inwentaryzacji chronionych i rzadkich gatunków oraz innych walorów przyrodniczych występujących na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Rudnik. Taksatorzy powinni sprawdzić na gruncie stanowiska gatunków wykazane w poprzednim POP i ocenić zmiany zwłaszcza dotyczące stanowisk gatunków i siedlisk priorytetowych i gatunków z czerwonych ksiąg i list.

IV. Walory przyrodniczo-leśne

Dział ten powinien zawierać zaktualizowane dane:

1. Ogólną charakterystykę środowiska przyrodniczego, zwłaszcza stosunków wodnych. Zestawienie tabelaryczne ekosystemów wodno-błotnych: bagna śródleśne, zbiorniki wodne, stawy.

2. Charakterystykę szaty roślinnej, Nadleśnictwa:

- a) charakterystykę drzewostanów występujących w nadleśnictwie (siedliskowe typy lasu, występujące gatunki drzew, zespoły roślinne (zestawienie tabelaryczne).
- b) zestawienie występujących na terenie Nadleśnictwa siedlisk przyrodniczych i krótki opis ich obecnego stanu zachowania.
- c) drzewostany ponad 100-letnie,
- d) zestawienie lasów ochronnych przyjęte zgodnie z PUL.

3. Zestawienie parków wiejskich - tabela wg wzoru nr 16 (Instrukcji).

4. Zestawienie zadrzewień - tabela wg wzoru nr 17 (Instrukcji).

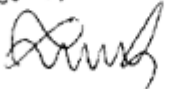
5. Zestawienie ciekawszych tworów przyrody nieożywionej - tabela wg wzoru nr 18 (Instrukcji).

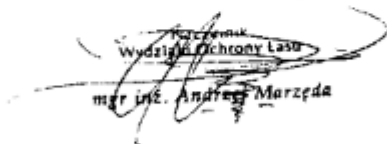
6. Zestawienie ważniejszych obiektów kultury materialnej - tabela wg wzoru nr 19 (Instrukcji).

7. Ekologiczną ocenę stanu lasu (tabele wg wzorów 20-23 Instrukcji).

Informacje wymienione na powyższych mapach powinny być także zawarte i zakodowane w odpowiednich warstwach tematycznych w LMN nadleśnictwa zgodnie ze standardem LMN.

Treść map ma być zgodna z „Instrukcją Urządzenia Lasu”. Na mapach należy również nanieść istniejące i projektowane formy ochrony przyrody. Zestawienia tabelaryczne wg wzorów zgodnych z Instrukcją należy zamieścić w tekście dotyczącym tych zestawień. Na zakończenie Programu należy dołączyć kilka czystych stron z przeznaczeniem na kronikę. Zamieścić table do notowania przez Nadleśnictwo swoich obserwacji.

20.11.2008

Wydział Ochrony Lasu
mgr inż. Andrzej Marzęda

Stalowa Wola 17.11.2009 r.

**Lista obecności
Komisji Założeń Planu Urządzenia Lasu
Dla Nadleśnictwa Rudnik
Na lata 2012 – 2021**

Lp	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
1.	Eduarda Tomecka	N - ezy	
2	Józef Małek	L-ony	
3	Hana Rubacka	Spec SL	
4.	Tomasz Maślach	spec SL	
5.	Radosław Karczewski	L-ony Marnarnia	
6.	Małgorzata Preciak	L-ony 10900	
7.	Anna Dąbka	L-ony	
8.	Stanisław Szafada	L-ony	
9	Hubert Młynarek	L-ony	
10.	Jacek Lechowicz	L-ony	
11	Dec Witold	Specjalista SL	
12	Krzysztof Wiercenak	Specjalista SL	
13	Zbigniew Zawoloczerni	L-ony	
14	Wojciech Cudań	L-ony	
15	Jacek Jurek	L-ony	
16.	Jan Tokarski	L-ony	
17	Edward Pyc	spec. SL	
18.	Zygmunt Pamiel	Inżynier (p. 2-3)	
19	Marek Kamola	st. specjalista SL	
20.	Oliwia Kowal	st. specjalista	
21.	Jacek Łomiec	st. spec SL	
22.	Ewa Dudzińska	st. specjalista	
23.	Andrzej Knapik	uczeń 20	
24	Ewa Dzienisz	handlarz 22	
25	Bogdan Gochowicz	Nacelnik Wydziału HL	
26.	Adam Kornat	L-ona dyrektora RDLP	

**PROTOKÓŁ
Z NARADY TECHNICZNO – GOSPODARCZEJ W SPRAWIE SPORZĄDZENIA PLANU
URZĄDZENIA LASU NA OKRES 1.01.2012 r. – 31.12.2021 r.
DLA NADLEŚNICTWA RUDNIK**

Narada Techniczno-Gospodarcza dla Nadleśnictwa Rudnik zwołana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie odbyła się w dniu 15 grudnia 2011 r. w siedzibie Nadleśnictwa Rudnik z udziałem przedstawicieli:

Przewodniczący

Adam Kornat Zastępca Dyrektora RDLP w Lublinie.

Małopolskiego Regionu Inspekcyjnego Lasów Państwowych w Radomiu

Waldemar Czajka Inspektor Lasów Państwowych

Zespół Ochrony Lasu w Radomiu

Łukasz Brodziak Kierownik Zespołu Ochrony Lasu w Radomiu

Ministerstwo Środowiska

Janusz Łagoźny Główny Specjalista ds. Gospodarki Leśnej

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie

Bogdan Gorzkowski Naczelnik Wydziału Zagospodarowania Lasu RDLP w Lublinie

Ewa Drzewiecka Naczelnik Wydziału Zasobów RDLP w Lublinie

Jarosław Kmiec St. Specjalista RDLP Lublin - Wydz. Zasobów Lasu

Andrzej Marzęda Główny Specjalista RDLP Lublin - Wydz. Ochrony Lasu

Nadleśnictwa Rudnik

Edward Tomecki Nadleśniczy

Jan Kowal Z-ca Nadleśniczego

Zygmunt Paruch Inżynier nadzoru

Maria Rubacha Specjalista SL

Witold Dec Specjalista SL

Sylwester Pyrz Specjalista

Krzysztof Wieczerek Specjalista SL

Jerzy Lesiczka Leśniczy leśnictwa Czarny Las

Henryk Dzierga Leśniczy leśnictwa Kopki

Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie

Ryszard Bodys – Dyrektor Oddziału

Konstanty Kasperuk – Szef produkcji

Ryszard Siek – Kierownik pracowni urządzeniowej.

Wojciech Paszczuk – Starszy taksator

Otwarcia narady dokonał Nadleśniczy Nadleśnictwa Rudnik Edward Tomecki. Obradom przewodniczył Zastępca Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie Adam Kornat.

W części pierwszej nadleśniczy przedstawił referat dotyczący analizy gospodarki przeszłej Nadleśnictwa Rudnik za lata 2002–2011. Koreferat do analizy gospodarki przeszłej zaprezentował inspektor Małopolskiego Regionu Inspekcyjnego Lasów Państwowych.

W części drugiej przedstawiciele wykonawcy projektu planu urządzenia lasu przedstawili:

- ogólne założenia programu ochrony przyrody - starszy taksator Wojciech Paszczuk,
- referat w sprawie projektu planu urządzenia lasu – kierownik pracowni ul Ryszard Siek
- prognozę oddziaływania na środowisko PUL – starszy taksator Wojciech Paszczuk

Do referatu wykonawcy projektu planu urządzenia lasu w swoich koreferatach ustosunkowali się:

- Łukasz Brodziak - Kierownik Zespołu Ochrony Lasu w Radomiu
- Waldemar Czajka - Inspektor Lasów Państwowych.

W trakcie dyskusji Komisja uznała za zasadny wniosek Nadleśniczego o zmniejszenie rozmiaru zadań z hodowli lasu o 20% z powodu braku możliwości odnowienia zrębów zakładanych w ostatnich dwóch latach obowiązywania planu ze względu na ich przelegiwanie, związane z ochroną przed szeliniakiem sosnowcem oraz inicjowanie odnowień naturalnych, a także o nie planowanie CW na drugich pasach manipulacyjnych.

Ustalono, że powierzchnia zabiegu CW zostanie podana w rozbiu na powierzchnię zainwentaryzowanych upraw i młodników oraz planowanych odnowień.

Komisja akceptuje przyjęte w PPUL gospodarcze typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw ustalone na KZP. BULiGL zaproponowało dodatkowy GTD Jd-So na siedlisku BMw. W wyniku dyskusji Komisja przyjęła zgłoszoną propozycję.

Wykonawca PPUL zgłosił wniosek o przyjęcie wskaźnika użytkowania przedrębne w wysokości 34,12 m³/ha. W wyniku dyskusji Komisja przyjęła wskaźnik 29,70 m³/ha co stanowi 43,20% spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości z wszystkich drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębny. Przyjęty wskaźnik zbliżony jest do intensywności wykonania cięć w użytkowaniu przedrębnym w ubiegłym okresie gospodarczym.

Narada Techniczno – Gospodarcza zgodnie z zapisem w KZP podtrzymała stanowisko o nie zamieszczaniu w elaboracie Tabel: XIXb i XIXc.

Po przedstawieniu referatów Nadleśniczego i BULiGL oraz koreferatów Inspektora Lasów Państwowych, ZOL i Nadleśniczego oraz w wyniku dyskusji, podjęto następujące ustalenia:

Ustalenia Narady Techniczno Gospodarczej

1. Zgodność wykonanych prac z obowiązującymi aktami prawnymi oraz wytycznymi Komisji Założeń Planu

Komisja stwierdziła zgodność prowadzonych prac terenowych z:

- ustawą z dnia 28 września 1991 roku o lasach [t.j. Dz.U. nr 12, poz. 52 z 2011 r z późn. zm.],
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska Nr 256 z dnia 20.12.2005 r. (Dz. U. nr 256 poz. 2151 z 2005) w sprawie szczegółowych warunków i zasad sporządzania planu urządzenia lasu,
- Instrukcją urządzania lasu z 2003 r. wprowadzoną w życie zarządzeniem nr 43 DGLP z dn. 18.04.2003r.(z późn. zm.),
- Zasadami Hodowli Lasu z 2002 r.,
- Instrukcją Ochrony Lasu z 2004 r.,

Komisja przyjmuje wyniki inwentaryzacji lasu wykonane przez BULiGL Oddział w Lublinie obrazujące aktualny stan lasu na tle przyrodniczych warunków produkcji leśnej. Prace terenowe odebrano komisyjnie w dniu 09.06.2011 r., Do ich wykonania nie wniesiono zastrzeżeń. Zespół powołany przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie wraz z przedstawicielami Nadleśnictwa w dniach 24 i 25 maja 2011 roku przeprowadził test pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych zgodnie z zasadami § 62 Instrukcji Urządzania Lasu, stwierdzając, że ww prace kwalifikują się do przyjęcia.

2. Analiza gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego

Analizę przeprowadzono na podstawie referatu nadleśniczego dot. analizy gospodarki przeszłej i koreferatu Małopolskiego Regionu Inspekcyjnego LP w Radomiu.

Ocena gospodarki leśnej

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie na podstawie przeprowadzonej analizy gospodarki leśnej minionego okresu przedstawionej w referacie Nadleśniczego i koreferacie Inspektora Lasów Państwowych oraz w oparciu o wyniki dyskusji uznaje:

- gospodarkę zasobami leśnymi w wymiarze masowym, powierzchniowym i przestrzennym;
- wykonane zadania z hodowli i ochrony lasu, ochrony przeciwpożarowej, ochrony przyrody, edukacji leśnej, gospodarki łowieckiej i użytkowania ubocznego;
- realizację zadań w zakresie infrastruktury technicznej i zagospodarowania turystycznego lasów,

za prowadzoną i wykonaną prawidłowo, zgodnie z zasadami zawartymi w artykule 8 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991r. i założeniami obowiązującego w minionym okresie planu urządzenia lasu a także faktycznymi potrzebami gospodarki leśnej.

Ocena zostanie zamieszczona w elaboracie.

3. Stan posiadania

Stan posiadania nadleśnictwa wg grup i rodzajów użytków oraz kategorii użytkowania, przedstawiono w tabeli I.

Powierzchnia nadleśnictwa wg stanu 01.01.2012 r. wynosi: 16056,4222 ha w tym:

- Obręb Nisko – 8007,5001 ha
- Obręb Rudnik - 8048,9221 ha

Grunty stanowiące współwłasność – 0,9992 ha. Grunty sporne nie występują.

4. Podział powierzchniowy

Zgodnie z wytycznymi KZP nowy podział na leśnictwa przyjęto według projektu przedstawionego przez nadleśniczego. Wg stanu na 1.01.2012 r. nie występują rozbieżności pomiędzy ewidencją gruntów i budynków prowadzoną przez Starostę a stanem faktycznym na gruncie.

5. Podział lasów wg kategorii ochronności

Zasęg i lokalizację lasów ochronnych przyjęto wg Zarządzenia nr 195 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 21 sierpnia 1995 roku. Spośród lasów nadleśnictwa wyodrębniono:

I	Lasy ochronne	7030,94
	<i>w tym:</i>	
	1. Lasy wodochronne	1625,78
	2. Lasy wodochronne, położone w odległości do 10 km o granic administracyjnych liczących ponad 50 tys. mieszkańców	2524,58
	3. Lasy wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	14,64
	4. Lasy wodochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	53,41
	5. Lasy wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	52,66
	6. Lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	2759,87
II	Lasy gospodarcze	8263,80
	Ogółem grunty leśne	15294,74

H

6. Podział na gospodarstwa przyjęto następujący:

Gospodarstwo	Obręby		Nadleśnictwo
	Nisko	Rudnik	
Specjalne (S)	16,71	91,40	108,11
Ochronne (O)	4092,31	2877,33	6969,64
Zrębowe (GZ)	2936,65	3365,60	6302,25
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	635,01	1279,73	1914,74
Razem	7680,68	7614,06	15294,74

7. Wiek rębności

W całym nadleśnictwie przyjęto jednakowe wieki rębności, zgodnie z postanowieniem z KZP i załącznikiem nr 1 do Zarządzenia nr 36 DGLP z dnia 19.05.2004 r.:

Db	140 lat
Jd, Js, Wz	120 lat
Bk, Md	110 lat
So, Kl	100 lat
Św, Brz, Ol, Gb	80 lat
Os, Ol odroślowa	60 lat
Tp,	40 lat

8. Przyjęte etaty użytkowania rębego i przedrębego

a) Użytki rębne – przyjęte etaty użytkowania rębego m³ brutto:

Gospodarstwo	Obręb Nisko	Obręb Rudnik	Nadleśnictwo
	masa w m ³ brutto/netto z 5% przyrostem		
Specjalne (S)	-	-	-
Ochronne (O)	193105 159925	93219 77223	286324 237148
Zrębowe w lasach gospodarczych (GZ)	127662 105763	150454 124478	278116 230241
Przerębowo-zrębowe w lasach gospodarczych (GPZ)	27153 22489	59258 49753	86411 72242
RAZEM	347920 288177	302931 251454	650851 539631

Planowany rozmiar użytków rębnych nie zaliczonych na etat powierzchniowy:

Kategoria	Obręb Nisko	Obręb Rudnik	Nadleśnictwo
	mierzności w m ³ (netto)		
Uprzątnięcie nasienników i przestojów	-	24	24
Oczyszczenie i poszerzenie linii i dróg	-	-	-
Razem	-	24	24

Lokalizację cięć rębnych oraz szczegółowe formy zaprojektowanych rębni, które są zgodne z obowiązującymi Zasadami Hodowli Lasu, były przedmiotem uzgodnień dokonanych przez przedstawicieli nadleśnictwa, RDLP i BULIGL. Komisja nie wniosła uwag do zaprezentowanych przez wykonawcę PPUL wytycznych w sprawie użytkowania rębego i rębni dla poszczególnych gospodarstw.

M

b) Użytki przedębne

Powierzchniowy rozmiar użytkowania przedębego wyliczony został na podstawie wskazań gospodarczych ustalonych dla każdego wyłączenia podczas prac terenowych. Wskazania dotyczące użytkowania przedębego obejmują drzewostany lub ich części, w których nie przewiduje się użytkowania rębego w 10-leciu.

Rodzaj zabiegu	Obręb Nisko	Obręb Rudnik	Nadleśnictwo
	Powierzchnia w [ha]		
Czyszczenia późne (CP-P)	148,89	203,18	351,87
Trzebieże (TW)	872,61	1056,85	1929,46
Trzebieże (TP)	3833,75	3844,25	7478,00
Razem	4655,05	5104,28	9759,33

Drzewostany o równomiernym zwarcie i niskim zadrzewieniu, w których stosunkowo niedawno wykonano trzebieże, niektóre drzewostany na siedliskach silnie wilgotnych, drzewostany w ścisłych strefach ochrony ptaków nie są objęte etatem powierzchniowym użytkowania przedębego.

Do etatu powierzchniowego trzebieży nie ujęto też drzewostanów rębnych i przesłonebnych znajdujących się na pozostałych pasach, w których nie projektowano cięć rębnych.

Komisja uznaje ww działania za zasadne i akceptuje powierzchnię drzewostanów nie objętych zabiegiem cięć pielęgnacyjnych w wysokości 998,17 ha.

Orientacyjny etat miąższościowy użytkowania przedębego przyjęto po przeanalizowaniu:

- wyników użytkowania przedębego w nadleśnictwie w okresie ostatnich 5 lat oraz w całym ubiegłym okresie biorąc pod uwagę łączną, pozyskaną w tym okresie miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych,

-spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości drzewostanów przedębnych, to jest wszystkich drzewostanów, w których nie planuje się użytkowania rębego.

Zestawienie poszczególnych wskaźników wysokości użytkowania przedębego:

Wyszczególnienie	Obręby		Nadleśnictwo
	Nisko	Rudnik	
	Etat na 10-lecie - m ³ - netto Wskaźnik - m ³ netto/ha		
Etat wg wykonania w ostatnich 5 latach	89895m ³ 29,25	95345m ³ 32,10	185240m ³ 30,63
Etat wg wykonania w ubiegłym okresie	173972m ³ 29,24	177503m ³ 30,97	351475m ³ 30,09
Etat wg 50% spodziewanego bieżącego przyrostu	162220m ³ 34,85	170820m ³ 33,47	333040m ³ 34,12
Etat wg 43,20% spodziewanego bieżącego przyrostu	138250m³ 29,70	151600m³ 29,70	289850m³ 29,70

Biorąc pod uwagę ogólny stan lasu i powyższe dane Komisja przyjęła orientacyjny etat użytkowania przedębego w wymiarze miąższościowym na bieżące 10-lecie w wysokości: **289850m³ netto przy wskaźniku 29,70 m³/ha** co stanowi 43,20% spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości z wszystkich drzewostanów nie objętych użytkowaniem rębnym. Przyjęty wskaźnik równy jest intensywności wykonania cięć w użytkowaniu przedębym w ubiegłym okresie gospodarczym.

Komisja przyjmuje etat użytkowania głównego na lata 2012-2021 dla Nadleśnictwa Rudnik w wysokości 829505 m³ grubizny netto.

Prognozowany stan zasobów Nadleśnictwa na koniec okresu zostanie utrzymany.

11

9. Planowanie hodowlane w uwzględnieniu lokalnych warunków produkcji leśnej.

Uwzględniając położenie Nadleśnictwa Rudnik w Krainie VI Małopolskiej, NTG przyjęła ostatecznie typy gospodarcze drzewostanów wg. „Zasad Hodowli Lasu” z 2002 r., z uwzględnieniem opracowania glebowo-siedliskowego, decyzji KZP oraz o wyniki przeprowadzonej dyskusji. Przyjęte GTD przedstawiono w poniższej tabeli:

TSL	GTD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Rębnia		Okres odnowienia
			wiodąca	zastępcza	
1	2	3	5	6	7
Bs	So	So 90%, Brz i inne 10%	-	-	-
Bśw	So	So 80%, Brz i inne 20%	I	-	do 5 lat
Bw	So	So 70%, Brz 20%, Św i inne 10%	I	-	do 5 lat
Bb	So	So 80%, Brz, Św i inne 20%	IV	-	30
BMśw	So	So 70%, Db i inne 30%	I	III	do 5 lat
	Db So	So 60%, Db 20%, Bk, Jd i inne 20%	III	II	15 lat
	Jd So	So 60%, Jd 30%, Bk i inne 10%	III	II	15 lat
BMw	So	So 70%, Db, Jd i inne 30%	I	II	do 5 lat
	Św So	So 50%, Św 30%, Db, i inne 20%	I	II	do 5 lat
	JdSo	So 60%, Jd 30% i inne 10%	II	III	15-20 lat
BMb	So	So 60%, Brz 20%, Św, Ol i inne 20%	IV	-	30
LMśw	Db So	So 40%, Db 30%, Jd i inne 30%	II	III	20 lat
	Jd So	So 40%, Jd 30%, Db i inne 30%	II	III	20 lat
	So Jd	Jd 50%, So 30%, inne 20%	IV	III	40 lat
	Bk So	So 40%, Bk 30%, Jd, Db i inne 30%	II	III	20 lat
LMw	So Db	Db 50%, So 30%, inne 20%	II	III	20 lat
	So Jd	Jd 50%, So 30%, i inne 20%	IV	III	20 lat
LMb	Ol	Ol 70%, Brz, So, inne 30%	IV	-	30
Lśw	Jd Db	Db 50%, Jd 30%, Bk i inne 20%	III	II	40 lat
	Bk Db	Db 60%, Bk 30%, Jd i inne 10%	II	III	20 lat
Lw	Db	Db 60%, Js 20%, Jd i inne 20%	III	IV	20 lat
Ol	Ol	Ol 90%, Js, Brz i inne 10%	I	III	do 5 lat
OlJ	Js Ol	Ol 50%, Js 30%, Db Wz i inne 20%	II	I	20 lat
Li	Db	Db 70%, Js i inne 30%	II	IV	20 lat

Komisja uznała, że przyjęte podczas KZP i zweryfikowane na posiedzeniu NTG, ramowe hodowlano-ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu oraz dla leśnego siedliska przyrodniczego mogą być modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu siedliska przyrodniczego - przy zachowaniu, że nie zmienia się gatunku głównego [panującego].

NTG przyjęła, że Nadleśniczy w ramach swoich kompetencji może zmienić przyjęte orientacyjne składy gatunkowe upraw do 30%, co jest zgodne z Zasadami Hodowli Lasu z 2002 roku.

10. Zadania w zakresie hodowli lasu

Zadania z zakresu hodowli lasu na bieżące 10-lecie przedstawiono w tabeli:

Wskazanie	Nadleśnictwo	Nadleśnictwo po uwzględnieniu wniosku Nadleśniczego
Odnowienia i zal. halizn, płazowin, zrębów	108,36	108,36
Zalesienia gruntów nieleśnych		
Odnowienie zrębów projektowanych	1468,97	1175,18
Odnowienia przy rębniach złożonych	387,18	309,74
Podsadzenia produkcyjne	8,40	8,40
Dolesienia luk i przerzedzeń	3,22	3,22
Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach	10,77	10,77
Poprawki i uzupełnienia na gruntach projekt. do odnowienia i zalesienia	392,90	318,66
Wprowadzanie podszytów		
Pielęgnowanie gleby - ogółem	2456,96	2085,73
w tym w zainwentaryzowanych uprawach	412,56	412,56
Pielęgnowanie upraw (CW)	2524,26	2153,03
w tym w zainwentaryzowanych uprawach	847,10	847,10
Pielęgnowanie młodników (CP)	646,63	646,63
w tym CPP	351,87	351,87
Nawożenie	0	0
Melioracje wodne	0	0
Melioracje agrotechniczne	1832,81	1832,81

12. Wytyczne w zakresie ochrony lasu

Za główne zadania z zakresu ochrony lasu należy uznać działania mające na celu utrzymanie właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zmniejszanie szkód w uprawach i młodnikach wyrządzanych przez zwierzynę płową.

Nadleśnictwo Rudnik znajduje się [zgodnie z wyczeniem] w II kategorii zagrożenia pożarowego. Na mapie ochrony przeciwpożarowej po konsultacji z Nadleśnictwem i PSP należy nanieść pasy przeciwpożarowe, punkty czerpania wody, dostrzegalnie p-poż., dojazdy pożarowe i uwzględnić założenia zawarte w opracowaniu pn „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu”. Mapę ochrony przeciwpożarowej należy wykonać w skali umożliwiającej czytelną wizualizację w/w elementów w zasięgu całego Nadleśnictwa

13. Użytkowanie uboczne oraz gospodarka łowiecka

Użytkowanie uboczne prowadzone będzie na dotychczasowym poziomie w zakresie produkcji choinek, użytkowania gruntów rolnych i gospodarki łowieckiej. W prowadzeniu gospodarki łowieckiej wielkość populacji zwierzyny płowej utrzymywać na poziomie zapewniającym realizację celów hodowli lasu z uwzględnieniem kosztów ochrony lasu przed zwierzyną.

14. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego

Zagadnienia zagospodarowania rekreacyjnego zostaną opisane w elaboracie i przedstawione na wspólnej mapie „Funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego” w skali 1:25 000. Komisja akceptuje projekt zagospodarowania rekreacyjnego.

15. Potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji.

W elaboracie należy opisać kierunkowe potrzeby w zakresie budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych czy konserwacji istniejących obiektów budownictwa ogólnego.

14

16. Program ochrony przyrody

Zgodnie z ustaleniami KZP program ochrony przyrody został uaktualniony przez Wykonawcę na lata 2012-2021. Zgłoszone w trakcie dyskusji uwagi do przedstawionego projektu zostaną w terminie do dnia 15.01.2012 roku wniesione do programu.

Komisja akceptuje przedstawioną aktualizację Programu Ochrony Przyrody

17. Prognoza oddziaływania na środowisko

Komisja akceptuje przedstawiony projekt Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko z wniesionymi uwagami oraz zaleca przyjąć układ treści zgodnie z wprowadzonymi do stosowania przez Głównego Konserwatora Przyrody *Ramowymi wytycznymi w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu* z 18.08.2011 roku. W prognozie należy dodatkowo wykazać powierzchnię siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w „siedliskowych” obszarach Natura 2000. Analizę stanu siedlisk i wpływu gospodarki leśnej na siedliska przyrodnicze należy przeprowadzić w odniesieniu do siedlisk położonych w „siedliskowych” obszarach Natura 2000. Poprawioną prognozę należy przedłożyć do 15.01.2012 r. do RDLP w Lublinie

W trakcie dyskusji nad Prognozą BULiGL zgłosiło uwagi, co do prawidłowego zdiagnozowania siedliska przyrodniczego wyżywnego jodłowego boru mieszanego 91P0. Wątpliwość istnienia takiego podtypu oparto na braku występowania w runie roślin charakterystycznych z klasy *Querco-Fagetea*.

Granice projektowanego obszaru Natura 2000 – Enklawy Puszczy Sandomierskiej, zgłoszonego do konsultacji należy przyjąć zgodnie z danymi GDOŚ.

18. Inne ustalenia

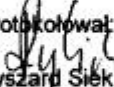
Nadleśnictwo prowadzi nadzór nad lasami niepaństwowymi na terenie starostwa nizańskiego na powierzchni 4396 ha.

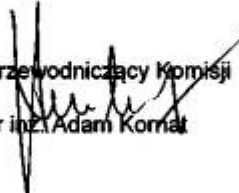
19. Zakres i wymagana forma map gospodarczych i przeglądowych oraz inne uwagi.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudnik zostanie zestawiony w zakresie przewidzianym § 131 Instrukcji urządzania lasu z 2003 roku. Materiały kartograficzne zostaną wykonane zgodnie z instrukcją urządzania lasu i Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia oraz Protokołem z KZP.

Wykazy projektowanych cięć rębnych w egzemplarzu przeznaczonym dla RDLP w Lublinie i DGLP w Warszawie należy załączyć do Teczki z materiałami kartograficznymi.

Z uwagi na trwające prace zakończeniowe niektóre liczby mogą ulec nieznacznym zmianom. Na tym protokół zakończono i podpisano.

Protokolował:

Ryszard Sięk

Przewodniczący Komisji

dr inż. Adam Kornat

Wstęp

Program ochrony przyrody jest integralną częścią planu urządzenia lasu.

Został sporządzony w celu:

- określenia uwarunkowań ochrony przyrody pozwalających na wzbogacanie zasobów ekosystemów leśnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej na wszystkich poziomach organizacji (genowym, gatunkowym, populacyjnym, ekosystemowym i krajobrazowym),
- zinventaryzowanie i zobrazowanie walorów przyrodniczych oraz zagrożeń przyrody nadleśnictwa (głównie ekosystemów leśnych) na tle regionu, kraju,
- ustalenie hierarchii grup funkcji poszczególnych kompleksów leśnych,
- wskazanie kolejnych obiektów do objęcia szczególnymi formami ochrony, wstępne określenie przedmiotów oraz celów i metod ich ochrony,
- preferowanie technologii prac leśnych przyjaznych dla środowiska przyrodniczego,
- uświadomienie wszystkim grupom społecznym obecnych i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego,
- umożliwienie w przyszłości wykonywania szeregu analiz porównawczych dotyczących zmian stanu lasów i środowiska przyrodniczego,
- ochronę zabytków kultury materialnej w lasach.

Podstawą do sporządzenia niniejszego Programu jest art. 18, ust. 4, pkt 2a ustawy o lasach.

Głównym zadaniem programu jest wykazanie potrzeb i warunków, jakie powinny być spełnione dla ochrony przyrody, a zwłaszcza dla zachowania różnorodności biologicznej na gruntach nadleśnictwa.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o obowiązującą „Instrukcję Urządzania Lasu” z 2003 r. (§110 i §111 IUL).

1. Ogólna charakterystyka nadleśnictwa

1.1 Położenie nadleśnictwa

Położenie Nadleśnictwa Rudnik opisano według różnych podziałów uwzględniając podział administracyjny i regionalizację przyrodniczo - leśną.

1.1.1 Położenie administracyjne

Nadleśnictwo Rudnik wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie i obejmuje swoim zasięgiem:

Województwo podkarpackie (część północna)

Powiat Nizanski

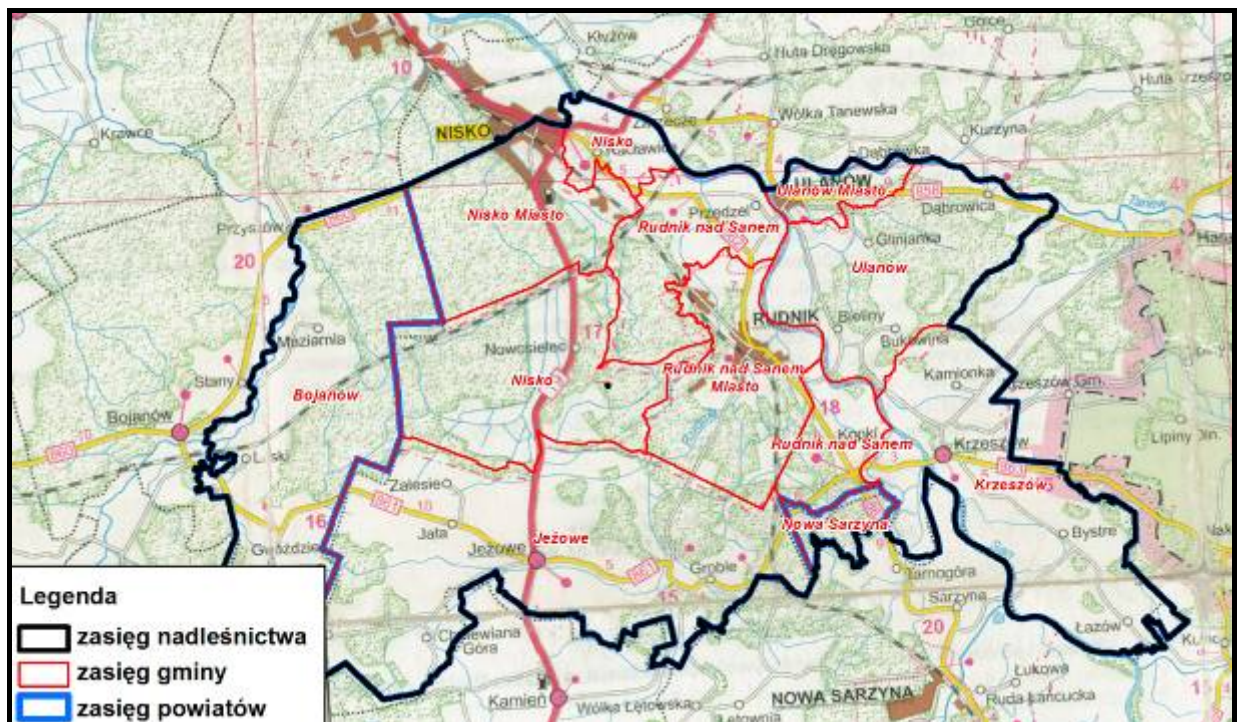
Gmina Jeżowe, Krzeszów, Nisko, Miasto Nisko, Rudnik, Miasto Rudnik, Ulanów, Miasto Ulanów.

Powiat Stalowowski

Gmina Bojanów.

Powiat Leżajski

Gmina Nowa Sarzyna.

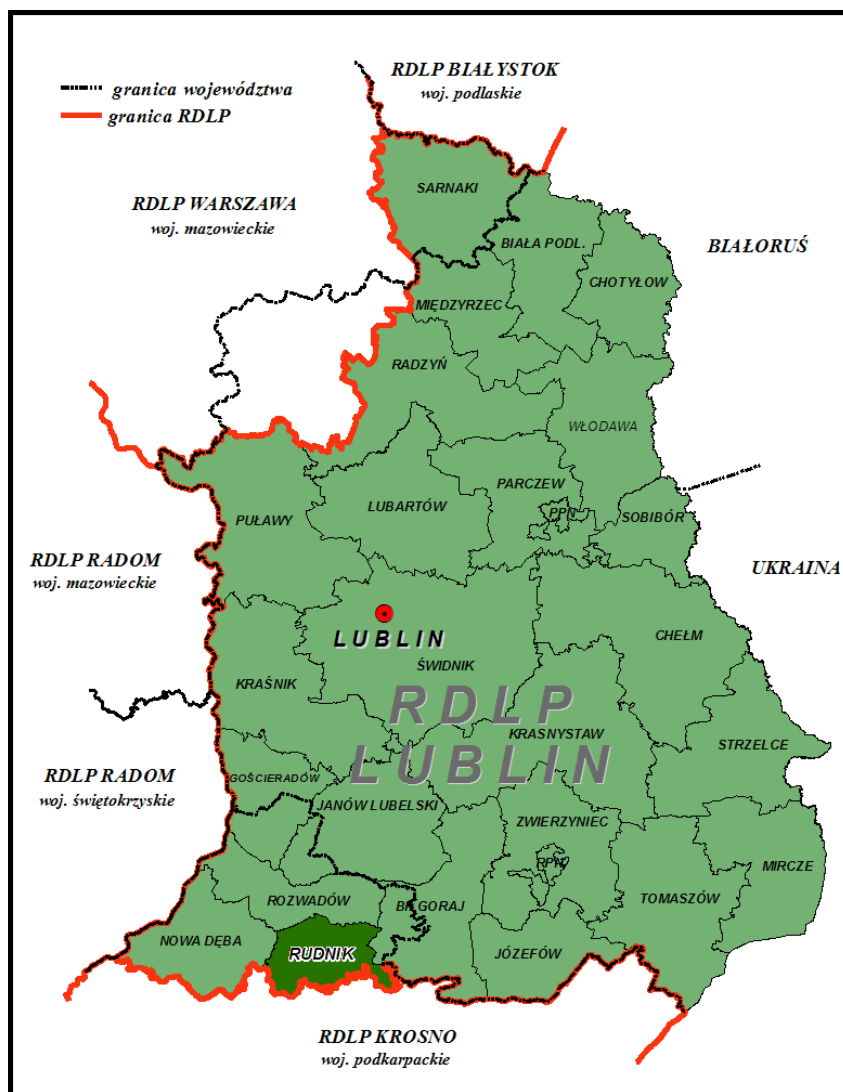

Ryc. 1 Położenie nadleśnictwa na tle podziałów administracyjnych.

W ramach struktury organizacyjnej Lasów Państwowych nadleśnictwo graniczy:

- od północy z Nadleśnictwem Rozwadów
- od zachodu z Nadleśnictwem Nowa Dęba
- od południa z Nadleśnictwem Kolbuszowa i Leżajsk (RDLP Krosno)
- od wschodu z Nadleśnictwem Biłgoraj.

Ryc. 2 Położenie nadleśnictwa w ramach struktury organizacyjnej Lasów Państwowych.

Nadleśnictwo podzielone jest na 2 obręby leśne oraz 10 leśnictw.

Obręb Nisko: Leśnictwo – Barce, Zatyki, Maziarnia, Pogoń, Zalesie

Obręb Rudnik: Leśnictwo – Borowina, Czarny Las, Groble, Kopki, Glinianka

1.1.2 Położenie przyrodniczo – leśne

Ryc. 3 Położenie nadleśnictwa na tle przyrodniczo - leśnym.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej opartej na podstawach ekologiczno-fizjograficznych (Tramplera i inni 1990 r.) Nadleśnictwo Rudnik położone jest w:

VI Krainie Małopolskiej

10 Dzielnic Niziny Sandomierskiej

Mezoregion: Puszczy Sandomierskiej (b)

Puszczy Solskiej (c)

11 Dzielnic Wysoczyzn Sandomierskich

Mezoregion: Płaskowyżu Kolbuszowskiego (b)

Płaskowyżu Tarnogrodzkiego (c)

1.1.3 Podział fizyczno-geograficzny

Geograficznie Nadleśnictwo Rudnik położone jest między 50°31.546'' a 50°19.641'' szerokości geograficznej północnej i 21°57.631'' a 22°28.184'' długości geograficznej wschodniej. Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski Kondrackiego (2002) teren nadleśnictwa położony jest na obszarze:

Prowincji: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51-52)

Podprowincji: Podkarpacie Północne (512)

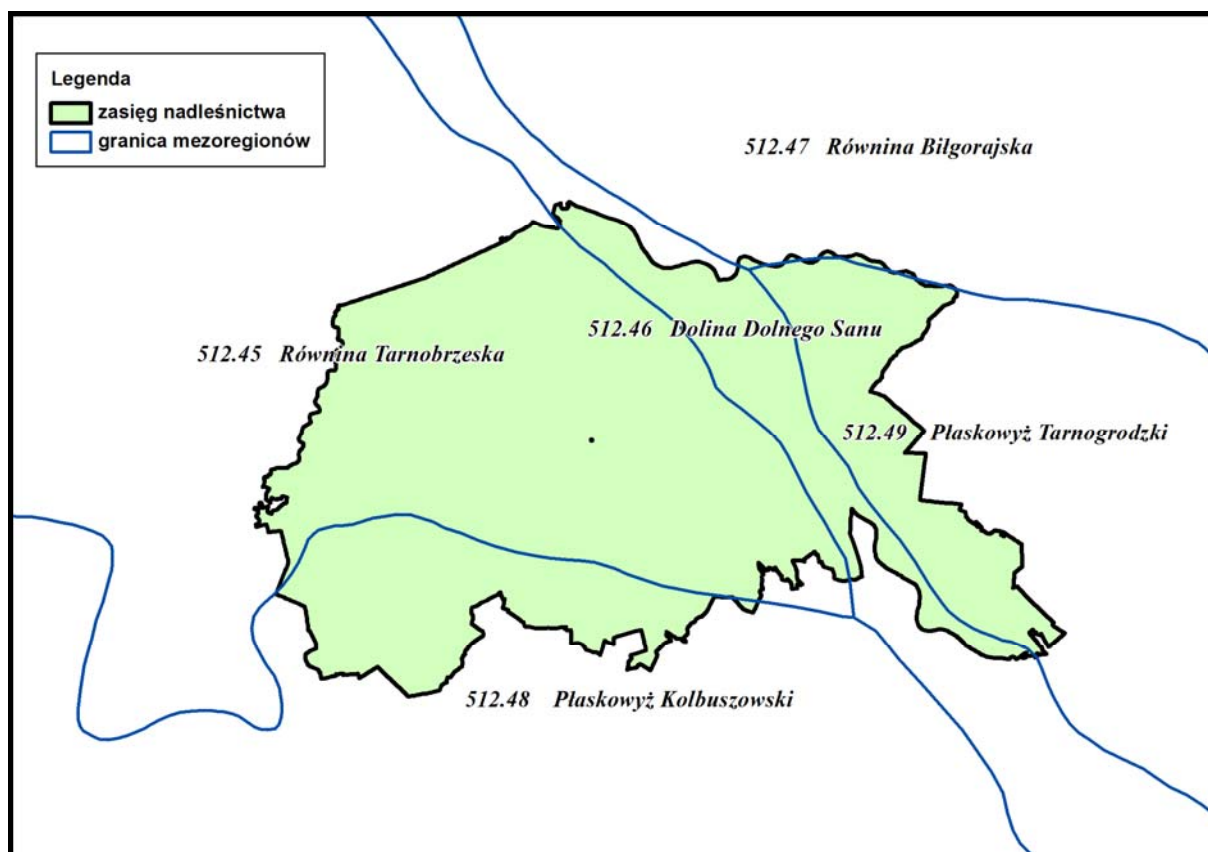
Makroregion: Kotlina Sandomierska (512.4-5)

Mezoregion: Równina Tarnobrzeska (512.45)

Dolina Dolnego Sanu (512,46)

Płaskowyż Kolbuszowski (512,48)

Płaskowyż Tarnogrodzki (512,49)

Ryc. 4 Położenie nadleśnictwa na tle podziału fizyczno-geograficznego.

1.1.4 Położenie geobotaniczne

Na tle podziału geobotanicznego Nadleśnictwo Rudnik znajduje się na obszarze:

1. Dział Wyżyn Południowopolskich (C)

Kraina Kotliny Sandomierskiej (C.8)

Okręg Wideł Wisły i Sanu (C.8.3)

Podokręg Stalowowolski (C.8.3.e)

Podokręg Rudnicki (C.8.3.f)

Okręg Płaskowyżu Kolbuszowskiego (C.8.4)

Podokręg Bojanowski (C.8.4.a)

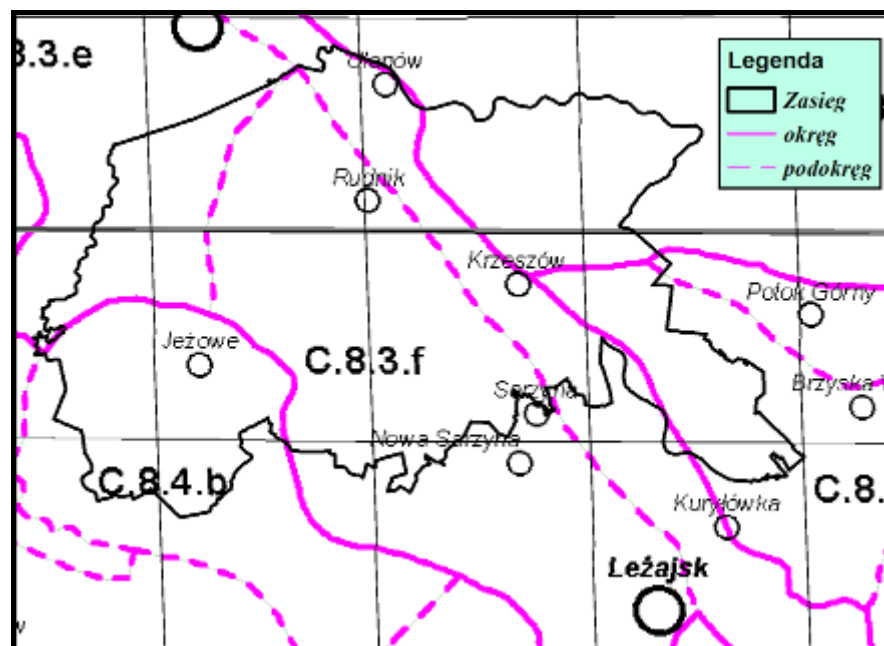
Podokręg Jeżowski (C.8.4.b)

Okręg Równiny Biłgorajskiej (C.8.5)

Podokręg Biłgorajski (C.8.5.b)

Okręg Płaskowyżu Tarnogrodzkiego (C.8.6)

Podokręg Brzyskowiedzki (C.8.6.a)

Ryc. 5 Położenie nadleśnictwa na tle podziału geobotanicznego

1.1.5 Położenie klimatyczne

Według A. Wosia [1999] teren Nadleśnictwa Rudnik należy do regionu nr XXII Sandomierski. Jest to jeden z najmniejszych regionów klimatycznych obejmujący głównie Kotlinę Sandomierską. Charakterystyczne dla tego regionu w porównaniu z innymi jest największa liczba dni z pogodą bardzo ciepłą i jednocześnie słoneczną z małą ilością opadów.

Szczegółowe opracowanie warunków klimatycznych panujących na terenie nadleśnictwa zamieszczono w operacie siedliskowym Nadleśnictwa Rudnik.

1.2 Struktura użytkowania ziemi

Zestawienie zbiorcze powierzchni Nadleśnictwa Rudnik wg wybranych grup i rodzajów użytków gruntowych dla gmin i nadleśnictwa, wg stanu na 01.01.2012 r. przedstawione są w tabeli nr I stanowiącym załącznik do Elaboratu Planu Urządzenia Lasu.

Tabela 1 Zestawienie powierzchni gruntów wg grup, rodzajów użytków i kategorii użytkowania (wyciąg z tabeli I dla nadleśnictwa).

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręb Nisko		Obręb Rudnik		Razem Nadleśnictwo	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
I. Lasy	7910,7679	98,79	7853,7700	97,58	15764,5379	98,18
II. Grunty zadrzewione i zakrzewione	0,0900	0,00	0,4374	0,01	0,5274	0,00
III. Użytki rolne	88,5740	1,11	189,4151	2,35	277,9891	1,73
IV. Grunty pod wodami	3,9817	0,05	1,2045	0,01	5,1862	0,03
V. Użytki ekologiczne	-	-	-	-	-	-
VI. Tereny różne	-	-	-	-	-	-
VII. Grunty zabudowane i zurbanizowane	1,5765	0,02	2,7441	0,03	4,3206	0,03
VIII. Nieużytki	2,5100	0,03	1,3510	0,02	3,8610	0,02
Ogółem	8007,5001	100,00	8048,9221	100,00	16056,4222	100,00

Tabela 2 Zestawienie powierzchni gruntów w Nadleśnictwie Rudnik wg grup i rodzajów użytków i kategorii użytkowania zgodnie z podziałem administracyjnym kraju (skrót z tabeli nr I)

Podział administracyjny kraju	Grupa, rodzaj użytku i kategoria użytkowania						Ogółem
Gmina Powiat Województwo	Lasy- razem	Grunty zadrzewione i zakrzewione	Użytki rolne	Grunty pod wodami	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Nieużytki	
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
1	2	3	4	5	6	7	8
Bojanów	3007,5908	0,0900	11,6144	-	-	-	3019,2952
Powiat stalowowolski	3007,5908	0,0900	11,6144	-	-	-	3019,2952
Nowa Sarzyna	601,4893	-	6,5073	-	-	-	607,9966
Powiat leżajski	601,4893	-	6,5073	-	-	-	607,9966
Jeżowe	1764,1386	-	46,5784	1,1311	0,5969	-	1812,4450
Krzyszów	132,1849	-	0,8400	--	-	-	133,0249
Miasto Nisko	2491,1997	-	53,5474	3,9817	0,4756	2,5100	2551,7144
Nisko	3048,1473	-	34,4231		1,0502	1,3510	3084,9716
Miasto Rudnik nad Sanem	1313,3327	0,4374	80,5538	0,0734	2,1979	-	1396,5952
Rudnik nad Sanem	1615,3296	-	14,7527				1630,0823
Miasto Ulanów	0,3825	-	-	-	-	-	0,3825
Ulanów	1790,7425	-	29,1720	-	-	-	1819,9145
Powiat niżański	12155,4578	0,4374	259,8674	5,1862	4,3206	3,8610	12429,1304
Województwo podkarpackie	15764,5379	0,5274	277,9891	5,1862	4,3206	3,8610	16056,4222

Powierzchnia z rejestru gruntów

1.3 Miejsce i rola Nadleśnictwa Rudnik w przestrzeni przyrodniczo – leśnej regionu i kraju

Nadleśnictwo Rudnik podlega RDLP w Lublinie. Grunty znajdujące się pod zarządem administracyjnym nadleśnictwa zajmują powierzchnię **16056,42** ha. Na zarządzanych gruntach nadleśnictwo pełni rolę gospodarza i w oparciu o obowiązujące akty prawne realizuje założenia z zakresu polityki leśnej. Zadaniem nadleśnictwa jest prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z ustawową zasadą powszechnej ochrony lasów, trwałości utrzymania i powiększania zasobów leśnych oraz ciągłości i zrównoważonego wykorzystania.

W zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Rudnik położony jest obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 **Puszcza Sandomierska** PLB180005, oraz specjalne obszary ochrony siedlisk **Dolina Dolnego Sanu** PLH180020, **Dolina Dolnej Tanwi** PLH060097, **Enklawy Puszczy Sandomierskiej - obszar projektowany**. Obszar specjalnej ochrony ptaków jest już zatwierdzony przez Ministra Środowiska (Dz.U. 179 z 5.09.2007 r.) natomiast specjalne obszary ochrony siedlisk są zatwierdzone przez Komisję Europejską i otrzymały status obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW).

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się północna część krajowego obszaru węzłowego *Dolina Środkowego Sanu* (symbol 25K) wchodząca w skład ekologicznej sieci ECONET – PL.

1.4 Ogólna charakterystyka drzewostanów

Ogólną charakterystykę drzewostanów Nadleśnictwa Rudnik w porównaniu do RDLP Lublin, Lasów Państwowych i jednostek przyrodniczo leśnych przedstawiają tabele poniżej:

Tabela 3 Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów nadleśnictwa (wg wzoru 1a).

<i>Jednostka</i>	<i>Średni wiek [lat]</i>	<i>Przeciętny zapas [m³/ha]</i>	<i>Przeciętny przyrost [m³/ha]</i>	<i>Udział % siedlisk borowych</i>	<i>udział % gatunków iglastych</i>
<i>Obręb Nisko</i>	62	301	4,85	85,8	84,9
<i>Obręb Rudnik</i>	64	291	4,55	72,6	76,5
Nadleśnictwo Rudnik	63	296	4,70	79,2	80,7
<i>RDLP Lublin*</i>	64	251	3,92	46,9	70,6
<i>Lasy Państwowe*</i>	57	264	4,63	54,3	70,8

*źródło – GUS Leśnictwo 2011, Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1.01.2010 r.

Tabela 4 Porównanie wybranych cech d-stanu w ramach grup funkcji lasu (wg wzoru 1b).

<i>Obiekt, nazwa: rezerwatu, obrębu, nadleśnictwa</i>	<i>Grupa funkcji</i>	<i>Przeciętny wiek [lat]</i>	<i>Przeciętny zapas [m³/ha]</i>	<i>Średni przyrost [m³/ha]</i>	<i>Udział gatunków liściastych [%]</i>	<i>Udział gatunków iglastych [%]</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Nisko	lasy ochronne	62	301	6,9	14,81	85,19
	lasy wielofunkcyjne	62	301	6,7	15,36	84,64
	Ogółem obręb	62	301	6,8	15,07	84,93
Rudnik	lasy ochronne	64	285,1	6,9	29,69	70,31
	lasy wielofunkcyjne	64	294,4	6,7	19,62	80,38
	Ogółem obręb	64	290,8	6,8	23,53	76,47
Nadleśnictwo Rudnik	lasy ochronne	63	293,05	6,9	22,25	77,75
	lasy wielofunkcyjne	63	297,7	6,7	17,49	82,51
	Ogółem nadleśnictwo	63	295,9	6,8	19,3	80,7

* - do lasów ochronnych zaliczono: wyłączone drzewostany nasienne, lasy stanowiące stałe powierzchnie naukowe i doświadczalne, wodochronne, glebochronne, lasy w granicach administracyjnych miasta

1.5 Ogólna charakterystyka kompleksów leśnych

W Nadleśnictwie Rudnik lasy występują w zwartych, dużych kompleksach. Dwa główne kompleksy nadleśnictwa (niemal połączone ze sobą) zajmują łączną powierzchnię 13304,49 ha, co stanowi 82,86% powierzchni wszystkich gruntów nadleśnictwa. W przedziale powierzchniowym od 501- do 2000 ha znajduje się kompleks Glinianka o pow. 1589,44 ha, w przedziale od 100 do 500 ha występuje 3 kompleksy o łącznej powierzchni 746,61 ha.

Łącznie w całym nadleśnictwie, uwzględniając zarówno powierzchnię leśną jak i nieleśną obu obrębów, wyróżnić można 145 kompleksy leśne w ujęciu przyrodniczym, a nie ilościowym działów geodezyjnych zaewidencjonowanych przez służby geodezyjne.

Kompleksy o powierzchni do 5 ha, są to działki położone wśród lasów niepaństwowych.

Tabela 5 Liczba i wielkości kompleksów leśnych Nadleśnictwa Rudnik (Wzór nr 2).

<i>nadleśnictwo</i>	<i>Wielkość kompleksu [ha]</i>	<i>Liczba kompleksów</i>	<i>Ogółem [ha]</i>
Nadleśnictwo Rudnik	do 1,00	93	28,75
	1,01 - 5,00	25	58,86
	5,01 – 20,00	14	132,77
	20,01 – 100,00	7	195,50
	100,1 – 500,00	3	746,61
	500,01 – 2000,00	1	1589,44
	Powyżej 2000,00	2	13304,49
	Ogółem	145	16056,42

Lasy innych własności w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa zajmują powierzchnię 1826 ha, co stanowi 3,72% lesistości tego zasięgu. Lesistość zasięgu terytorialnego nadleśnictwa wynosi **32,74%**, z gruntami innych własności 36,47%. Lesistość Województwa Podkarpackiego to 37,4%, a lesistość Polski wynosi 29,1%.

2. Formy ochrony przyrody

2.1 Zestawienie istniejących form ochrony

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony przyrody jest Ustawa o Ochronie Przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 z 2004 r. poz.880 z późniejszymi zmianami).

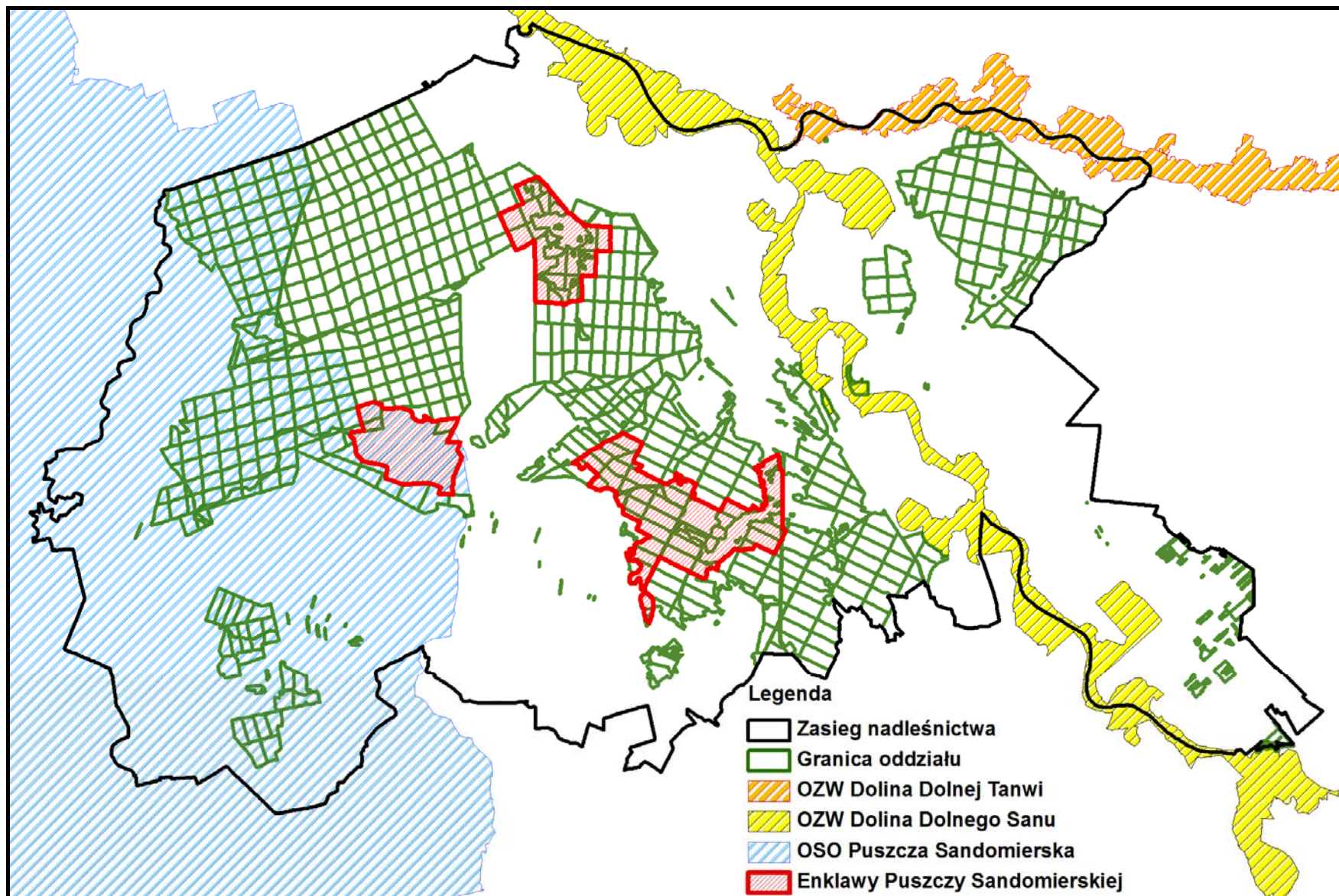
Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Rudnik istnieją następujące obiekty objęte ochroną prawną.

Tabela 6 Zestawienie obiektów objętych ochroną przyrody w Nadleśnictwa Rudnik

<i>Rodzaj obiektu</i>	<i>Pow. ogólna ilość [ha/szt.] w zasięgu działania nadleśnictwa</i>	<i>Powierzchnia, ilość na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Rudnik [ha/szt.]</i>			
		<i>w tym:</i>			
		<i>Leśna zalesiona i niezalesiona</i>	<i>Leśna związana z gosp. leśną</i>	<i>Nieleśna</i>	<i>Razem [ha/szt.]</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk	2886,16/2	41,92	0,58	-	42,50/1
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków	13515,92/1	3698,58	99,62	22,84	3821,04/1
Pomniki Przyrody	0/18	-	-	-	0/7
Użytki ekologiczne	9,54/9	4,24	-	1,70	5,94/9
Strefy ochronne wokół miejsc bytowania i rozrodu zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	66,77/1	66,77	-	-	66,77/1

2.2 Obszary NATURA 2000

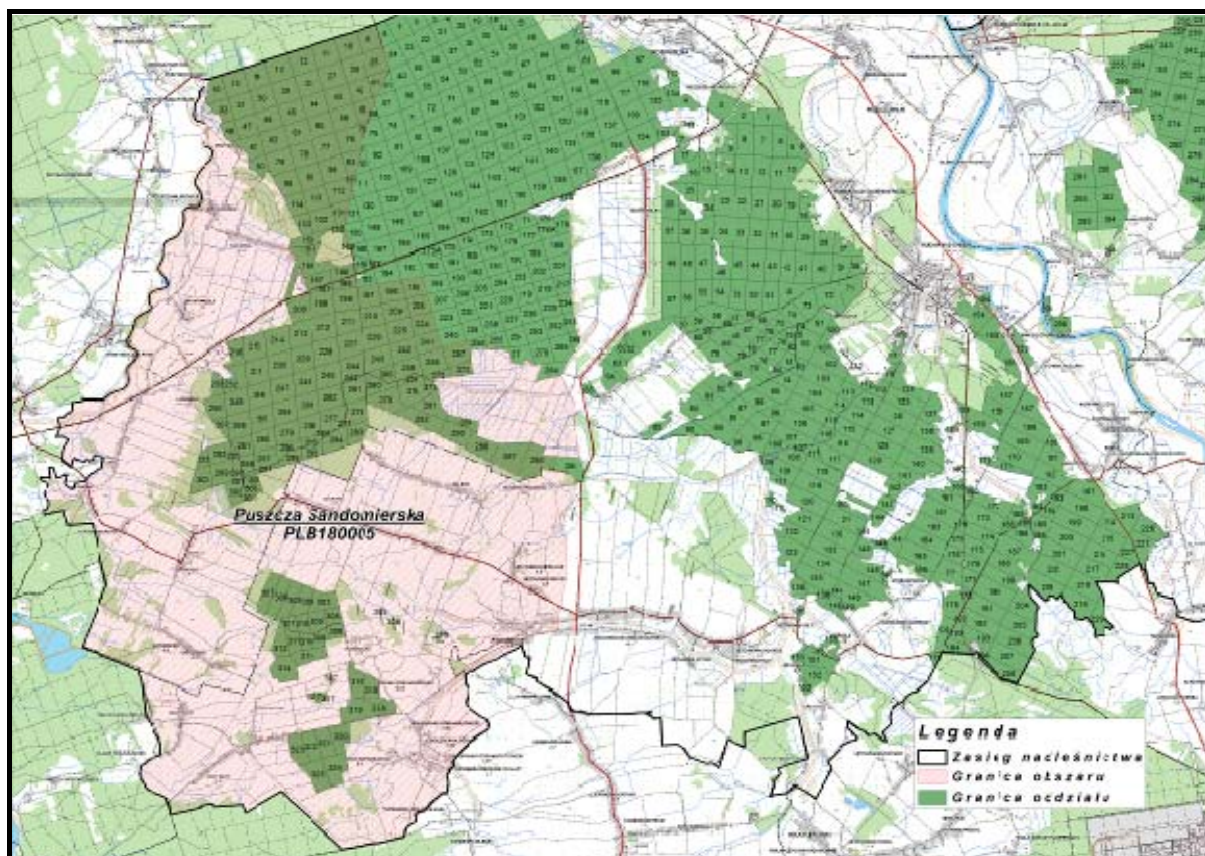
Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. DZ. U. nr 229 poz. 2313, w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 oraz zmieniającemu je Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. Dz. U. 179, poz. 1275 zostały wyznaczone w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Rudnik następujące obszary:

Ryc. 6 Zasięg obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Rudnik.

2.2.1 OSO Puszcza Sandomierska (kod obszaru PLB180005)

Ryc. 7 Położenie obszaru w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudnik.

Dane dotyczące obszaru opracowano na podstawie SDF obszaru Natura 2000 i odnoszą się one do całości obszaru, a nie tylko do fragmentu obszaru w zasięgu Nadleśnictwa Rudnik.

Status prawny. Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków z dnia 5 września 2007 r. Dz. U. Nr 179, poz. 1275, aktualizacja: Rozporządzenie Ministra Środowiska: z dnia 27 października 2008 r. Dz. U. 198, poz. 1226, oraz z dnia 12 stycznia 2011 r. Dz. U. 25, poz. 133.

Powierzchnia – 129115,60 ha z tego 67257,46 ha w RDLP Lublin (52,09%).

- w Nadleśnictwie Rudnik: 13513,44 ha (10,47% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym (w tym 3821,04 ha (2,96% pow. obszaru) na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa, (pow. leśna 3798,20 ha, pow. nieleśna 22,84 ha)

Leśnictwo Barce – oddział: 9 - 16, 25 – 32, 41c-h, 42- 48, 57c, 58a-g, i-j, 60-63 (756,49 ha, leśna)

Leśnictwo Maziarnia – oddział: 75d-f, i, 76 – 80, 93b-c, j-l, 94-96, 111b, 112a-b, d-f, 113-114, 131c-d, g, 132-133, 150f-h, l-m, 151, 168f, 169, 186-187, 197-200, 210-216, 226-233 (1036,02 ha, pow. leśna 1033,08 ha, pow. nieleśna 2,94 ha)

Leśnictwo Pogoń – oddział: 195 - 196, 208 - 209, 224 - 225, 241 - 242, 257-259, 272-274, 285p-r, 286-292 (570,98 ha, pow. leśna 568,16 ha, pow. nieleśna 2,82 ha)

Leśnictwo Zalesie – całość (1440,47 ha, pow. leśna 3798,20 ha, pow. nieleśna 17,08 ha)

- w Nadleśnictwie Rozwadów: **9017,84** ha (6,98% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym
- w Nadleśnictwie Nowa Dęba: **44726,18** ha (34,64% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym

Ogólny opis

Obszar położony jest w południowo-wschodniej części Polski w widłach Wisły i Sanu Obejmuje znaczną część jednego z większych leśnych kompleksów w Polsce ciągnącego się południkowo na terenie Kotliny Sandomierskiej pomiędzy Tarnobrzegiem i Stalową Wolą na północy i Rzeszowem na południu. Dominującym typem użytkowania ziemi są lasy i tereny rolnicze. W granicach obszaru znajduje się także wiele wsi i przysiółków. Fragment północnej części obszaru, w rejonie Nowej Dęby, obejmuje tereny poligonu wojskowego.

Wartość przyrodnicza i znaczenie

Obszar stanowi cenną ostoję wielu gatunków ptaków. Stwierdzono tu występowanie 45 gatunków ptaków z zał. I Dyrektywy Ptasiej.

Tabela 7 Wykaz gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG w obszarze OSO Puszcza Sandomierska.

Kod	Nazwa		OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	łacińska	polska	Populacja	St. zach.	Izolacja	Ogólnie
A041	<i>Anser albifrons</i>	Geś białoczelna	D			
A021	<i>Botaurus stellaris</i>	Bąk zwyczajny	D			
A022	<i>Ixobrychus minutus</i>	Bączek	C	C	C	C
A027	<i>Egretta alba</i>	Czapla biała	D			
A026	<i>Egretta garzetta</i>	Czapla nadobna	D			
A030	<i>Ciconia nigra</i>	Bocian czarny	C	C	C	C
A031	<i>Ciconia ciconia</i>	Bocian biały	D			
A060	<i>Aythya nyroca</i>	Podgorzałka	A	C	B	B
A072	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad	D			
A073	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna	D			
A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Bielik	C	B	B	B
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	Błotniak stawowy	C	B	B	B
A082	<i>Circus cyaneus</i>	Błotniak zbożowy	D			
A084	<i>Circus pygargus</i>	Błotniak łąkowy	D			
A089	<i>Aquila pomarina</i>	Orlik krzykliwy	D			
A094	<i>Pandion haliaetus</i>	Rybołów	D			
A104	<i>Bonasa bonasia</i>	Jarząbek	D			
A409	<i>Tetrao tetrix</i>	Cietrzew	B	C	C	B
A119	<i>Porzana porzana</i>	Kropiatka	C	C	C	C
A120	<i>Porzana parva</i>	Zielonka	C	C	C	C
A122	<i>Crex crex</i>	Derkacz	C	C	C	C
A127	<i>Grus grus</i>	Żuraw	D			
A149	<i>Calidris alpina</i>	Biegus zmienny	D			
A165	<i>Tringa ochropus</i>	Samotnik	D			
A176	<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	Mewa czarnogłowa	D			
A177	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	Mewa mała	D			
A193	<i>Sterna hirundo</i>	Rybitwa rzeczna	D			
A195	<i>Sterna albifrons</i>	Rybitwa białoczelna	D			
A196	<i>Chlidonias hybrida</i>	Rybitwa białowąsa	D			
A197	<i>Chlidonias niger</i>	Rybitwa czarna	D			
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Lelek	B	B	C	C
A229	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek zwyczajny	C	C	C	C
A231	<i>Coracias garrulus</i>	Kraska	A	B	B	B

Kod	Nazwa		OCENA ZNACZENIA OBSZARU			
	łacińska	polska	Populacja	St. zach.	Izolacja	Ogólnie
A234	<i>Picus canus</i>	Dzięcioł zielonosiwy	C	B	C	B
A236	<i>Dryocopus martius</i>	Dzięcioł czarny	D			
A238	<i>Dendrocopos medius</i>	Dzięcioł średni	C	B	C	B
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Dzięcioł białoszyi	C	C	C	C
A246	<i>Lullula arborea</i>	Lerka	D			
A255	<i>Anthus campestris</i>	Świergotek polny	D			
A272	<i>Luscinia svecica</i>	Podróżniczek	D			
A307	<i>Sylvia nisoria</i>	Jarzębatka	D			
A321	<i>Ficedula albicollis</i>	Mucholówka białoszyja	C	B	B	C
A320	<i>Ficedula parva</i>	Mucholówka mała	D			
A338	<i>Lanius collurio</i>	Gąsiorek	D			
A379	<i>Emberiza hortulana</i>	Ortolan	D			

Tabela 8 Wykaz gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarach specjalnej ochrony ptaków (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba stanowisk	Lokalizacja [Oddz/poddz]	Opis siedliska
1	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	1	1 strefa ochronna	OI
2	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	11	29c, 26f, 42a, 43f, 58a, 209d, 264a, 277a, 308b, 309f, 320c	Bśw, Bw, LMw, BMw, Lw,
3	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	1	314b	LMw
4	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	1	292f	Bśw
5	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	1	14k	BMw
6	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	10	25b, 12c, 224c, d 249c, 260b, 275b, 276d, 94b, 133b	Bśw, Bw, LMw, BMw,
7	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	12	14d, 61c, 260c, 261h, 293f, 262f, 275h, 227j, 198d, 131d, 94a, 76a	BMw, Bśw, LMw, Bw,
8	Mucholówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	2	309b, 311f	LMw, OIJ

Zagrożenia wg SDF

Osuszanie terenów podmokłych, regulacja rzek, nieuregulowana gospodarka odpadami i ściekami; niewłaściwa gospodarka leśna, łowiecka i kłusownictwo; fragmentacja ekosystemów rozbudowywaną siecią dróg i presja motoryzacji. Chemizacja rolnictwa i nieprawidłowa gospodarka ziemią. Zanieczyszczenie wód, powietrza i gleby w wyniku emisji z zakładów przemysłowych w Mielcu, Nisku, Stalowej Woli, Tarnobrzegu i Rzeszowie. [SDF NATURA 2000]

Ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że wymienione rodzaje zagrożeń w większości nie dotyczą gruntów nadleśnictwa. Gospodarka leśna na omawianym obszarze prowadzona

jest w oparciu o Plan Urządzenia Lasu. W odniesieniu do gatunków ptaków wymagających ochrony strefowej Plan nie wpłynie negatywnie na te gatunki. Najbardziej istotnym elementem biotopu dzięciołów jest odpowiednia ilość drzew dziuplastych oraz zapewnienie odpowiedniej bazy żerowej, gdzie występuje odpowiednia ilość drzew obumarłych i obumierających. Pozostawianie pewnej liczby martwych drzew w drzewostanie jest wymogiem Instrukcji Ochrony Lasu. W przypadku lelka bardzo ważne jest tworzenie biotopów w postaci nowych powierzchni otwartych. Lerka i gąsiorek są to gatunki ptaków bytujące na terenach otwartych, na skrajach lasu, polanach śródleśnych, zrębach. W rozległych kompleksach leśnych wybierają siedliska podobne jak lelek.

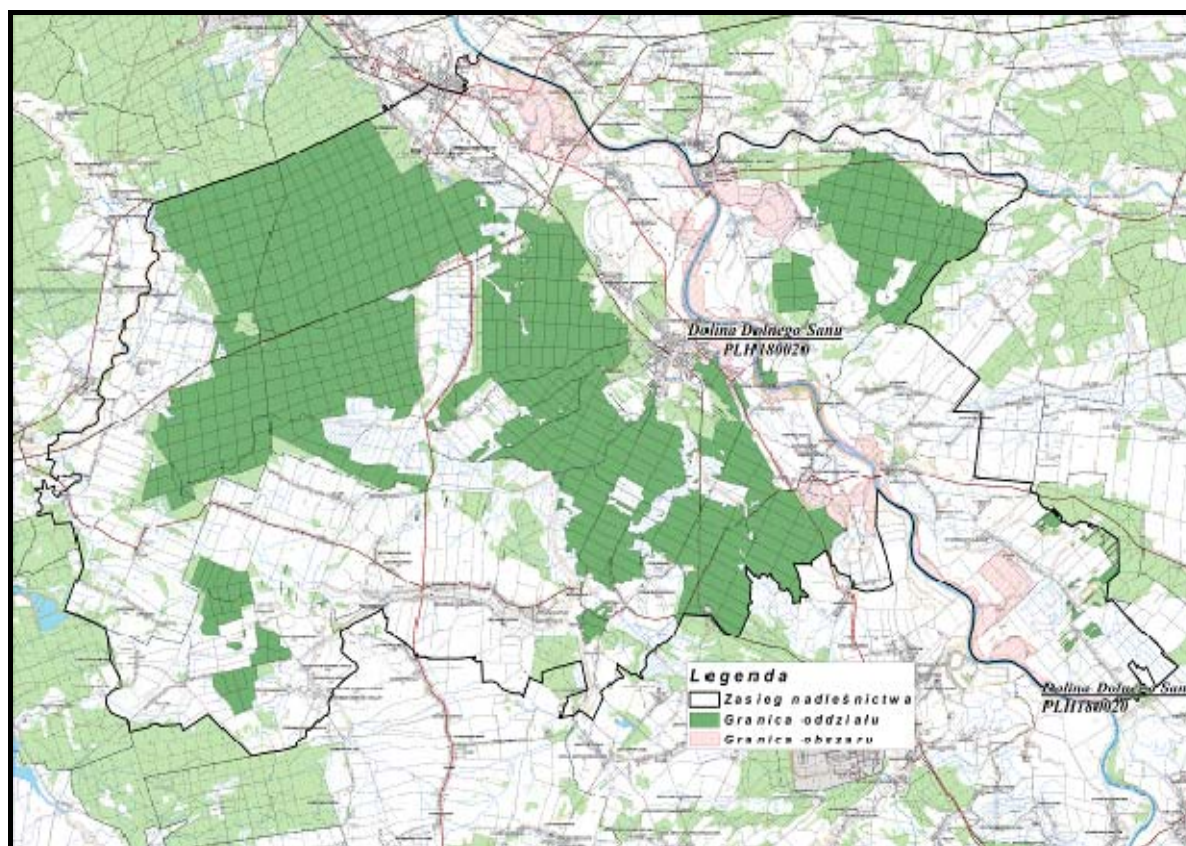
Obszar nie ma sporządzonego planu zadań ochronnych i planu ochrony. Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W 2011 roku RDOŚ w Rzeszowie nie rozpoczęto prac związanych z opracowaniem planu zadań ochronnych dla obszaru.

OZW Dolina Dolnego Sanu (kod obszaru PLH180020).

Zatwierdzony obszar przez Komisję Europejską 2010 r.

Ryc. 8 Położenie obszaru w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudnik.

Dane dotyczące obszaru opracowano na podstawie SDF obszaru Natura 2000 i odnoszą się one do całości obszaru, a nie tylko do fragmentu obszaru w zasięgu Nadleśnictwa Rudnik.

Powierzchnia – 10176,60 ha z tego 8084,18 ha w RDLP Lublin (79,44%).

- w Nadleśnictwie Rudnik: **2448,34 ha** (24,06% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym (w tym **42,50 ha** (0,42% pow. obszaru) na gruntach Skarbu państwa w zarządzie Nadleśnictwa, (pow. leśna 41,92 ha, pow. nieleśna 0,58 ha)

Leśnictwo Kopki – oddział: 153a-g,154b, 300f,g (20,42 ha, pow. leśna 19,84 ha, pow. nieleśna 0,58 ha),

Leśnictwo Glinianka – oddział: 296a-j (22,08 ha, pow. leśna).

- w Nadleśnictwie Rozwadów: **3529,76 ha** (34,69% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym
- w Nadleśnictwie Gościeradów: **1310,15 ha** (12,87% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym
- w Nadleśnictwie Janów Lubelski: **795,93ha** (7,82% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym

Opis ogólny

Obszar obejmuje najciekawsze i najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław do ujścia rzeki. Dolina dolnego Sanu to druga obok doliny Wisły centralna dolina Kotliny Sandomierskiej. Na tym odcinku rzeka ma kierunek SE-NW, dolina ma szerokość 7-15 km i cechuje ją rzeźba typowa dla rzek w stadium dojrzałym. Zasadniczymi elementami jej budowy jest

szerokie holocenijskie dno doliny oraz równie obszerna terasa plejstocenijska. W obrębie holocenijskiego dna występują dwa poziomy terasowe: niższa terasa zalewowa (łęgowa) i wyższa terasa rędzenna. Współczesny San, pomimo regulacji, cechuje się procesem korytowym właściwym rzekom roztokowym. W okresie niskich stanów wód rzeka tworzy piaszczyste odsypy w postaci plaż i ławic. Do obszaru włączony jest również fragment stromego zbocza doliny w okolicach Zarzecza i Krzeszowa. W dolinie dominuje krajobraz rolniczy.

Wartość przyrodnicza i znaczenie

Celem ochrony w obszarze jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych. Zidentyfikowano tu łącznie 14 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Tabela 9 Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Siedlisko przyrodnicze		Na gruntach N-ctwa	Stopień reprezen.	Stan zachowania	Ocena ogólna
Kod	Nazwa				
2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Nie stwierdzono	D		
3130	Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	Nie stwierdzono	B	B	C
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Nie stwierdzono	A	B	A
3270	Zalewane muliste brzegi rzek	Nie stwierdzono	A	B	A
6120	Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Nie stwierdzono	D		
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków	Nie stwierdzono	D		
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Nie stwierdzono	B	B	B
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Nie stwierdzono	A	B	A
6440	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	Nie stwierdzono	C	B	B
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Nie stwierdzono	A	B	A
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Nie stwierdzono	D		
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	Nie stwierdzono	B	B	C
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i>)	stwierdzono	A	B	B
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	stwierdzono	B	C	C

*- siedliska priorytetowe

Największe znaczenie dla obszaru mają zbiorowiska przykorytowe (łągi wierzbowe, ziołorośla i pionierska roślinność na piaszczystych odsypach i namuliskach). Istotną rolę w dolinie odgrywają także różnego typu ekstensywnie użytkowane łąki (6510, 6410, 6440) oraz, szczególnie w północnej części obszaru, liczne starorzecza z bogatą florą wodną. Młode strome zbocza w okolicach Zarzecza i Krzeszowa, poza roślinnością ciepłolubną, obfitują w wysięki i wypływy wód podziemnych, na których wykształciły się łągi olszowe z masowym udziałem skrzypu olbrzymiego. Na suchych łąkach i pastwiskach oraz na krawędziach erozyjnych wykształcają się ciekawe zbiorowiska kserotermiczne.

Tabela 10 Wykaz typów siedlisk przyrodniczych (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp	Siedlisko przyrodnicze			Pow. [ha]	Występowanie w nadleśnictwie	
	Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa polska i łacińska siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym		Typ siedliskowy lasu	Rodzaj powierzchni pow. nieleśna
1	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i>)	TAK	2,46	L1	
2	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	NIE	14,27	L1, Lw, O1	
Razem				16,73		

Tabela 11 Lokalizacja w nadleśnictwie

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	lokalizacja przedmiotu ochrony nadl. (oddział, pododdział)
1	91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i>	296c,d,i,j, 153a,c,d, g
2	91E0* - Łęg jesionowo-olchowy (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	296a

Florę i faunę cechuje znaczne bogactwo, wykazano tu 19 gatunków z Załącznika II DS. Występują tu istotne na poziomie regionalnym populacje następujących gatunków: Modraszek telejus *Maculinea teleius*, Modraszek nausitous *M. nausithous*, Wydra *Lutra lutra* i Aspius *aspius*. W dolinie występują również takie gatunki jak: Storczyk cuchnący *Orchis coriophora*, Róża francuska *Rosa gallica*, Pięciornik skalny *Potentilla rupestris*, Powojnik prosty *Clematis recta*, Kotewka orzech wodny *Trapa natans* czy Modliszka zwyczajna *Mantis religiosa*. Obszar stanowi także istotny korytarz ekologiczny w tym dla ichtiofauny. Wody rzeki San i jej dopływów są siedliskiem cennych gatunków ryb z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Dorzecze Sanu objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych (certy, troci wędrownej, łososia i jesiotra ostronosego) zaś jej dopływy na tym odcinku są wymieniane jako jedne z cieków dorzecza o walorach kwalifikujących je jako potencjalne tarliska anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych o znaczeniu europejskim.

Tabela 12 Wykaz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp	Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba obserwacji	Opis siedliska	Gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000	Gatunek o znaczeniu priorytetowym
1	1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	1	Strumień w oddziale 153a	TAK	NIE

Roślin wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG na gruntach nadleśnictwa nie stwierdzono.

Zagrożenia wg SDF

Najważniejsze zagrożenia dla obszaru to:

- intensyfikacja rolnictwa oraz zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk,
- intensyfikacja gospodarki rybackiej w starorzeczach,
- zalesianie łąk i nieużytków,
- niewłaściwa gospodarka leśna (np. sośniny w międzywalu),
- zmiany własności z państwowej na prywatną (starorzecza),
- zabudowa nad brzegami i eutrofizacja starorzeczy,
- osuszanie terenu - konserwacja infrastruktury melioracyjnej, brak zastawek w rowach melioracyjnych, przy obecnych suchych latach ma duży wpływ na wilgotność łąk oraz wysokość zwierciadła wody w starorzeczach,
- brak dobrze zorganizowanego systemu pozbywania się ścieków komunalnych,
- neofityzacja,
- pożary,
- kłusownictwo,
- potencjalnie - dalsza zabudowa i zwężanie koryta mogą doprowadzić do (1) pogłębiania koryta, skutkiem czego będzie przesuszenie doliny, (2) zaburzenia korzystnego układu przestrzennego siedlisk (łągi wierzbowe-piaszczyste odsypy); intensywna eksploatacja kruszywa, która powoduje zanikanie kamienistych żwirowych tarlisk litofilnych gatunków ryb, do których należy większość najcenniejszych tutejszych gatunków. [*SDF NATURA 2000*]

Celem ochrony w omawianym obszarze jest zachowanie mozaiki siedliskowej charakterystycznej dla większych dolin rzecznych. Powierzchnia gruntów nadleśnictwa w obszarze stanowi 0,42% całkowitej powierzchni obszaru. Wymienione rodzaje zagrożeń w większości nie dotyczą gruntów nadleśnictwa. Ze strategicznej oceny wynika, że realizacja Planu Urządzenia Lasu nie wpłynie negatywnie na przedmioty ochrony w omawianym obszarze Natura 2000.

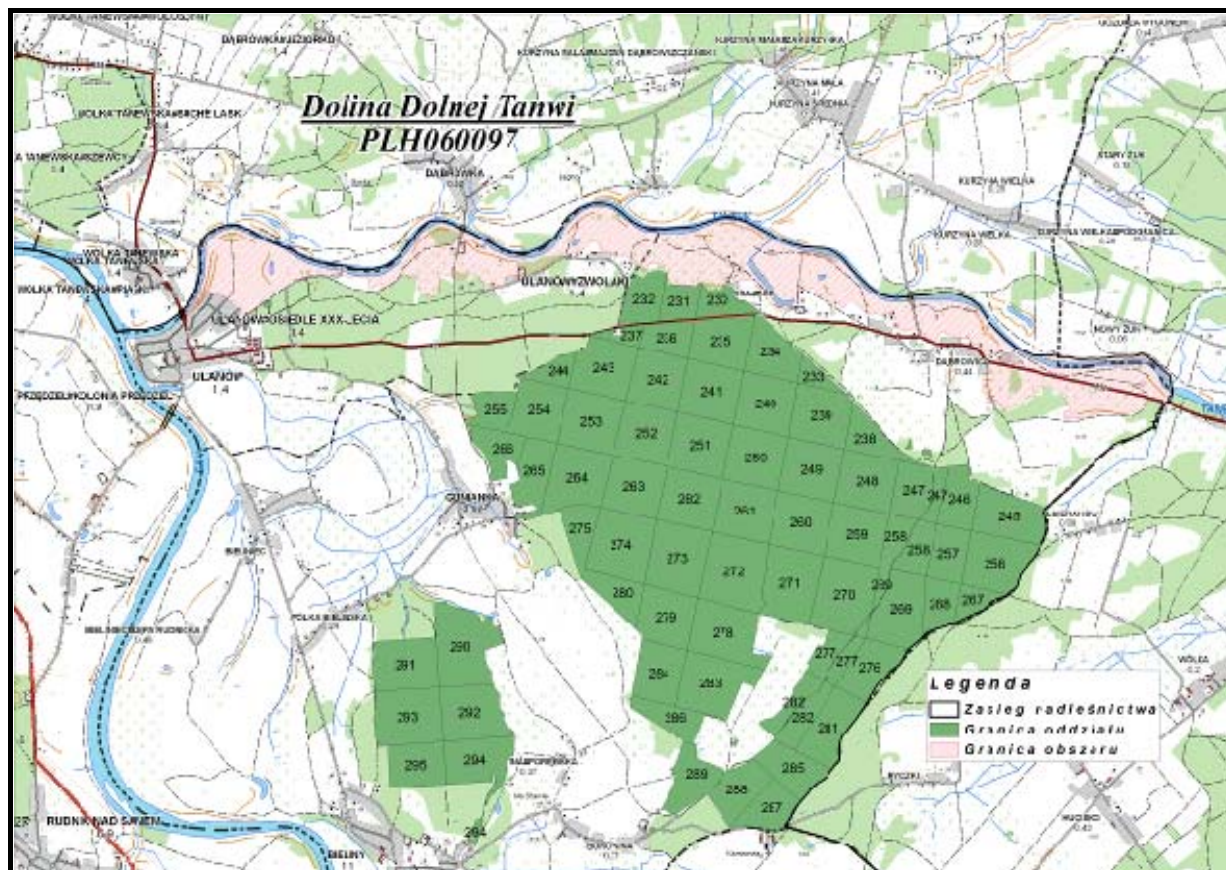
Obszar nie ma sporządzonego planu zadań ochronnych i planu ochrony.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W 2011 roku nie rozpoczęły się prace związane z opracowaniem planu zadań ochronnych dla obszaru.

2.2.2 OZW Dolina Dolnej Tanwi (kod obszaru PLH060097).

Zatwierdzony został przez Komisję Europejską 2010 r. (poza gruntami nadleśnictwa)

Ryc. 9 Położenie obszaru w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudnik.

Dane dotyczące obszaru opracowano na podstawie SDF obszaru Natura 2000 i odnoszą się one do całości obszaru, a nie tylko do fragmentu obszaru w zasięgu Nadleśnictwa Rudnik.

Powierzchnia - 8518,00 ha w całości RDLP Lublin (100%).

- w Nadleśnictwie Rudnik: **434,88 ha** (5,11% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym (brak gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)
- w Nadleśnictwie Rozwadów: **549,04 ha** (6,45% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym
- w Nadleśnictwie Biłgoraj: **3043,00 ha** (35,72% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym
- w Nadleśnictwie Józefów: **4491,08 ha** (52,72% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym

Opis ogólny

Obszar obejmuje dolinę Tanwi, od miejsca gdzie wypływa z Puszczy Solskiej, aż do jej ujścia do Sanu. Średni przepływ rzeki na wysokości Ulanowa wynosi 12 m³/s. Dolina jest szeroka (kilkaset m do 1 km), a płaskie dno jest wyniesione ok. 2 m nad średnim poziomem rzeki. Dolina jest tylko częściowo odwadniana rowami, a rzeka tylko częściowo uregulowana. Dno doliny jest porozcinane przez liczne starorzecza, z których najdłuższe ma kilka kilometrów. Równinę zalewową budują utwory holocénne,

aluwia, gliny i piaski rzeczne, a punktowo mady i torfy. Największy kompleks torfów położony jest w górnej części opisywanego odcinka doliny.

Wartość przyrodnicza i znaczenie

Siedliska przyrodnicze zajmują ok. 45% powierzchni obszaru, a zidentyfikowano ich tu 18 typów. Obok typowych dla szerokiej doliny rzecznej siedlisk łąkowych i torfowiskowych oraz starorzeczy i muraw napiaskowych, za znaczące uznano bór wyżynny jodłowy i bory chrobotkowe. Gatunek rośliny - starodub łąkowy ma tu stanowisko blisko południowej granicy zasięgu w Polsce, stąd mimo niskiej liczebności, uznano tą populację za wartą ochrony.

Obszar ważny dla ochrony przeplatki aurinia, która występuje tu w systemie metapopulacji, a także dla kilku gatunków ryb (kozy, głowacza białopłetwego i minoga strumieniowego).

Zagrożenia wg SDF

Ekosystemy torfowiskowe w górnym biegu rzeki są zagrożone przez zmianę stosunków wodnych w sąsiadujących z nimi lasach (gospodarka leśna) oraz wylesianie. Ponadto bagienne lasy Puszczy Solskiej są zagrożone przez melioracje. Tereny podmokłe na odcinku Tanwi od Łukowa do ujścia rzeki są zagrożone przez meliorację łąk i tworzenie stawów rybnych. Zagrożeniem dla łąk jest brak użytkowania - nie są one koszone, nie prowadzi się wypasu; duże obszary są zamieniane w tereny uprawne (np. wysokopiennej borówki amerykańskiej)

Lokalnym zagrożeniem są niekontrolowane eksploatacje piasków. Doły po ich wydobyciu są zasypywane śmieciami. W bezpośrednim sąsiedztwie rzeki pojawia się wiele domków letniskowych, planowana jest także budowa sanatorium w Wólce Biskiej. [*SDF NATURA 2000*]

Działania gospodarcze prowadzone na gruntach Nadleśnictwa Rudnik nie będą miały negatywnego wpływu na ten obszar.

Obszar nie ma sporządzonego planu zadań ochronnych i planu ochrony.

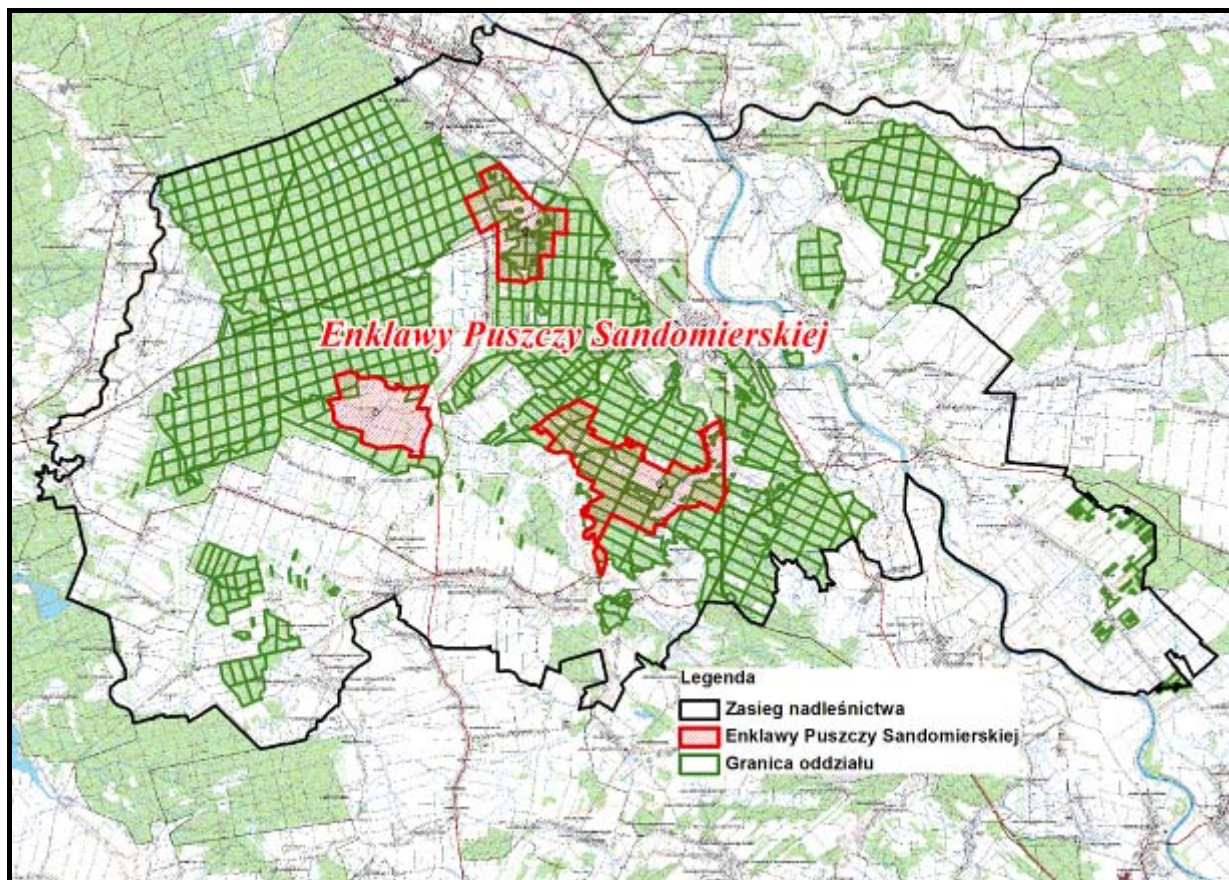
Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

W 2011 roku RDOŚ w Rzeszowie nie rozpoczęła prac związanych z opracowaniem planu zadań ochronnych dla obszaru.

2.2.3 SOOS Enklawy Puszczy Sandomierskiej (projektowany).

Obszar projektowany (05-2011)

Ryc. 10 Położenie obszaru w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudnik.

Dane dotyczące obszaru opracowano na podstawie SDF obszaru Natura 2000 i odnoszą się one do całości obszaru, a nie tylko do fragmentu obszaru w zasięgu Nadleśnictwa Rudnik.

Powierzchnia - 9962,6 ha w całości RDLP Lublin (100%).

- w Nadleśnictwie Rozwadow: **2004,54 ha** (20,12% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym
- w Nadleśnictwie Nowa Dęba: **5755,60 ha** (57,77% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym
- w Nadleśnictwie Rudnik: **2202,46 ha** (22,11% pow. obszaru) w zasięgu terytorialnym w tym **1253,61 ha** (12,58% pow. obszaru) na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa, (pow. leśna 1144,13 ha, pow. nieleśna 109,48 ha)

Leśnictwo Zatyki – oddział: 115, 116a-c, f-g, 134-136, 153-154, (153,50 ha, pow. leśna 122,94 ha, pow. nieleśna 30,56 ha),

Leśnictwo Pogoń – oddział: 284a-k, n (18,89 ha, 3,64 ha, pow. leśna, 15,25 ha pow nieleśna).

Leśnictwo Borowina – oddział: 4, 8-9, 14-17, 23d, h, k, 24-26 (251,75 ha, pow. leśna 244,38 ha, pow. nieleśna 7,37ha),

Leśnictwo Czarny Las – oddział: 86-89, 95b-h, 96-99, 106c, 107-108, 116g-j, l-o, 117, 139l, (304,37 ha, 264,35 ha, pow. leśna, 40,02 ha pow nieleśna).

Leśnictwo Grobe – oddział: 109, 110a-c, 118-120, 121b-i, 122-123, 129c, m, 130-132, 136, 140k, 141-143, 144a-h, 145 (432,16 ha, pow. leśna 416,31 ha, pow. nieleśna 15,85 ha),
Leśnictwo Kopki – oddział: 159d-h, t, 160a-g, 161-162, 163a, d, (92,85 ha, 92,42 ha, pow. leśna, 0,43 ha pow. nieleśna).

Opis ogólny

Obszar położony jest w centralnej części Kotliny Sandomierskiej, pokrytej w dużej mierze przez lasy. Zajmuje Równinę Tarnobrzeską oraz północną, krawędziową część Płaskowyżu Kolbuszowskiego. Na pokrywę geologiczną składają się utwory pochodzenia fluwialnego, fluwioglacjalnego i glacialnego, które zalegają na nieprzepuszczalnych ilach mioceńskich. Taki układ warstw sprzyja zachowaniu wilgotności podłoża pomimo przeprowadzonych tu melioracji. Znamioną cechą obszaru jest duży kontrast siedliskowy, występujący często pomiędzy sąsiadującymi płatami roślinności. Z jednej strony są to ekosystemy wykształcone na piaszczystym i wybitnie suchym podłożu, z drugiej zaś położone w lokalnych obniżeniach i silnie uwilgotnione. Kotlina Sandomierska jest regionem o stosunkowo dużych, jak na tą część Polski, wpływach klimatu atlantyckiego. Obszar charakteryzuje się znacznym stopniem naturalności i małą gęstością zaludnienia. Głównymi sposobami użytkowania są tu gospodarka leśna i ekstensywne rolnictwo.

Wartość przyrodnicza i znaczenie

Celem ochrony w obszarze jest zachowanie oraz przywrócenie do właściwego stanu ochrony siedliska suchych wrzosowisk (4030) oraz występujących w nim gatunków owadów jak pachnica dębowa *Osmoderma eremita**(1084), modraszek telejus *Maculinea teleius* (1059), modraszek nausitous *Maculinea nausithous* (1061) i szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone* (4030). Na poziomie regionalnym obszar pełni również istotną rolę w ochronie siedlisk zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (6410) oraz niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (6510), a także kumaka nizinnego (1188). Spośród siedlisk leśnych na uwagę zasługują:

– Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510) – łąki tego typu są rozproszone na całym obszarze oraz silnie zróżnicowane ze względu na stopień uwilgotnienia i najczęściej użytkowane w sposób ekstensywny. W obszarze ich łączna powierzchnia wynosi ponad 687 ha, co stanowi 0,1% całkowitej szacowanej powierzchni zajmowanej przez to siedlisko w Polsce (powierzchnia względna C). Stan zachowania tych siedlisk w obszarze jest oceniany jako dobry (B) co jest związane z występowaniem fragmentów łąk częściowo przesuszonym w wyniku przekopania kanałów odwadniających oraz neofityzacji.

– Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (7110) oraz Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (7140) – torfowiska te występuje jedynie na terenie poligonu wojskowego w Nowej Dębie i zajmują kolejno pow. 95 ha oraz 77,6 ha. Oba typy torfowisk charakteryzują się dobrym stopniem zachowania struktury (stan zachowania – B).

– Bory i lasy bagienne (91D0) – na terenie obszaru siedlisko to zajmuje niecałe 10 ha (jedno wydzielanie) w centralnej, największej enklawie obszaru, co stanowi 0,04% jego szacowanego areału w

Polsce (względna powierzchnia C). Pod względem fitosocjologicznym zbiorowisko to zostało zakwalifikowane do zespołu *Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris* (91D0-2), z warstwą drzew tworzoną głównie przez sosnę pospolitą. Stan zachowania został określony jako C, na co wpływ miało zjawisko częściowego przesuszenia siedliska.

– Grąd subkontynentalny (9170) – występuje na 201,9 ha obszaru (0,29% szacowanej pow. tego siedliska w Polsce – względna powierzchnia C). Lasy tego typu występują głównie w dwóch enklawach obszaru – najdalej wysuniętej na północ i wschód – i zaliczane w większości do zespołu grądu subkontynentalnego *Tilio-Carpinetum* (9170-2). W północnej enklawie zostały stwierdzone również drzewostany wykazujące pewne cechy grądów zboczowych *Acer platanoides-Tilia cordata* (9170-3).

– Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-topolowe (91F0) – zajmują powierzchnię 107,9 ha, co stanowi ok. 4,8 % całkowitej pow. zajmowanej przez to siedlisko w Polsce (względna powierzchnia B). Większość z tych lasów znajduje się w najdalej na wschód wysuniętej części Enklaw Puszczy Sandomierskiej. Stan zachowania większości z tych drzewostanów został określony jako dobry, na co miały wpływ zjawiska zamierania jesionu oraz częściowego przesuszenia niektórych z drzewostanów znajdujących się w obszarze.

Na omawianym obszarze występują również siedliska wydm śródlądowych z murawami napiaskowymi (2330), kwaśnych buczyn (9110) oraz łęgów nadrzecznych (91E0), jednak ze względu na ich niewielką powierzchnię otrzymały ocenę D w zakresie „reprezentatywności”.

Wśród gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej a znajdujących się na obszarze Enklaw Puszczy Sandomierskiej odnotowano występowanie 5 gatunków owadów, 2 gatunki ssaków, 1 gatunek płaza oraz 1 gatunek rośliny.

Obszar Enklawy Puszczy Sandomierskiej obejmuje również rozproszone stanowiska występowania dwóch motyli z rodzaju modraszek - *Maculinea teleius* oraz *M. nausithous*. We wszystkich stwierdzonych miejscach oba te gatunki występują razem, zajmując suchsze siedliska przylegające do łąk 6410 oraz 6510. Populacje tych gatunków motyli na omawianym obszarze są szacowane na kilkadziesiąt osobników każda (ocena populacji C).

Czerwończyk nieparek *Lycena dispar* (1060) został stwierdzony jedynie na jednym stanowisku, we wschodniej części omawianego obszaru. Populacja tego gatunku była bardzo nieliczna (kilka osobników) co było podstawą do oceny jej jako nieistotnej (ocena D).

Szereg cieków i zbiorników wodnych znajdujących się na obszarze Enklaw Puszczy Sandomierskiej stanowi miejsce bytowania wydry *Lutra lutra* (1355). Jej populacja nie jest jednak znaczna i składa się z kilku osobników (ocena populacji D). Obszar Enklaw Puszczy Sandomierskiej obejmuje również fragment rewiru dwóch wilczych watach. Jednak z powodu niewielkiego znaczenia omawianego obszaru dla tego gatunku ocenę populacji ustalono jako D.

Tabela 13 Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Kod	Siedlisko przyrodnicze	Na gruntach N-ctwa	Stopień reprezen.	Stan zachowania	Ocena ogólna
	Nazwa				
2330	Wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi	Nie stwierdzono	D		
4030	Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arcostaphylion</i>)	Nie stwierdzono	B	B	B
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Nie stwierdzono	B	C	B
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Stwierdzono	B	C	B
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	Nie stwierdzono	B	C	B
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Nie stwierdzono	B	C	B
9110	Kwaśne buczyny niżowe	Nie stwierdzono	D		
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	Stwierdzono	A	C	B
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris</i>)	Nie stwierdzono	B	C	C
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i>)	Stwierdzono	D		
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Stwierdzono	A	B	B

Tabela 14 Wykaz typów siedlisk przyrodniczych (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp	Siedlisko przyrodnicze			Pow. [ha]	Występowanie w nadleśnictwie	
	Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa polska i łacińska siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym		Typ siedliskowy lasu	Rodzaj powierzchni pow. nieleśna
1	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i>)	TAK	2,50	Lw	
2	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	NIE	107,38	Lł, Lw, Ol	
3	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	NIE	50,32		Ł, PS, zadrzewienie, poletka łowieckie
4	9170	Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	NIE	147,24	LMśw, LMw, Lśw, Lw,	
Razem				307,44		

Tabela 15 Wykaz gatunków zwierząt będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp	Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba obserwacji	Opis siedliska	Gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000	Gatunek o znaczeniu priorytetowym
1	1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	1	cieki wodne, brzegi rzek	TAK	NIE
2	1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	1	cieki wodne, brzegi rzek	TAK	NIE
3	1084	Pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	2	Stare dziuplaste drzewa	TAK	TAK

Tabela 16 Lokalizacja przedmiotów ochrony na gruntach nadleśnictwa

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	lokalizacja przedmiotu ochrony nadl. (obr. leśny, oddział, pododdział)
1	6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Obwód Nisko 135k, 136l, 154a, f, s, 284a Obwód Rudnik 87f, 88a, 89a, 108j, 118c, 159f, k
2	9170 - Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i>)	Obwód Rudnik 86g, 96d, 99a, b, 106c, 107o, 108h, 116h, l, m, o, 117a, b, j, 118b, f, 129c, 130c, d, g, 142a, d, 143a, 144c, g, 145h, 160d, g, 161h, 162b, 163a
3	91E0* Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe (<i>Fraxino-Alnetum</i>)	162a
4	91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Obwód Rudnik 109i, 110a, c, 118d, 119c, 120a, b, c, d, 130a, b, 131a, b, 142f, 143b
5	1084 - Pachnica dębowa (<i>Osmoderma eremita</i>)	Groble – 136d, 145h
6	1355 – Wydra <i>Lutra lutra</i>	Groble 122g
7	1337 – Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Borowina 17h

Zagrożenia wg SDF

Najważniejsze zagrożenia w obszarze to:

- zanik siedlisk otwartych - zalesianie łąk i muraw, zaprzestanie pielęgnacji użytków zielonych, intensyfikacja gospodarki na użytkach zielonych, zarastanie torfowisk,
- fragmentacja ekosystemów poprzez rozbudowę sieci dróg, co stanowi duże zagrożenie dla populacji wilka,
- osuszanie terenów podmokłych – dalsze melioracje, brak zastawek na rowach melioracyjnych,
- dalsze regulacje rzek i udrażnianie koryt, przegradzanie większych cieków,
- ekspansja gatunków inwazyjnych,
- nieprawidłowa gospodarka leśna,
- zamieranie jesionu w łągach,
- intensyfikacja rolnictwa,
- nieuregulowana gospodarka odpadami i ściekami,
- zanieczyszczenie wód, powietrza i gleby w wyniku emisji z zakładów przemysłowych w Mielcu, Nisku, Rudniku, Stalowej Woli i Tarnobrzegu,
- intensyfikacja gospodarki na stawach (potencjalnie)

Ze strategicznej oceny wynika, że realizacja Planu nie wpłynie negatywnie na przedmioty ochrony w omawianym projekcie obszaru Natura 2000. Na omawianym obszarze w granicach nadleśnictwa nie planuje się zalesiania łąk i muraw, Plan Urządzenia Lasu zakłada pielęgnowanie użytków zielonych (coroczne koszenie i zapobieganie sukcesji). Nie planuje się osuszania terenów podmokłych, a gatunki inwazyjne będą sukcesywnie eliminowane w trakcie wykonywania cięć pielęgnacyjnych. Gospodarka leśna jest prowadzona na tym obszarze w oparciu o Plan Urządzenia Lasu, który bardzo szczegółowo określa co, jak i gdzie ma być wykonane. Ponadto Plan jest poddany odpowiednim procedurom oceny i kontroli i jest podstawowym dokumentem na podstawie którego nadleśnictwo gospodaruje lasami.

Realizacja zabiegów gospodarczych zapisanych w Planie nie wpłynie negatywnie na projektowany obszar i na przedmioty ochrony znajdujące się na gruntach nadleśnictwa.

2.3 Pomniki przyrody istniejące i projektowane

Na gruntach Nadleśnictwa Rudnik znajduje się 6 pojedynczych drzewa oraz 1 grupa 5 drzew (z tego 2 uschnięte) uznanych za pomniki przyrody. Jeden pomnik przyrody (Lipa drobnolistna *Tilia cordata*) pozostał na gruncie odsprzedanym byłym właścicielom zabytkowej leśniczówki w Leśnictwie Groble (były oddział 151j), drugi dąb szypułkowy *Quercus robur* w leśnictwie Czarny Las w oddziale 111b uchwałą rady gminy i miasta nr XXXII/207/09 z dnia 30.11.2009r. został pozbawiony formy ochrony.

Zestawienie pomników przyrody położonych na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 17 Wykaz istniejących pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Rudnik (według wzoru nr 5a)

Lp.	Nr z wykazu rejestru woj.	Nr zarządzenia data	Dz. Urz. Woj. Poz.	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem przyrody		Uwagi
				oddział poddz.	Gmina leśnictwo	Rodzaj	Wiek	Obwód [cm]	Wyso-kość [m]	Stan zdrowotny	Zagrożenia	Pow. w [ha]	Projek-towane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	31/1	Rlop-005-6 / 70 Dz.U.Woj. Rady Nar w Rzeszowie z 1970r	Nr 12 poz. 88	151n	Jeżowe Groble	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) (dwójka)	340	565	25 22	2	infekcją chorób grzybowych , zgnilizna				„Stanisław”
2	31/2	Rlop-005-6 / 70 Dz.U.Woj. Rady Nar w Rzeszowie z 1970r	Nr 12 poz. 88	151l	Jeżowe Groble	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	340	363	27	2	infekcją chorób grzybowych , zgnilizna				
3	32	Rlop-006-6 / 70 Dz.U.Woj. Rady Nar w Rzeszowie z 1970	Nr 12 poz. 88	136l, m	Jeżowe Groble	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) (6 szt.)	Od 260 do 360	Od 420 do 575	Od 19 do 25	4szt. -2 2szt. -5	Martwica, i infekcją chorób grzybowych				„Bracia”
4	418	Rozp.Woj. tarnobrz. Nr 2 z dn. 04 III 1997 Dz.U. woj. tarnob.1997r	Nr 5 Poz 41	157h	Rudnik Kopki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	370	555	21	2	brak			W 2010 r wykonano konserwacje	„Henryk”
5	443	Rozp.Woj. tarnobrz. Nr 2 z dn. 04 III 1997 Dz.U. woj. tarnob.1997r.	Nr 5 Poz 41	154k	Rudnik Kopki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	260	226	18	2	brak				„Wdowiec”
6	693	Dz.U. woj. tarnobrz. z dn. 5 III 1997	Nr 5 ,poz. 41,s.65-69	256c	Rudnik Glinianka	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	210	565	27	2	brak				„Janina”
7	692	Dz.U. woj. tarnobrz. z dn. 5 III 1997	Nr 5 ,poz. 41,s.65-69	279h	Rudnik Glinianka	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	410	583	24	2	brak				„Józef”

W kolumnie 11 – stan zdrowotny wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego [1-5]

[1] – drzewo zdrowe, bez ubytków i obecności szkodników.

[2] - drzewo z częściowo obumierającymi cieńszymi gałązkami w wierzchołkowej partii koron z pojedynczymi szkodnikami.

[3] - drzewo mające w 50% obumarłą koronę lub pień, w znacznym stopniu zaatakowane przez szkodniki..

[4] - drzewo mające w 70% obumarłą koronę lub pień, z dużymi ubytkami tkanki drzewnej.

[5] – drzewo mające w ponad 70% obumarłą koronę lub pień, z licznymi dziuplami oraz martwe

Tabela 18 Wykaz proponowanych pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Rudnik (według wzoru nr 5a)

Lp.	Nr z wykazu rejestru woj.	Nr zarządzenia data	Dz. Urz. Woj. Poz.	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
				oddział poddz.	Gmina leśnictwo	Rodzaj	Wiek	Obwód [cm]	Wyso-kość [m]	Stan zdro-wotny	Zagroż-enia	Pow. w [ha]	Projek-towane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1				91b	Rudnik Czarny Las	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	260	349	30	2	brak				
2				93g	Rudnik Czarny Las	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	260	361	25	2	brak				
3				131h	Jeżowe Groble	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	170	320	26	2	brak				
4				145h	Jeżowe Groble	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	310	520	25	2	brak				
5				214l	Nowa Sarzyna Kopki	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	260	400	25	2	brak				

W poprzednim POP było 12 proponowanych pomników przyrody. Pozostałe proponowane pomniki przyrody nie zostały ujęte w powyższym zestawieniu ze względu na bardzo utrudniony dostęp oraz zły stan zdrowotny drzew.

Tabela 19 Wykaz istniejących pomników przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudnik (według wzoru nr 5b)

Lp.	Nr z wykazu rejestru woj.	Nr zarządzenia data	Dz. Urz. Woj. Poz.	Położenie		Opis obiektu							Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
				lokalizacja	Gmina leśnictwo	Rodzaj	Wiek	Obwód [cm]	Wysokość [m]	Stan zdrowotny	Zagrożenia	Pow. w [ha]	Projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	30	Rlop-004-6 / 70 Dz.U.Woj. Rady Nar w Rzeszowie Nr 12 poz. 88 z 1970			Jeżowe Groble	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	330	400	20	3	brak				„Irena”
2	307				Jeżowe Nowy Nart	Klon pospolity (<i>Acer platanoides</i>)		365	25						
3	301				M. Rudnik Przędziel	Topola szara (<i>Populus alba</i>)		580	33						
4	302				M. Rudnik Przędziel	Topola szara (<i>Populus alba</i>)		445	25						
6	304				M. Rudnik Rudnik	Glediczja trójcieniowa (<i>Gleditsia triacanthos</i>)2szt		344 259	21 21						
7	305				M. Rudnik Rudnik	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)		373	29						
8	442				M. Rudnik Przędziel Kolonia	Topola szara (<i>Populus alba</i>) 3szt.		626 286 397	33 36 36						
9	444				M. Rudnik Rudnik	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)5szt Klon pospolity (<i>Acer platanoides</i>)18szt Robinia akacja (<i>Robinia pseudoacacia</i>)		175- 418	15-31						
10	445				M. Rudnik Rudnik	Topola szara (<i>Populus alba</i>)		531	34						
11	648				M. Rudnik Struża	Lipa szerokolistna, (<i>Tilia platyphyllos</i>)		487	22						
12	649				M. Rudnik Struża	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)		509	18						
13	650				M. Rudnik Struża	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)		380	19						

2.4 Użytki ekologiczne istniejące

Na terenie Nadleśnictwa Rudnik występuje 9 obiektów przyrodniczych jako użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 5,94 ha.

Tabela 20 Wykaz istniejących użytków ekologicznych na terenie Nadleśnictwa Rudnik (wg wzoru nr 7a)

Lp	Nr obiektu przyrodniczego	Numer Rejestru Wojew.	Nr zarządzenia, data	Dz. Urz. Woj. Poz.	Położenie		Pow. z zarządzenia	Pow. wg UL stan na 1.01.2012	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia	Zabiegi uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody		Uwagi
					Oddz. Poddz.	Gmina Leśnictwo				Projektowane	Wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1			Rozporządzenie. Wojewody Tarnobrzieskiego NR. 3 z dnia 4.03.1997r	DZ. U.Nr 5 Województwa tarnobrzieskiego poz. 42	162 i	Rudnik Kopki	5,94	0,22	Szczególna ochrona LMb zd 0,4 Brz			„Ostrowy”
2					192 m	Jeżowe Groble		1,00	Szczególna ochrona BMw, zd 0,4 So 9 lat			„Lochynia”
3					122 k 122 l	Jeżowe Groble		0,48	Szczególna ochrona LMb			„Brzezina”
4					286 o	Jeżowe Pogoń		0,03	Szczególna ochrona LMśw			„Rzęsa”
5					271 l	Ulanów Glinianka		0,40	Szczególna ochrona LMśw, zd 0,4 5Jd 45lat			„Źródliko”
6					281b	Ulanów Glinianka		0,41	Szczególna ochrona BMb, zd 0,2 So 30 lat			„Ryczki”
7					296b	Ulanow Glinianka		0,78	Szczególna ochrona Lł, Zd 1,0 Dereń			„Starorzecze“
8					115a	Nisko Zatyki		1,70	Bagno			„Bardo II”
9					68d	Nisko Zatyki		0,92	Szczególna ochrona Ols, Zd 0,7 6Ol 69 lat			„Trzciniowisko”
Łącznie użytki ekologiczne w Nadleśnictwie Rudnik								5,94				

2.5 Wykaz chronionych i rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów

Tabela 21 Wykaz dziko występujących roślin objętych ochroną ścisłą i częściową (wg wzoru nr 11).

Lp Nr na ma pie	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo oddz.. Poddz.	Powie- rzchni a [ha]	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Grzyby, porosty i mszaki(gatunki objęte ochroną ścisłą)									
<u>1</u> 1	Szmaciak gałęzisty <i>Sparassis crispa</i>	Groble 208 b		Pojedynczo	Brak	na siedlisku BMśw i LMśw			Dane BULiGL
Rośliny naczyniowe(gatunki objęte ochroną ścisłą)									
<u>1</u> 1	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	Barce 3g, 14d, 9a,b,c, 21b, 30a, 35b,c, 36a, 37d, 38 a,f, 46b, 47f, 53c, 62b,c,h, 63a Maziarnia 210b,226a,b, 187b,c,f,g, 199c Pogoń 167m,o, 171h, 201g, 203g, 208d, 235a, 239a, 241f, 255a Borowina 26h Groble 192j, 193l Kopki 162i, 168b Glinianka 231b		Grupowo i łanowo	Zrywanie (ściananie)	na siedlisku wilgotnych LMw, BMw, Bw			Dane Nadleśnictwa
<u>2</u> 2	Czosnek siatkowaty <i>Allium victorialis</i>	Groble 135c, 136a Glinianka 273a		Grupowo	Brak				Dane Nadleśnictwa Czerwona lista roślin – E
<u>3</u> 3	Długosz królewski <i>Osmunda regalis</i>	Barce 15g,i,j, 16g, 63a		Pojedynczo		występuje na podmokłych, cienistych lasach			Dane Nadleśnictwa Czerwona lista roślin – V
<u>4</u> 4	Paprotka zwyczajna <i>Polypodium vulgare</i>	Czarny Las 117b Groble 121g		Płatami	Brak	występuje na świeżych siedliskach LMśw			Dane Nadleśnictwa

Lp Nr na ma pie	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo oddz.. Poddz.	Powie- rzchni a [ha]	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5 5	Kruszczyk rdzawoczerwony <i>Epipactis atrorubens</i>	Groble 120d		Pojedynczo	Brak	prześwietlone lasy liściaste, zarośla oraz polany Lw, Ol			Dane Nadleśnictwa
		Glinianka 273a		Pojedynczo					
6 6	Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	Kopki 163a		Pojedynczo	Wykopywanie	związana z glebami brunatnymi i madami. LMśw, Lśw			Dane Nadleśnictwa BULiGL O.Lublin
7 7	Podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	Groble 120d		Grupowo	Brak	Rośnie na siedliskach grądowych, w miejscach otwartych na polanach śródlęsnych LMśw			Dane Nadleśnictwa
		Glinianka 273a							
8 8	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	Zatyki 115c		Pojedynczo	Brak	Bylina owadożerna (mięsożerna) rosnąca na torfowiskach			Dane Nadleśnictwa Czerwona lista roślin – V
9 9	Wawrzynek wilczyko <i>Daphne mezereum</i>	Zalesie 248g		Pojedynczo	Zarastanie stanowisk krzewami, wykopywanie	Na żyźniejszych, wilgotnych siedliskach BMw, LMw.			Dane Nadleśnictwa
		Groble 118b, d, 132a							
		Czarny Las 112i							

Lp Nr na ma pie	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo oddz.. Poddz.	Powie- rzchni a [ha]	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10 10	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	Barce 37b		Gupowo	Zrywanie przez ludność dla celów leczniczych i dekoracyjnych	Preferuje miejsca umiarkowanie wilgotne i wilgotne, ocienione.			Dane Nadleśnictwa Dane BULiGL Lublin
		Borowina 44b							
		Groble 208c, 36a							
		Glinianka 263a, 292c,g							
		Czarny Las 70k							
11 11	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	Zatyki 67a,b		Gupowo	Zrywanie przez ludność dla celów leczniczych i dekoracyjnych	Preferuje miejsca umiarkowanie wilgotne i wilgotne, ocienione.			Dane Nadleśnictwa
		Pogoń 196a, 235a							
		Borowina 47j, 53a							
Rośliny naczyniowe(gatunki objęte ochroną częściową)									
1 12	Barwinek pospolity <i>Vinca minor</i>	Czarny Las 113l		Płaty	Brak	Drzewostany dębowo- sosnowe i sosnowe na siedliskach BMśw, LMśw			Dane Nadleśnictwa BULiGL O.Lublin
		Maziarnia 80f							
2 13	Bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>	Czarny Las 115g,116c,117j, 118b,d,		Grupowo	Brak	Występuje w miejscach żyznych, wilgotnych i półcienistych Lw, LMśw, LMw, Lśw			Dane Nadleśnictwa
		Groble 131h,136a,d, 144l 120f,121a,							
		Kopki 169a,172b,173d,f, 162b,							
		Glinianka 249c,238c,247g, 270b							
		Maziarnia 232l							

Lp Nr na ma pie	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo oddz.. Poddz.	Powie- rzchni a [ha]	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projektowane	wykonane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3 14	Kopytnik pospolity <i>Asarum europaeum</i>	Pogoń 291j		Grupowo	Brak	Siedlisk Lśw i Lw			Dane Nadleśnictwa BULiGL O.Lublin Sposób pozyskiwania: ręczny zbiór ziela
		Czarny Las 78c, 86f,g, 89h, 95a,g, 96a,d, 107o, 108h, 115n, 117a,j, 139g, 143b,							
		Zalesie 309f, 310b, g, 315g							
		Groble 109i, 110a,b, 130a,c, 144c,g,h, 145g,h,i, 164g,							
		Kopki 159p, 160d,g, 162a, 173a,r, 175b, 298c							
		Glinianka 239a,c, 248b,c d,f, 259f,g, 260a,c,g, 261a, 270a- k, 271 a,b, d, f, h, i, 272a,g,h,i, 278a,b, c, d, f, h, 283a,b,f,h,							
4 15	Przytulnia wonna <i>Galium odoratum</i>	Borowina 66d, k		Łanowo	Brak	Na siedliskach Lśw i Lw			Dane Nadleśnictwa Dane BULiGL O.Lublin
		Czarny Las 86f,g, 88b, 96a,d,g, 108c, 117a,j,k,m							
		Groble 109f,g,,j, 119b,c, d, 120a,b,c,d, 123a, 130a,c,g, 131c, 145h,							
		Glinianka 247b,c,d,f, 248f, 269a,j, 270a, 271a, 272i, 276c, 277a,b, 279b,c, 282 a,b,d, 283a, 284j, 285c,d, 296a,c,d,i,							

Czerwona lista roślin i grzybów z dnia 9 lipca 2004 r.

Ex –wymarłe i zaginione,

EW –gatunki wymarłe i zaginione na stanowiskach naturalnych,

E – wymierające – krytycznie zagrożone

V – narażone,

R –rzadkie – potencjalnie zagrożone

(1) – gatunki, dla których nie stosuje się określonych w §7 rozporządzenia odstępstw od zakazów

(2) – gatunki wymagające ochrony czynnej

* - gatunek o znaczeniu priorytetowym (brak)

W kolumnie nr 5 zawarto zagrożenia występujące na terenie Nadleśnictwa Rudnik.

W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej w porównaniu z poprzednim POP na terenie nadleśnictwa nie stwierdzono występowania następujących gatunków: smardz jadalny *Morchella esculenta*, sromotnik bezwstydy *Phallus impudicus*, konwalia majowa *Convallaria majalis*.

Tabela 22 Wykaz chronionych i rzadkich zwierząt (według wzoru nr 12)

Lp	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo	Nr na mapie	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projekto wane	wyko nane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Owady									
1	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Zatyki 154a Pogoń 272i Zalesie 249j, 318a, 323b		Kilkanaście osobników	Brak	Wilgotne łąki			Dane Nadleśnictwa wg PCKZ kat. LR
2	*Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Maziarnia 200b Groble 136d, l, 145h, 151n		Kilka osobników	Brak	występuje w starych dziuplastych drzewach w miejscach słonecznych			Dane Nadleśnictwa wg PCKZ kat. LR
3	Modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i>	Zatyki 154a Pogoń 272i Borowina 9a		Kilkadziesiąt osobników	Brak	Łąki trzęślicowe, torfowiska niskie			Dane Nadleśnictwa wg PCKZ kat. LR
4	Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i>	Zatyki 154a Pogoń 272i Borowina 9a		Kilkadziesiąt osobników	Brak	Łąki trzęślicowe, torfowiska niskie			Dane Nadleśnictwa wg PCKZ kat. LR
Plazy									
5	Grzebiuszka ziemna <i>Pelobates fuscus</i>	Całe nadleśnictwo (zbiorniki wodne)		Pojedyncze osobniki	Brak				Dane Nadleśnictwa BULiGL O.Lublin (2)
6	Ropucha paskówka <i>Bufo calamita</i>	Całe nadleśnictwo (ubogie siedliska)		Pojedyncze osobniki	Brak	tereny o glebach lekkich i suchych,			Dane Nadleśnictwa BULiGL O.Lublin (2)
7	Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	Całe nadleśnictwo		Pojedyncze osobniki	Brak	żyje w lasach, na polach i w ogrodach			BULiGL O.Lublin (2)
8	Ropucha zielona <i>Bufo viridis</i>	Całe nadleśnictwo		Pojedyncze osobniki	Brak	żyje na polach, w ogrodach, w pobliżu ludzkich siedlisk			BULiGL O.Lublin (2)

Lp	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo	Nr na mapie	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projekto wane	wyko nane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i>	Całe nadleśnictwo (siedliska lasowe)		Pojedyncze osobniki	Brak	występuje w lasach liściastych, zaroślach krzewów i na moczarach			BULiGL O.Lublin (2)
10	Żaba jeziorowa <i>Rana lessonae</i>	Całe nadleśnictwo (zbiorniki wodne)		Pojedyncze osobniki	Brak	małe stawki, rowy, młaki			Dane Nadleśnictwa BULiGL O.Lublin (2)
11	Żaba wodna <i>Rana esculenta</i>	Całe nadleśnictwo (zbiorniki wodne)		Pojedyncze osobniki	Brak	występuje nad wodą			Dane Nadleśnictwa BULiGL O.Lublin (2)
Gady									
12	Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	Całe nadleśnictwo		Pojedyncze osobniki	Brak	Tereny nasłonecznione otwarte			Dane BULiGL O.Lublin
13	Jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i>	Całe nadleśnictwo		Pojedyncze osobniki	Brak	Tereny otwarte			Dane BULiGL O.Lublin
14	Padalec zwyczajny <i>Anquis fragilis</i>	Całe nadleśnictwo		Pojedyncze osobniki	Brak	w lasach i na zrębach			Dane BULiGL O.Lublin
15	Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	Całe nadleśnictwo		Pojedyncze osobniki	Brak	Tereny otwarte			Dane BULiGL O.Lublin (2)
16	Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	Całe nadleśnictwo		Pojedyncze osobniki	Brak	lasy liściaste, w pobliżu wód			Dane BULiGL O.Lublin
Ssaki									
17	Wilk* <i>Canis lupus</i>	Pogoń 177a Kopki 203a		2 osobniki	Brak	Widziany jako dwa pojedyncze osobniki na linii oddziałowej			Dane Nadleśnictwa (N)

Lp	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo	Nr na mapie	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projekto wane	wyko nane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18	Wydra Chr (cz) <i>Lutra lutra</i>	Zatyki 153g Groble 122g Kopki 153a		Pojedyncze osobniki	Brak	Na siedliskach olsowych, nieużytkach, przy ciekach wodnych			Dane Nadleśnictwa (N)
19	Bóbr europejski Chr (cz) <i>Castor fiber</i>	Barce 17d Zatyki 115a, 154r Pogoń 170a Zalesie 301a Borowina 17h Czarny Las 71c, 92a, 111a, 141a, Groble 122a		Ok. 11 rodzin.	Brak	Cieki wodne, rowy, na siedliskach olsowych, nieużytkach			Dane Nadleśnictwa (N)
Ptaki									
20	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Barce		1 strefa ochronna	Brak	W lasach obfitujących w bagna			Dane Nadleśnictwa wg PCKZ kat. LC (N)
21	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Barce 29c, 26f, 42a, 43f, 58a Pogoń 209d Zalesie 264a, 277a, 308b, 309f, 320c		Pojedyncze osobniki	usuwanie starych, dziuplastych drzew, penetracja ludzi	stare drzewostany liściaste i mieszane			Inwentaryzacja Puszczy Sandomierskiej (N, 2)
22	Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Zalesie 314b		Pojedyncze osobniki	usuwanie starych, dziuplastych drzew, penetracja ludzi	stare drzewostany liściaste i mieszane			Inwentaryzacja Puszczy Sandomierskiej (N, 2)
23	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Pogoń 292f		Pojedyncze osobniki	Brak	uprawy leśne i obrzeża lasów			Inwentaryzacja Puszczy Sandomierskiej (LC, 2)

Lp	Gatunek Nazwa polska łacińska	Leśnictwo	Nr na mapie	Ogólny opis, sposób występowania, ilość(osobników, grup, kęp) dynamika rozwoju (zanika, zwiększa areal)	Zagrożenia	Opis obiektu, kategoria gruntu, walory przyrodnicze	Zabiegi uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska		Uwagi
							projekto wane	wyko nane	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
24	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Barce 14k		Pojedyncze osobniki	Brak	uprawy leśne i obrzeża lasów			Inwentaryzacja Puszczy Sandomierskiej (LC, N)
25	Lerka <i>Lullula arborea</i>	Barce 25b, 12c, Pogoń 224c, d Zalesie 249c, 260b, 275b, 276d Maziarnia 94b, 133b		Pojedyncze osobniki	drapieżniki	obrzeża lasów, uprawy, młodniki			Inwentaryzacja Puszczy Sandomierskiej (N)
26	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Barce 14d, 61c Zalesie 260c, 261h, 293f, 262f, 275h Maziarnia 227j, 198d, 131d, 94a, 76a		Pojedyncze osobniki	drapieżniki	obrzeża lasów, uprawy, młodniki			Inwentaryzacja Puszczy Sandomierskiej (N)
27	Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Zalesie 309b, 311f		Pojedyncze osobniki	zanik naturalnych biotopów występowania, usuwanie starych, dziuplastych drzew	stare lasy liściaste z drzewami dziuplastymi			Inwentaryzacja Puszczy Sandomierskiej (N)

wg Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt z dnia 9 lipca 2004 r.

VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie

NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia

LC – gatunki w kraju niewykazujące na razie regresu populacyjnego i nienależące do zbyt rzadkich, a nawet lokalnie i/lub czasowo zwiększające swój stan posiadania, a także takie, które reprezentowane są przez populacje marginalne, ledwie zaznaczające się i nietrwale

N gatunki z załącznika I Dyrektywy Ptasiej Natura 2000

Chr – gatunki objęte ścisłą ochroną gatunkową

Chr (cz) – gatunki objęte częściową ochroną gatunkową

(1) gatunki, dla których nie stosuje się określonych w §8 rozporządzenia odstępstw od zakazów

(2) gatunki zwierząt wymagających ochrony czynnej

*- gatunek o znaczeniu priorytetowym

W kolumnie nr 6 zawarto zagrożenia występujące na terenie Nadleśnictwa Rudnik

W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej w porównaniu z poprzednim POP na terenie nadleśnictwa nie stwierdzono występowania następujących gatunków: popielica *Glis glis*

Tabela 23 Lista chronionych ssaków występujących licznie na terenie Nadleśnictwa Rudnik

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	zagrożenia	kategoria ochronności
1	2	3	4	5
1.	Borowiec wielki	<i>Nyctalus noctula</i>		Chr. (2)
2.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>		Chr. (2)
3.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>		Chr.
4.	Orzesznica	<i>Muscardinus avellanarius</i>		Chr. (2)
5.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>		Chr. (2)
6.	Karlik malutki	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>		Chr.(2)
7.	Karlik większy	<i>Pipistrellus nathusii</i>		Chr.(2)
8.	Kret	<i>Talpa europaea</i>		Chr. (cz)
9.	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i>		Chr.
10.	Popielica	<i>Glis glis</i>		Chr. (2)
11.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>		Chr.
12.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>		Chr.
13.	Rzęsorek mniejszy	<i>Neomys anomalus</i>		Chr.
14.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>		Chr.
15.	Smuzka leśna	<i>Sicista betulina</i>		Chr.
16.	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>		Chr.
17.	Zębiełek białawy	<i>Crocidura leucodon</i>		Chr.

Tabela 24 Lista chronionych ptaków występujących licznie na terenie Nadleśnictwa Rudnik

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	zagrożenia	kategoria ochronności
1	2	3	4	5
1	Bogatka	<i>Parus major</i>		Chr
2	Brodzicz piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>		Chr
3	Jaskółka brzegówka	<i>Riparia riparia</i>		Chr
4	Brzeczka	<i>Locustella luscinioides</i>		Chr
5	Cierniówka	<i>Sylvia communis</i>		Chr
6	Czarnogłówka	<i>Parus montanus</i>		Chr
7	Czubatka	<i>Parus cristatus</i>		Chr
8	Droździk	<i>Turdus iliacus</i>		Chr
9	Jaskółka dymówka	<i>Hirundo rustica</i>		Chr
10	Dzierlatka	<i>Galerida cristata</i>		Chr
11	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>		Chr
12	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>		Chr
13	Dzwoniec	<i>Carduelis chloris</i>		Chr
14	Pokrzewka ogrodowa	<i>Sylvia borin</i>		Chr
15	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>		Chr
16	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		Chr
17	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>		Chr
18	Jerzyk	<i>Apus apus</i>		Chr
19	Kawka	<i>Corvus monedula</i>		Chr
20	Kląskawka	<i>Saxicola torquata</i>		Chr
21	Kokoszka	<i>Gallinula chloropus</i>		Chr
22	Kopciuszek zwyczajny	<i>Phoenicurus ochruros</i>		Chr
23	Kos	<i>Turdus merula</i>		Chr
24	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>		Chr
25	Krakwa	<i>Anas strepera</i>		Chr

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	zagrożenia	kategoria ochronności
1	2	3	4	5
26	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>		Chr
27	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>		Chr
28	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>		Chr
29	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>		Chr
30	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>		Chr
34	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>		Chr
35	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>		Chr
36	Mazurek	<i>Passer montanus</i>		Chr
37	Modraszka	<i>Parus caeruleus</i>		Chr
38	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>		Chr
39	Jaskółka oknówka	<i>Delichon urbicum</i>		Chr
40	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>		Chr
41	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>		Chr
42	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>		Chr
43	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>		Chr
44	Potrzos	<i>Emberiza schoeniclus</i>		Chr
45	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>		Chr
46	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>		Chr
47	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>		Chr
48	Sikora uboga	<i>Parus palustris</i>		Chr
49	Gołąb siniak	<i>Columba oenas</i>		Chr
50	Skowronek zwyczajny	<i>Alauda arvensis</i>		Chr
51	Słowik szary	<i>Luscinia luscinia</i>		Chr
52	Sikora Sosnówka	<i>Parus ater</i>		Chr
53	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>		Chr
54	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>		Chr
55	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>		Chr
56	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>		Chr
57	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>		Chr
58	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>		Chr
59	Drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>		Chr
60	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>		Chr
61	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>		Chr
62	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>		Chr
63	Świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		Chr
64	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>		Chr
66	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>		Chr
67	Wróbel zwyczajny	<i>Passer domesticus</i>		Chr
68	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>		Chr
69	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	N	Chr
70	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	N	Chr

Wykaz wybranych chronionych zwierząt występujących licznie na terenie Nadleśnictwa Rudnik sporządzono na podstawie materiałów przekazanych przez RDOŚ w Rzeszowie, nadleśnictwo, BULiGL w Lublinie, IOP PAN w Krakowie oraz gmin z zasięgu działania nadleśnictwa.

3. Walory przyrodniczo – leśne

3.1 Ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego

Charakterystyka środowiska przyrodniczego taka jak położenie, rzeźba terenu, gleby, klimat, stosunki wodne zostały szczegółowo opisane w operacie siedliskowym dla Nadleśnictwa Rudnik i elaboracie urzędziowym.

3.2 Zestawienie ekosystemów wodno-błotnych

Występujące na powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej - typowe śródleśne bagna i nieużytki na małych powierzchniach do 0,10 ha ujmowane są w opisach taksacyjnych jako wyłączenia nieliterowane.

Tabela 25 Zestawienie obszarów wodno - torfowiskowych w Nadleśnictwie Rudnik

Grunty do specjalnej ochrony (śródleśne torfowiska)	Bagna (pow. leśne nieliterowane)	Bagna (pow. nieleśna)	Zbiornik wodne (pow. nieleśna)
Obręb Nisko			
0,95	1,32	2,51	3,84
Obręb Rudnik			
1,89	4,20	1,35	1,13
Razem Nadleśnictwo Rudnik			
2,84	5,52	3,86	4,97

3.3 Charakterystyka drzewostanów

3.3.1 Zestawienie siedliskowych typów lasu

W Nadleśnictwie Rudnik wyodrębniono 14 typów siedliskowych lasu.

Tabela 26 Zestawienie siedliskowych typów lasu w Nadleśnictwie Rudnik.

Lp	Typ siedliskowy lasu		Obręb Nisko		Obręb Rudnik		Nadleśnictwo		w tym powierzchnie wyłączone z użytkowania	
			p o w i e r z c h n i a							
	nazwa	symbol	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
1	Bór świeży	Bśw	3145,42	40,95	1788,13	23,48	4933,55	32,26	843,68	17,10
2	Bór wilgotny	Bw	1793,60	23,35	265,86	3,49	2059,46	13,47	151,54	7,36
3	Bór bagienny	Bb	6,43	0,08	-	-	6,43	0,04	5,07	78,85
4	Bór mieszany świeży	BMśw	272,40	3,55	1343,76	17,65	1616,16	10,57	90,89	5,62
5	Bór mieszany wilgotny	BMw	1380,43	17,97	2102,09	27,60	3482,52	22,77	276,65	7,94
6	Bór mieszany bagienny	BMb	3,46	0,05	38,51	0,52	41,97	0,27	19,29	45,96
7	Las mieszany świeży	LMśw	110,66	1,44	819,18	10,76	929,84	6,08	17,37	1,87
8	Las mieszany wilgotny	LMw	534,93	6,96	678,44	8,91	1213,37	7,93	25,43	2,10
9	Las mieszany bagienny	LMb	2,83	0,04	16,44	0,22	19,27	0,13	15,44	80,12
10	Las świeży	Lśw	120,70	1,57	122,14	1,60	242,84	1,59	1,19	0,49
11	Las wilgotny	Lw	208,79	2,72	327,31	4,30	536,10	3,51	25,36	4,73
12	Ols typowy	OI	80,14	1,04	78,09	1,03	158,23	1,03	24,97	15,78
13	Ols jesionowy	OIJ	20,89	0,27	11,86	0,16	32,75	0,21	12,6	38,47
14	Las łęgowy	Lł	-	-	21,81	0,29	21,81	0,14	0,78	3,58
Razem			7680,68		7613,62		15294,30	100	1510,97	9,88

Z powyższej tabeli wynika, że dominującymi siedliskami są siedliska borowe, które zajmują 79,4% powierzchni. Siedliska lasowe zajmują 19,2% a siedliska olsowe i łęgowe zajmują 1,4% powierzchni leśnej nadleśnictwa.

Łączna powierzchnia drzewostanów wyłączonych z gospodarki leśnej wynosi 1510,97 ha co stanowi 9,88% powierzchni lasów nadleśnictwa. Są to drzewostany w strefach ścisłych stref ochrony zwierząt chronionych, drzewostany głównie starszych klas wieku, w których stosunkowo niedawno wykonano trzebieże, drzewostany rębne, które ze względu na zachowanie ładu czasowego i przestrzennego nie objęto użytkowaniem rębnym, w których pozostawały fragmenty (kolejne pasy) nie objęte użytkowaniem (zgodnie z ustaleniami KZP), drzewostany w szachownicy z gruntami innych własności, drzewostany o niskim i równomiernym zwarciu i zadrzewieniu.

Szczegółowy opis typów siedliskowych lasu jest w operacie siedliskowym Nadleśnictwa Rudnik.

3.3.2 Bogactwo gatunkowe

Drzewostany Nadleśnictwa Rudnik pod względem składów gatunkowych są średnio urozmaicone. Przede wszystkim są to drzewostany jednogatunkowe we wszystkich klasach wieku, które stanowią 42% całej powierzchni, na 32% powierzchni występują drzewostany trzy, cztero i więcej gatunkowe - świadczy to o zróżnicowanej strukturze gatunkowo-wiekowej drzewostanów Nadleśnictwa. Drzewostanów dwugatunkowych jest 3924,01 ha, co stanowi 26% powierzchni nadleśnictwa.

Tabela 27 Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego (wg wzoru 13).

Obręb Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jedn	Wiek			Ogółem (ha)	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41 – 80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7	8
Obręb Nisko	jednogatunkowe	ha	406,10	1875,35	1335,80	3617,25	47,6
	dwugatunkowe	ha	711,93	698,26	601,37	2011,56	26,5
	trzygatunkowe	ha	436,66	365,59	233,41	1035,66	13,6
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	228,42	491,47	215,09	934,98	12,3
Obręb Rudnik	jednogatunkowe	ha	224,00	1707,43	887,04	2818,47	37,4
	dwugatunkowe	ha	594,08	778,40	539,97	1912,45	25,3
	trzygatunkowe	ha	551,13	456,30	310,38	1317,81	17,5
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	504,75	368,87	621,68	1495,30	19,8
Nadleśnictwo Rudnik	jednogatunkowe	ha	630,10	3582,78	2222,84	6435,72	42,5
	dwugatunkowe	ha	1306,01	1476,66	1141,34	3924,01	25,9
	trzygatunkowe	ha	987,79	821,89	543,79	2353,47	15,5
	cztero- i więcej gatunkowe	ha	733,17	860,34	836,77	2430,28	16,0

3.3.3 Struktura piętrowa

Pod względem budowy pionowej drzewostany są mało zróżnicowane. Dominują drzewostany jednopiętrowe, które zajmują 14 135,04 ha, co stanowi 93,3% całej powierzchni nadleśnictwa.

Tabela 28 Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów wg grup wiekowych i struktury (wg wzoru 14)

Obręb Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jedn.	Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41 – 80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7	8
Obręb Nisko	jednopiętrowe	ha	1783,11	3254,96	2089,41	7127,48	93,8
	dwupiętrowe	ha	0,00	103,87	117,97	221,84	2,9
	wielopiętrowe	ha	0,00	19,16	0,00	19,16	0,3
	o budowie przeręb.	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	W KO i KDO	ha	0,00	52,68	178,29	230,97	3,0
Obręb Rudnik	jednopiętrowe	ha	1873,96	3255,75	1877,85	7007,56	92,9
	dwupiętrowe	ha	0,00	10,44	54,99	65,43	0,9
	wielopiętrowe	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	o budowie przeręb.	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	W KO i KDO	ha	0,00	44,81	426,23	471,04	6,2
Nadleśnictwo Rudnik	jednopiętrowe	ha	3657,07	6510,71	3967,26	14135,04	93,3
	dwupiętrowe	ha	0,00	114,31	172,96	287,27	1,9
	wielopiętrowe	ha	0,00	19,16	0,00	19,16	0,1
	o budowie przeręb.	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	W KO i KDO	ha	0,00	97,49	604,52	702,01	4,6

3.3.4 Pochodzenie drzewostanów

Poniższa tabela pokazuje, że w Nadleśnictwie Rudnik 80% stanowią drzewostany z sadzenia. Najmniejszą powierzchnię stanowią drzewostany odroślowe niecałe 0,1%.

Tabela 29 Zestawienie powierzchni (ha) rodzajów i pochodzenia drzewostanów wg grup wiekowych (wg wzoru 15).

Obręb Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41 – 80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7	8
Obręb Nisko	z panującym gat. obcym	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	plantacje drzew szybkoorosnących	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	odroślowe	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	z samosiewu	ha	29,67	30,77	2,71	63,15	0,8
	z sadzenia	ha	1753,44	2869,36	1593,12	6215,92	81,8
	brak informacji	ha	0,00	530,54	789,84	1320,38	17,4
Obręb Rudnik	z panującym gat. obcym	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	plantacje drzew szybkoorosnących	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	odroślowe	ha	0,58	0,00	2,83	3,41	0,0
	z samosiewu	ha	29,27	5,07	0,00	34,34	0,5
	z sadzenia	ha	1844,11	2793,02	1331,30	5968,43	79,1
	brak informacji	ha	0,00	513,35	1024,50	1537,85	20,4
Nadleśnictwo Rudnik	z panującym gat. obcym	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	plantacje drzew szybkoorosnących	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	odroślowe	ha	0,58	0,00	2,83	3,41	0,0
	z samosiewu	ha	58,94	35,84	2,71	97,49	0,6
	z sadzenia	ha	3597,55	5662,38	2924,42	12184,35	80,5
	brak informacji	ha	0,00	1043,89	1814,34	2858,23	18,9

3.3.5 Charakterystyka zespołów leśnych

Występowanie określonych zespołów leśnych wiąże się z udziałem powierzchniowym poszczególnych typów siedliskowych lasu. Podczas prac nad „Programem...” nie wykonywano prac fitosocjologicznych, dane do tabeli uzyskano z Siedliskowych podstaw hodowli lasu i Przewodnika do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski W. Matuszkiewicza 2006.

Fitosocjologiczne zespoły roślinne, jako jednostki opisujące podstawowe typy ekosystemów leśnych, korespondują z typami siedliskowymi lasu stosowanymi w gospodarce leśnej.

Tabela 30 Relacje pomiędzy typami siedliskowymi lasu a zespołami roślinnymi w Nadleśnictwie Rudnik

Lp.	Nazwa TSL	Symbol	Nazwa dominującego zespołu	
			łacińska	polska
1	Bór świeży	Bśw	<i>Leucobryo-Pinetum</i>	Suboceaniczny bór świeży
2	Bór wilgotny	Bw	<i>Molinio-Pinetum</i>	Śródlądowy bór wilgotny
3	Bór bagienny	Bb	<i>Vaccinio uliginosi - Pinetum</i>	Kontynentalny bór bagienny
4	Bór mieszany świeży	BMśw	<i>Quercu roboris-Pinetum typicum</i>	Kontynentalny bór mieszany podzespół typowy
5	Bór mieszany wilgotny	BMw	<i>Quercu roboris-Pinetum molinietosum</i>	Kontynentalny bór mieszany, podzespół trzęślicowy
6	Bór mieszany bagienny	BMb	<i>Vaccinio uliginosi - Pinetum</i>	Kontynentalny bór bagienny
7	Las mieszany świeży	LMśw	<i>Tilio-Carpinetum calamagrostietosum</i>	Grąd subkontynentalny z trzcinnikiem
8	Las mieszany wilgotny	LMw	<i>Tilio-Carpinetum calamagrostietosum</i>	Grąd subkontynentalny z trzcinnikiem
9	Las mieszany bagienny	LMb	<i>Ribeso nigri-Alnetum comaretosum</i>	Ols porzeczkowy z siedmopalecznikiem
10	Las świeży	Lśw	<i>Tilio-Carpinetum typicum</i>	Grąd subkontynentalny
11	Las wilgotny	Lw	<i>Tilio-Carpinetum stachyetosum</i>	Grąd subkontynentalny wilgotny
12	Ols typowy	Ol	<i>Ribeso nigri-Alnetum</i>	Ols porzeczkowy
13	Ols jesionowy	OIJ	<i>Fraxino-Alnetum</i>	Łęg jesionowo-olszowy
14	Las łęgowy	Lł	<i>Fraxino-Alnetum</i>	Łęg jesionowo-olszowy

3.4 Drzewostany ponad 100 – letnie

W Nadleśnictwie Rudnik drzewostany ponad 100-letnie zajmują powierzchnię **613,00** ha, w tym powierzchnia drzewostanów z panującą sosną – **329,38** ha, panującym dębem – **217,48** ha oraz jodłą – **39,02** ha, bukiem – **15,02** ha, olszą – **7,17** ha, jesionem - **4,93** ha.

Tabela 31 Zestawienie drzewostanów ponad 100 - letnich w Nadleśnictwie Rudnik

Gatunek panujący	Powierzchnia drzewostanów ponad 100 letnich [ha]		
	Obręb Nisko	Obręb Rudnik	Nadleśnictwo Rudnik
Sosna pospolita	130,46	198,92	329,38
dąb	14,23	203,25	217,48
Jodła pospolita	37,8	1,22	39,02
Buk pospolity		15,02	15,02
Olsza czarna		7,17	7,17
Jesion wyniosły		49,3	4,93
Razem	182,49	430,51	613,00

3.5 Zestawienie zadrzewień

Tabela 32 Zestawienie zbiorcze zadrzewień w nadleśnictwie (wg wzoru nr 17)

Lp.	Leśnictwo oddz. poddz.	Gatunek panujący	Powierzchnia [ha]	Średni wiek			Ogólny opis, skład gatunkowy, stan zdrowotny, gatunki rzadkie, gatunki cenne	Zabiegi uzgodnione z RDOŚ		Uwagi
				<=40lat	41-80	>80lat		proj.	wyk.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Zalesie 300j	Olsza	0,09		0,09		Zadrz. Ol So 45 l, zd. 0,5			zadrzewienie (zgodnie z ewidencją gruntów)
2.	Kopki 159d	Brzoza	0,36		0,36		Zadrz. Brz, So 60 l,			zadrzewienie (zgodnie z ewidencją gruntów)
Razem powierzchnia			0,45		0,45					

3.6 Zestawienie lasów ochronnych

Lokalizacja lasów ochronnych została przyjęta zgodnie z Decyzją Nr 195 Ministra OŚZNiL z dnia 21 sierpnia 1995 r.

Tabela 33 Zestawienie lasów ochronnych w Nadleśnictwie Rudnik

Wyszczególnienie	Powierzchnia lasów ochronnych [ha]		
	Obręb Nisko pow. leśne zal. i niezalesiona	Obręb Rudnik pow. leśna zal. i niezalesiona	N-ctwo Rudnik
1. lasy wodochronne	310,53	1315,25	1625,78
2. lasy wodochronne w granicach administrac. miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys.	2076,97	447,61	2554,58
3. lasy wodochronne w granicach administrac. miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	52,66	-	52,66
4. lasy wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody.	-	14,64	14,64
5. lasy wodochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	-	53,41	53,41
6. Lasy w granicach administrac. miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys.	1660,02	1100,19	2760,21
Ogółem lasy ochronne	4100,18	2931,1	7061,28

Lasy ochronne stanowią łącznie 43,98% powierzchni leśnej nadleśnictwa. (szczegółowe zestawienie zamieszczono w Elaboracie urzędziowym)

3.7 Zestawienie występujących na terenie nadleśnictwa typów siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarach specjalnej ochrony ptaków

Na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19.07.2006r. [Zo -732 -2-18/2006] oraz Decyzji nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25.07.2006r. w Nadleśnictwie Rudnik wykonano inwentaryzację wybranych siedlisk przyrodniczych, wybranych gatunków dzikiej flory i fauny.

W zestawieniu gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków wykorzystano dane z inwentaryzacji ornitologicznej przeprowadzonej w 2010 roku.

Siedliska przyrodnicze na terenie nadleśnictwa były przedmiotem aktualizacji i uzgodnień podczas prac terenowych wykonywanych w ramach taksacji.

Tabela 34 Wykaz typów siedlisk przyrodniczych (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp.	Siedlisko przyrodnicze				Powierzchnia [ha]		Występowanie w nadleśnictwie	
	Kod siedliska przyrodniczego	Nazwa polska siedliska przyrodniczego	Nazwa łacińska siedliska przyrodniczego	Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym	Ogólna	natura 2000	Typ siedliskowy lasu	Rodzaj powierzchni pow. nieleśna
1	9170	Grąd subkontynentalny	<i>Tilio-Carpinetum</i>	NIE	317,74	171,29	LMśw, LMw, Lśw, Lw,	
2	91D0	Sosnowy bór bagienny	<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris</i>	TAK	11,05		Bb, BMb, BMw, Bw	
3	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae*</i>	TAK	55,75	4,96	Lł, Lw, OIJ	
4	91P0	Jodłowy bór świętokrzyski	<i>Abietetum polonicum</i>	NIE	171,75		LMśw, LMw, Lw	-
5	9110	Kwaśne buczyny	<i>Luzulo-Fagenion</i>	NIE	99,52		LMśw, LMw	-
6	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	<i>Ficario-Ulmetum</i>	NIE	121,65	121,62	Lł, Lw	-
7	9130	Żyzne buczyny	<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>	NIE	32,21		LMśw, Lśw	-
8	6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	<i>Arrhenatherion elatioris</i>	NIE	79,59	50,32		Ł, PS, zadrzewienie, poletka łowieckie
9	7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	<i>Ledo – Sphagnetum</i>	TAK	2,59		BMb	sukcesja
Razem					891,85	348,22		

Tabela 35 Wykaz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp.	Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba stanowisk		Opis siedliska	Gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000	Gatunek o znaczeniu priorytetowym
				Ogólna	Natura 2000			
1	1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	11	2	cieki wodne, brzegi rzek	TAK	NIE
2	1352	Wilk	<i>Canis lupus</i>	2		Widziany jako dwa pojedyncze osobniki na linii podziału powierzchniowego w sąsiedztwie oddziału 177a i 203a	TAK	TAK
3	1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	3	1	cieki wodne, brzegi rzek	TAK	NIE
4	1060	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	5		Uprawa granicząca z miejscami otwartymi i łąkami	TAK	NIE
5	1059	Modraszek telejus	<i>Maculinea teleius</i>	3		Uprawa granicząca z miejscami otwartymi i łąkami	TAK	NIE
6	1061	Modraszek nausitous	<i>Maculinea nausithous</i>	3		Uprawa granicząca z miejscami otwartymi i łąkami	TAK	NIE
7	1084	Pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	5	2	Stare dziuplaste drzewa	TAK	TAK

Tabela 36 Wykaz gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarach specjalnej ochrony ptaków (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Rudnik)

Lp.	Kod gatunku	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Liczba obserwacji		Opis siedliska	Gatunek o znaczeniu priorytetowym
				Ogólna	OSO Natura 2000		
1	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	1	1	OI	NIE
2	A236	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	11	11	Bśw, Bw, LMw, BMw, Lw,	NIE
3	A238	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	1	1	LMw	NIE
4	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	1	1	Bśw	NIE
5	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	1	1	BMw	NIE
6	A246	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	10	10	Bśw, Bw, LMw, BMw,	NIE
7	A224	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	12	12	BMw, Bśw, LMw, Bw,	NIE
8	A321	Mucholówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	2	2	LMw, OIJ	NIE

W Nadleśnictwie Rudnik stwierdzono 9 rodzajów siedlisk przyrodniczych objętych ochroną Natura 2000 o łącznej powierzchni 891,85 ha. Wśród fauny stwierdzono 8 gatunków, w tym 1 gatunek ptaka. Nie stwierdzono, w ramach inwentaryzacji, roślin objętych ochroną Natura 2000.

3.8 Zespoły parkowo – dworskie

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Rudnik występują dwa zespoły dworsko – parkowe:

„**Bieliny**” – wpisane są do Rejestru Zabytków w Dziale A nr 65 z dn. 30 III 1977 roku. Park powstał w XVII wieku, przebudowywany w XVIII wieku oraz pierwszych połowach XIX i XX wieku. Łączna powierzchnia zespołu dworsko - parkowego wynosi około 8 ha , w tym 1 ha wód. Właścicielami w XIX wieku byli Mniszkowie, od 1892 r. Stafan Sękowski, od 1912 roku Smolińscy, a od 1918 roku do 1944 roku Czartoryscy. Obecnie obiekt jest w posiadaniu osoby prywatnej, po odkupieniu od Huty Stalowa Wola.

Zabudowania dworu zachowane są średnio, natomiast w samym parku w stylu angielskim zachował się wartościowy starodrzew.

Rudnik – zespół pałacowo - parkowy w Rudniku nad Sanem wpisany został do Rejestru Zabytków w Dziale A nr 66 z 30 III 1977 roku. Zachowane do dnia dzisiejszego założenie parkowo – pałacowe w Rudniku rozplanowane zostało prawdopodobnie w drugiej połowie XIX wieku, na śladach starszego założenia. Powierzchnia ogólna obiektu to 22,4 ha, w tym 0,84 ha zajmują wody. W skład budowli zespołu wchodzi m.in. : pałac, budynki gospodarcze takie jak stajnie i spichlerz, budynki mieszkalne – rządówka i czworaki, oraz inne współczesne budynki gospodarcze i mieszkalne w tym tartak. W drzewostanie zespołu parkowego wg opisów z przełomu XIX i XX wieku dominowały okazałe sosny będące pozostałością dawnej Puszczy Sandomierskiej. Opis historyczny w / w zespołu dworsko parkowego zawarty jest w tak zwanym archiwum prof. G. Ciołka pod nr 4451, przechowywanym w Ośrodku Dokumentacji Zabytków w Warszawie, zaś Ewidencję aktualną parku sporządzili Stanisław Styczyński i Andrzej Celichowski w Biurze Studiów i Projektów Lasów Państwowych w Łodzi w 1989 roku (umowa Nr 9017).

3.9 Ważniejsze obiekty kultury materialnej na gruntach i w terytorialnym zasięgu nadleśnictwa

Tabela 37 Wykaz obiektów kultury materialnej występujących na gruntach Nadleśnictwa Rudnik

Lp	Rodzaj obiektu	Leśnictwo Oddz., poddz.	Pow. (ha)	Ogólny opis	Zabiegi wykonane, projektowane	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
1	mogiła	Pogoń 238 a		W cz. płu.-wsch. 2 mogiły partyzantów z II wojny		
2	mogiła	Zalesie 301 k		W cz. środk. przy rzece mogiła		
3	mogiła z krzyżem	Glinianka 259 b		W cz. płu na środku mogiła żołnierzy polskich zamordowanych w czasie II wojny światowej		
4	Kapliczka św. Huberta	Kopki 163 i		Stara kapliczka gdzie jeszcze w początkach XXw. rozpoczynano polowania		

Lp	Rodzaj obiektu	Leśnictwo Oddz., poddz.	Pow. (ha)	Ogólny opis	Zabiegi wykonane, projektowane	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
5	Kapliczka św. Huberta	Zalesie 309 a		Nowa kapliczka murowana z 2001 roku, ufundowana przez Koło Łowieckie „Jeleń” w Jeżowem z okazji przełomu wieków		
6	figura	Zalesie 308 i		figura Chrystusa Króla Ukrzyżowanego, ufundowana w 1985r. w 40-tą rocznicę Koła Łowieckiego ”Jeleń” w Jeżowem		
7	Kapliczka św. Jana	Zatyki 136 d		Stara kapliczka po lewej stronie szosy z Niska do Rzeszowa		
8	Kapliczka św. Huberta	Zalesie 265j		Kapliczka ufundowana myśliwego Tadeusza Lesiczkę w 25-tą rocznicę myślistwa		
9	Krzyż	Zalesie 301 k		Krzyż, pozostałość po istniejącej kiedyś w sąsiedztwie gajówce		

Poisłówka – wpisana jest do Rejestru Zabytków wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej pod Nr 426 / A, z dnia 5 listopada 1990 roku (L.dz. VI – 5342 /1/90). Drewniany modrzewiowy budynek położony w oddz. 151 leśnictwa Groble, obr. Rudnik pochodzi z 1802 roku, przebudowany w okresie międzywojennym. W jego najbliższym otoczeniu znajduje się mogiła żołnierza z I wojny światowej oraz trzy pomniki przyrody utworzone w 1970 roku, wpisane do rejestru wojewódzkiego pomników pod nr : 30, 31/2, 31/1 (dwa ostatnie na gruntach nadleśnictwa).

3.10 Obiekty przyrody nieożywionej

Na terenie Nadleśnictwa Rudnik nie występują obiekty przyrody nieożywionej.

3.11 Stanowiska archeologiczne na terenie zarządzanym przez nadleśnictwo i w terytorialnym zasięgu

W zasięgu nadleśnictwa znajdują się cztery obszary badawcze stanowisk archeologicznych okolic Rudnika (94-78, 94-79, 95-78, 95-79). W wyniku prac zaewidencjonowano kilkadziesiąt różnego rodzaju znalezisk z różnych okresów historycznych. Na gruntach nadleśnictwa odkryto do chwili obecnej wyłącznie jedno stanowisko. Są to ślady obozowiska bliżej nieokreślonego pochodzące z neolitu zaewidencjonowane, jako Bukowina 5 (33) – obecny oddział 286 leśnictwa Glinianka obr. Rudnik.

Tabela 38 Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa Rudnik.

Lp.	Lokalizacja	Numer stanowiska	Numer ewidencyjny stanowiska	Ogólny opis stanowiska	Nr rejestru zabytków
1	I-ctwo Glinianka oddz. 286	Wieś Bukowina Nr 5	Obszar 94-79 Nr 33	Obozowisko z okresu neolitu	Brak wpisu do rejestru zabytków

Poniżej przedstawiono ogólne informacje o miejscu występowania najstarszych i najbardziej wartościowych naukowo stanowisk archeologicznych występujących poza gruntami nadleśnictwa. Dokładniejsze opisy i szczegółową lokalizację tych czterech obszarów badawczych można uzyskać w Oddziale Wojewódzkim SOZ Województwa Podkarpackiego, Delegaturze w Tarnobrzegu):

A. Obszar 94 – 78 :

Rudnik – Stróża 2 (14) schyłek paleolitu – kultura świderska,
Nowosielec 3 (29) mezolit
Rudnik n. Sanem 19 (6), 17 (21), schyłek neolitu
11 (20) neolit / wcz. brąz
20 (11), 22 (2) starsza epoka brązu – kultura trzciniecka,
5 (5) IV – V B kultura łużycka,
3 (3), 22 (2), 18 (12), 10(18), 8 (8), 6 (1) VB-Ha – kult. Łużycka.

B. Obszar 94 – 79 :

Kamionka Górna 4 (43) paeolit schyłkowy – kultura świderska,
Bieliny 5 (9) neolit – kultura ceramiki wstęgowej rytej,
Bieliny 11 (29), 13 (37) neolit – kultura pucharów lejkowatych,
Glinianka 6 (52) neolit – kultura pucharów lejkowatych,
Wólka Bielińska 4 (17) neolit – kultura pucharów lejkowatych,
Bieliny 6 (10) neolit – kultura amfor kulistych,
Bieliny 7 (17) neolit – kultura ceramiki sznurowej,
Wólka Bielińska 10 (23) wczesna epoka brązu – kultura mierzanowicka.

C. Obszar 95 – 78 :

Rudnik 23 (2) mezolit,
28 (3) epoka kamienia,
21(1) epoka brązu – kultura łużycka.

D. Obszar 95 – 79 :

Kopki 19 (23) neolit – kultura pucharów lejkowatych,
Kamionka Dln. 1 (29) neolit – kultura pucharów lejkowatych,
Kamionka Dln. 1 (29) wczesny okres brązu – kultura ?,
Kopki 25 (41) wczesny okres brązu – kultura ?.

Z okresów od kultury łużyckiej poprzez okres halsztadzki, wpływów rzymskich, wczesnego średniowiecza i średniowiecza do najciekawszych jak dotąd znalezisk zaliczyć można m.in.: grodzisko ruiny zamku w Krzeszowie z okresu średniowiecza stan. :1 (13), kurhan w Kopkach z okresu wpływów rzymski 2 (2), skarb monet w Kopkach z okresu wpływów rzymskich 12 (12), oraz cmentarzysko w Bielinach z okresu kultury łużyckiej 2 (6).

3.12 Ekologiczna ocena stanu lasu

Ekologiczną ocenę lasu wykonano na podstawie oceny zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem, ogólnego stanu siedliska i formy degradacji lasu.

Tabela 39 Zestawienie powierzchni ogólnego stanu siedliska w Nadleśnictwie Rudnik (wg wzoru nr 21)

N- ctwo	Grupa siedlisk	Forma siedlisk	Jedn [ha]	Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
				<=40 lat	41-80 lat	>80 lat		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nadleśnictwo Rudnik	Bory	Naturalne (zbliżone do naturalnych)	ha	1657,05	2931,88	2261,52	6850,45	45,2
		Zniekształcone	ha	39,04	9,72	0,00	48,76	0,3
		Zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		Silnie zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	Bory mieszane	Naturalne (zbliżone do naturalnych)	ha	1245,65	2312,66	1388,37	4946,68	32,7
		Zniekształcone	ha	113,95	44,43	0,39	158,77	1,0
		Zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		Silnie zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	Lasy mieszane	Naturalne (zbliżone do naturalnych)	ha	368,38	965,10	731,17	2064,65	13,6
		Zniekształcone	ha	47,86	7,29	33,07	88,22	0,6
		Zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		Silnie zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	Lasy	Naturalne (zbliżone do naturalnych)	ha	131,85	209,31	278,55	619,71	4,1
		Zniekształcone	ha	4,91	143,30	31,69	179,90	1,2
		Zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		Silnie zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	Razem Siedliska	Naturalne (zbliżone do naturalnych)	ha	3451,31	6527,45	4679,15	14657,91	96,8
		Zniekształcone	ha	205,76	214,66	65,15	485,57	3,2
		Zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
		Silnie zdegradowane	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

W Nadleśnictwie Rudnik dominują siedliska w stanie naturalnym (zbliżonym do naturalnego). Siedlisk zniekształconych jest 3,2 %. Są to głównie siedliska na gruntach porolnych.

Tabela 40 Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem w Nadleśnictwie Rudnik (wg wzoru nr 20)

Nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Gospodarczy typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym					
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
			ha	%	ha	%	ha	%
Nadleśnictwo Rudnik	Bb	So	5,78	100,0	-	-	-	-
	BMb	So	26,01	72,5	9,41	26,2	0,47	1,3
	BMśw	Db So	118,51	54,5	98,16	45,1	0,97	0,4
		Jd So	139,04	42,8	186,01	57,2		
		So	1009,05	95,1	48,39	4,6	3,29	0,3
	BMw	Jd So	106,33	73,8	20,68	14,4	17,02	11,8
		So	2748,88	91,5	122,00	4,1	132,12	4,4
		Św So	206,59	64,7	103,44	32,4	9,08	2,8
	Bśw	So	4833,83	99,6	10,18	0,2	6,80	0,1
	Bw	So	2015,15	98,7	21,69	1,1	5,78	0,3
	LŁ	Db	8,89	42,3	1,06	5,0	11,08	52,7
	LMb	OL	17,16	96,4			0,64	3,6
	LMśw	Bk So	182,45	60,5	116,75	38,7	2,61	0,9
		Db So	129,22	51,7	116,50	46,6	4,41	1,8
		Jd So	140,72	47,3	119,33	40,2	37,15	12,5
		So Jd	38,00	48,9	39,72	51,1		
	LMw	So Db	128,25	25,4	271,94	53,9	103,87	20,6
		So Jd	244,48	34,7	382,83	54,4	76,84	10,9
	Lśw	Bk Db	51,87	28,3	124,31	67,8	7,08	3,9
		Jd Db	20,38	34,4	23,89	40,3	14,95	25,2
Lw	Db	258,90	48,3	78,50	14,6	198,70	37,1	
OL	Ol	142,71	92,9	10,19	6,6	0,69	0,4	
OLJ	Js Ol	13,84	42,3	17,36	53,0	1,55	4,7	
Razem:			12586,04	83,12	1922,34	12,69	635,10	4,19

Z powyższej tabeli wynika, że w nadleśnictwie przeważają drzewostany zgodne z typem gospodarczym, które zajmują ok. 83% całej powierzchni, natomiast drzewostany niezgodne zajmują powierzchnię 635,10 ha, co stanowi ok. 4% całej powierzchni.

Szczegółowa ocena zgodności została opisana w elaboracie UL.

Borowacenie

Z poniższego zestawienia wynika, że drzewostany w Nadleśnictwie Rudnik odznaczające się brakiem i słabym występowaniem zjawiska borowacenia na powierzchni 14465 ha (co stanowi 95% powierzchni lasów nadleśnictwa). Natomiast średnie i mocne borowacenie występuje na powierzchni 676 ha, co stanowi 5% powierzchni lasów nadleśnictwa.

Tabela 41 Zestawienie powierzchni (ha) wg stopni borowacenia (wg wzoru 22)

Nadleśnictwo	Stopień Borowacenia	Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	>80 lat		
1	2	4	5	6	7	8
Nadleśnictwo Rudnik	Brak	2888,00	4041,47	2988,39	9917,86	65,5
	Słabe	699,99	2376,69	1470,09	4546,77	30,0
	Średnie	61,70	205,22	261,18	528,10	3,5
	Mocne	1,78	118,56	27,84	148,18	1,0

Neofityzacja

Neofityzacja jest to forma degeneracji fitocenozy leśnej polegająca na wnikaniu do składu gatunkowego lub sztucznym wprowadzaniu gatunków np. sosny wejmutki, dębu czerwonego będących gatunkami geograficznie obcymi. Drzewostany z panującym gatunkiem obcym zajmują znikomy procent powierzchni nadleśnictwa. Gatunki te znajdujemy w formie pojedynczych lub grupowych domieszek głównie w oddziałach sąsiadujących z terenami nieleśnymi i drogami. W związku z tym w chwili obecnej obce gatunki drzewiaste i krzewiaste nie mają wpływu na degenerację ekosystemu jako całość.

Tabela 42 Zestawienie powierzchni (ha) wg neofityzacji (wg wzoru 24)

Obręb, Nadleśnictwo	Gatunek obcy	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Obręb Nisko	robinia akacyjowa	2,23	2,01	2,21	6,45	0,1
	dąb czerwony	20,80	51,30	10,89	82,99	1,1
	sosna banksa	1,50	0,58		2,08	0,0
	sosna czarna			6,41	6,41	0,1
	sosna smołowa		13,09	16,59	29,68	0,4
	sosna wejmutka	3,06		21,41	24,47	0,3
Obręb Rudnik	robinia akacyjowa	4,75	15,37	12,68	32,80	0,4
	dąb czerwony	40,34	16,94	69,55	126,83	1,7
	sosna banksa		3,31		3,31	0,0
	sosna czarna	2,11	6,03		8,14	0,1
	sosna smołowa		3,17	2,75	5,92	0,1
	sosna wejmutka		5,69	4,11	9,80	0,1
Nadleśnictwo Rudnik	robinia akacyjowa	6,98	17,38	14,89	39,25	0,3
	dąb czerwony	61,14	68,24	80,44	209,82	1,4
	sosna banksa	1,50	3,89	0	5,39	0,0
	sosna czarna	2,11	6,03	6,41	14,55	0,1
	sosna smołowa	0	16,26	19,34	35,60	0,2
	sosna wejmutka	3,06	5,69	25,52	34,27	0,2
Razem Nadleśnictwo Rudnik		74,79	117,49	146,6	338,88	2,2

Na terenie nadleśnictwa nie występują rośliny i zwierzęta gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym.

Monotypizacja

Monotypizacja jest to zjawisko polegające na zubożeniu składu gatunkowego drzewostanów i uproszczeniu struktury warstwowej i wiekowej.

Zestawienie kompleksów leśnych z punktu widzenia monotypizacji, tj. ujednolicenia gatunkowego lub wiekowego drzewostanów wykonuje się dla kompleksów powyżej 200 ha, z uwzględnieniem grup wiekowych drzewostanów 1-40, 41-80 oraz powyżej 80 lat, oraz podziału drzewostanów na: sosnowe + świerkowe i pozostałe.

monotypizacja częściowa ma miejsce wówczas, gdy udział jednego gatunku lub jednej (20 letniej) klasy wieku wynosi 50-80%, lub udział jednej klasy wieku różnych gatunków w jednej klasie wieku przekracza 80%.

monotypizacja pełna występuje wówczas gdy udział jednego gatunku i jednej klasy wieku przekracza 80% całej analizowanej, zwartej powierzchni leśnej.

W nadleśnictwie monotypizacja nie występuje. Teren nadleśnictwa pokryty jest miejscami monokulturą sosnową, lecz zróżnicowaną pod względem wiekowym.

4. Zagrożenia środowiska

Według raportu o stanie lasów w Polsce z 2003 r. główne zagrożenia środowiska leśnego to: deficyt wody, zanieczyszczenia wód, zanieczyszczenia atmosfery, nadmierna eksploatacja zasobów, zagrożenie zasobów genowych organizmów żywych, urbanizacja, komunikacja, turystyka i rekreacja. Według badań monitoringowych na stałych powierzchniach obserwacyjnych (SPO I i II rzędu) z 2009 roku stwierdzono, że kondycja zdrowotna drzewostanów utrzymuje się na wysokim poziomie i jest stabilna. Średnia defoliacja wszystkich gatunków drzew w wieku powyżej 20 lat nie przekroczyła 20% (2007 - 19,8%, 2008 – 19,91%, 2009 – 19,83%). Opady atmosferyczne były zbliżone do średniej wieloletniej (394 mm). Poziom zanieczyszczeń powietrza SO₂ i NO₂ był niski i nie wpływał na kondycje drzewostanów. Pomiary O₃ i NH₃ nie wykazywały koncentracji stanowiących zagrożenie dla zdrowotności drzewostanów.

Zagrożenia z ostatniego 10-lecia występujące w Nadleśnictwie Rudnik szczegółowo zostały opisane w „Analizie gospodarki leśnej”, natomiast kierunki działań z zakresu ochrony zostały opisane w „Elaboracie urządzenia lasu”

5. Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego, regulacja użytkowania zasobów oraz wykonywanie prac leśnych

Gospodarka leśna w Nadleśnictwie Rudnik prowadzona będzie w oparciu o wytyczne w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych (Zarządzenie nr 11a Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych) oraz w oparciu o aktualnie obowiązujące Zasady Hodowli Lasu, i Instrukcję Ochrony Lasu, które wprowadzają zasady ekologizacji do gospodarki leśnej.

W celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego w trakcie wykonywania prac leśnych szczególną uwagę należy zwracać na:

- pozostawianie w lesie jak największej biomasy (części stojących drzew, martwych, połamanych, wykrotów, gałęzi, igliwia i kory), o ile nie jest to sprzeczne z zasadami ochrony lasu,
- wytyczanie i wykorzystywanie okresowych szlaków zrywkowych,
- stosowanie maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami, stosowanie bioolejów jako smarów silnikowych,
- unikanie zniszczeń runa i ściółki leśnej m.in. poprzez wykonywanie zrywki zimą przy pokrywie śnieżnej lub przy użyciu urządzeń zabezpieczających,
- ochronę stanowisk gatunków chronionych, rzadkich i cennych podczas trzebieży i innych zabiegów, m.in. poprzez zwracanie uwagi na miejsca obalania drzew, przebieg szlaków zrywkowych omijających stanowiska itp.

Wytyczne dotyczące działań na obszarach Natura 2000

- na leśnych siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 (grąd subkontynentalny – 9170, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe -91E0, łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe - 91F0) stosować składy gatunkowe upraw zgodne z siedliskiem przyrodniczym.

Dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 należy przyjmować nw. składy gatunkowe drzewostanu.

Kod siedliska	Nazwa siedliska	Przyrodniczy typ lasu	Orientacyjny skład gatunkowy drzewostanu
9170	Grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i>	Gb-Db	Ip. Db 70%, Gb, Lp i inne 30% Iip. Gb 70%, Lp i inne 30%
91E0*	Łągi olszowo-jesionowe* <i>Fraxino-Alnetum*</i>	Js-Ol	Ol 60%, Js 20%, Jw, Gb, Lp, Kl i inne 20%

91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Filario-Ulmetum</i>	Db-Js-Ws	Wz 40%, Js40%, Db i inne 20%
------	--	----------	------------------------------

- w odniesieniu do gatunków „naturowych” położonych w obszarach Natura 2000 objąć ochroną siedliska występowania tych gatunków

- w ramach ochrony bobra europejskiego *Castor fiber*, wydry *Lutra lutra* - przy zbiornikach wodnych nie usuwać drzew i krzewów przy brzegach rzek – pozostawiać strefy ekotonowe; przy budowie dróg, zapór i mostów należy zadbać o bezpieczne przejścia (lokalizacja występowania gatunku w tabeli nr 12 i nr 15).

- pachnica dębowa *Osmoderma eremita* – pozostawiać dziuplaste oraz stare, martwe i zamierające drzewa oraz grupy drzew gatunków liściastych, na zrębach w nasłonecznionych miejscach (lokalizacja występowania gatunku w tabeli nr 15).

- na obszarze Natura 2000 Puszcza Sandomierska w miejscach występowania chronionych gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony w tym obszarze, (lokalizacja występowania gatunków w tabeli nr 8), zabiegi gospodarcze wykonywać w sposób zapobiegający negatywnemu wpływowi na te gatunki ptaków i ich siedliska;

- w odniesieniu do gatunków:

- bocian czarny *Cicinia nigra* – należy utrzymać ochronę strefową, w przypadku stwierdzenia nowego miejsca gniazdowania natychmiast wstrzymać wszystkie prace w tym miejscu i rozpocząć procedurę tworzenia strefy ochronnej,

- dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioła czarnego *Dryocopus martius*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis* – pozostawiać dziuplaste oraz stare, martwe i zamierające drzewa, oraz grupy drzew na zrębach i przestoje,

- lelek *Caprimulgus europaeus* gąsiorek *Lanius collurio*, jarzębatka *Sylvia nisoria* lerka *Lullula arborea* - pozostawiać otwarte siedliska wśród lasów (polany, wydmy, wrzosowiska, dolinki śródleśnych rzek).

Pełna charakterystyka podstaw gospodarki leśnej okresu przyszłego, zawarta jest w tomie I – opisanie ogólne.

6. Plan działań

Tabela 43 Zbiorcze zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody w Nadleśnictwie Rudnik

Lp	Nazwa zadania	Lokalizacja	Organizator
Zadania dotyczące istniejących i projektowanych form ochrony przyrody			
1	Obserwacja stanu użytków ekologicznych	Lokalizacja w tabeli nr 20	Nadleśnictwo
2	Monitorowanie stanu pomników przyrody zgodnie z pismem Dyrektora RDLP ZG – 7021-146/2009. – z dn. 6.10.2009r.	Lokalizacja wg tabel nr 18, 19	Nadleśnictwo
Zadania z zakresu ochrony gatunkowej roślin i zwierząt			
1.	Pozostawiać drzewa dziuplaste, drzewa martwe w różnym stopniu rozkładu, chronić istniejące stanowiska rzadkich i chronionych roślin, grzybów oraz zwierząt.	Cały obszar nadleśnictwa	Nadleśnictwo
2.	Obserwacja i aktualizacja wykazu stanowisk chronionych i rzadkich roślin, grzybów, porostów i mszaków, wykonywanie zabiegów ochronnych dotyczących gatunków wymagających ochrony czynnej, wykonywać w oparciu o zalecenia RDOŚ.	Lokalizacja w tabelach 20, 21 i opisach taksacyjnych oraz na mapach gospodarczo-przeglądowych dla leśnictw w skali 1:10000.	Nadleśnictwo przy współpracy z RDOŚ
3	W miejscach występowania gatunków chronionych roślin wykonywanie zabiegów w okresie zimowym przy dużej pokrywie śniegu, wykorzystywanie szlaków zrywkowych	Lokalizacja w tabelach 20, 21	Nadleśnictwo
4	W miejscach występowania gatunków ptaków „strefowych” zabiegi gospodarcze wykonywać zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 w sprawie gatunków dziko występujących objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237) Na podstawie art. 60 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późniejszymi zmianami)	Według ustalonej strefy	W uzgodnieniu z RDOŚ Nadleśnictwo
5	Pozostawiać drzewa zasługujące na ochronę mogące w przyszłości stać się pomnikami przyrody	Cały obszar nadleśnictwa	Nadleśnictwo
Zadania z zakresu kształtowania stosunków wodnych, odnowień, zwiększenia bioróżnorodności.			
1.	Zachować w stanie zbliżonym do naturalnego źródleśne bagna	Lokalizacja na podstawie opisów taksacyjnych i map dla poszczególnych leśnictw	Nadleśnictwo
2.	Utrzymywanie we właściwym stanie urządzeń melioracyjnych: rowów, zastawek i przepustów	Lokalizacja na podstawie opisów taksacyjnych i map dla poszczególnych leśnictw	Nadleśnictwo
3	Zwiększanie i utrzymanie różnorodności biologicznej poprzez przebudowę drzewostanów i stosowanie rębni złożonych, dostosowanie składu gatunkowego do właściwego siedliska, pozostawianie biogrup	Drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym przeznaczone do użytkowania rębego oraz drzewostany rębne, zgodnie z planem zagospodarowania rębego	Nadleśnictwo
Zadania z zakresu edukacji leśnej i promocji zrównoważonej gospodarki leśnej.			
1.	Wykonać zalecenia zawarte w zarządzeniu Nr 57 DGLP i części Edukacja i promocja	Program edukacji leśnej	Nadleśnictwo
Zadania z zakresu turystyki i rekreacji			
1.	Utrzymać w dobrym stanie ścieżki dydaktyczne	Ścieżka „Zatyki”, „Kopki”, „Zalesie” i punkt edukacji przyrodniczej	Nadleśnictwo
2	Utrzymywać we właściwym stanie miejsca postojów i inne miejsca wypoczynku	Lokalizacja na podstawie opisów taksacyjnych	Nadleśnictwo

7. Rola edukacji leśnej społeczeństwa

Właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego uzależniona jest od poziomu wiedzy społeczeństwa, a wiedzę i styl życia człowieka możemy kształtować poprzez edukację leśną.

W myśl dokumentów opracowanych na konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro z 1992 roku pt. „Deklaracja z Rio de Janeiro” i „Agenda 21” rządy państw zostały zobowiązane do opracowania nowych zakresów działań mających na celu wzajemną integrację problemów związanych z ochroną środowiska i rozwojem cywilizacji. W skali naszego kraju w wyniku prac podjętych w 1994 roku przez Samodzielny Zespół d/s Edukacji Ekologicznej Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa powstał dokument pn.: "Polityka Edukacji Ekologicznej", a 9 maja 2003 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał Zarządzenie nr 57 w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych.

Nadleśnictwo Rudnik posiada „Program edukacji leśnej” opracowany na lata 2004-2011 r. W związku z tym, że w tym roku kończy się należy opracować nowy program edukacyjny uwzględniający kierunki rozwoju edukacji leśnej w Lasach Państwowych tzn.

- upowszechnienie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania ze wszystkich funkcji lasu,
- budowanie zaufania społecznego do działalności zawodowej leśników.

Nadleśnictwo Rudnik od wielu lat prowadzi działalność mającą na celu edukację leśną społeczeństwa. Dotychczasowa działalność to:

- pogadanki na tematy ogólnoprzyrodnicze, ekologiczne oraz typowo leśne
- coroczne akcje „Sprzątanie Świata” oraz sadzenia lasu,
- spotkania instruktażowe z nauczycielami szkół z terenu nadleśnictwa,
- spotkania z okazji Dnia Leśnika.

Nadleśnictwo prowadzi też działalność edukacyjną w oparciu o udostępnianie szkołom i wszystkim zainteresowanym obiektów:

- **ścieżka przyrodnicza w Leśnictwie Zatyki** o długości 4,9 km, składa się z czternastu obiektów przyrodniczo-dydaktycznych pokazujących przyrodę nadleśnictwa i zagadnienia związane z gospodarką leśną.
- **ścieżka przyrodnicza w Leśnictwie Kopki** o długości 3 km, składa się z dziesięciu tablic tematycznych.
- **ścieżka przyrodnicza Maziarnia - Zalesie** o długości 8,6 km (duża pętla), zlokalizowana w leśnictwie Zalesie i Maziarnia, składa się z dwunastu dwóch tablic tematycznych. Mała pętla ma długość 3,5 km i posiada jedenaście tablic informacyjnych.

Przez obszar nadleśnictwa wyznaczono szlak żółty, który rozpoczyna się w Sandomierzu a kończy w Leżajsku. Szlak jest długości 107 km, przebiega wzdłuż rzeki San i miejscami przechodzi przez kompleksy leśne nadleśnictwa.

8. Wykaz map stanowiących załącznik do Programu Ochrony Przyrody

1. Mapa przeglądowa walorów przyrodniczych, w skali 1: 50 000.
2. Mapa rozmieszczenia stanowisk chronionych i rzadkich roślin i zwierząt, na podkładzie map przeglądowych nadleśnictwa w skali 1:25 000 (w formie oddzielnego załącznika).
3. Na mapach przeglądowych drzewostanów w skali 1:10000 z przeznaczeniem dla leśniczych naniesione zostaną granice istniejących w danym leśnictwie form ochrony przyrody w tym również lokalizacja stanowisk roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną ścisłą i gatunków szczególnie rzadkich.
4. Mapa przeglądowa obszarów Natura 2000, w skali 1:25000 z naniesionymi granicami obszarów Natura 2000 oraz rozmieszczeniem:
  - a) dla specjalnych obszarów ochrony siedlisk:
    - występujących na poszczególnych obszarach Natura 2000 siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony w rozpatrywanych obszarach Natura 2000,
    - stanowisk gatunków roślin i zwierząt (z wyłączeniem ptaków) oraz ich siedlisk, występujących na poszczególnych obszarach Natura 2000 i będących przedmiotem ochrony w rozpatrywanych obszarach Natura 2000,
  - b) dla obszarów specjalnej ochrony ptaków - gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony w poszczególnych obszarach Natura 2000.

Referat opracował

mgr inż. Wojciech Paszczuk

Szef Produkcji

inż. Konstanty Kasperuk

9. LITERATURA

1. Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Rudnik na okres 1.01.2002 – 31.12.2011r. – BULiGL Oddział w Lublin.
2. Grzywacz A. 1988. Grzyby leśne. Warszawa PWR i L.
3. Fijałkowski D. 1995. Flora roślin naczyniowych Lubelszczyzny. Tom I, II. Lub. Tow. Nauk.
4. Kucharczyk M. 2000. Lista gatunków roślin naczyniowych zagrożonych na terenie województwa lubelskiego. Gratus. Lublin.
5. Matuszkiewicz J. M. 2002. Zespoły leśne Polski. Warszawa Wydawnictwo Naukowe PWN.
6. Piękoś-Mirkowa H. Mirek Z. 2003. Atlas roślin chronionych. Warszawa, MULTICO Oficyna Wydawnicza.
7. Szafer W. Zarzycki K. (red.). 1972: Szata roślinna Polski. PWN. Warszawa.
8. Tomiałojć L. 1990. Ptaki Polski rozmieszczenie i liczebność. PWN Warszawa.
9. IMGW 1983. Podział hydrograficzny Polski. Warszawa.
10. Instrukcja ochrony lasu. 2004 Warszawa.
11. Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie. 1996 Warszawa.
12. Instrukcja urządzania lasu. 2003 Warszawa.
13. Koncepcja sieci Natura 2000 w Polsce. Raport końcowy 2001.
14. Polska Czerwona Księga Roślin. 2004
15. Polska Czerwona Księga Zwierząt 2004.
16. Atlas hydrologiczny Polski, 1987. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa
17. Chałubińska A, Wilgat T. 1954; Podział fizjograficzny województwa lubelskiego; [w:] Przewodnik V Ogólnopolskiego Zjazdu PTG Lublin.
18. Encyklopedia multimedialna PWN – Ziemia; Warszawa 2001.
19. Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski, PWN Warszawa
20. Kondracki J. 1977: Regiony fizycznogeograficzne Polski, UW Warszawa.
21. Matuszkiewicz J.M. 1993. Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski. Prace Geograficzne 158
22. Matuszkiewicz J.M. 2001: Zespoły leśne Polski. Wydawnictwa Naukowe PWN.
23. Matuszkiewicz W. 1979. Fitosocjologiczne podstawy typologii lasów Polski. Prace IBL nr 558, Warszawa.
24. Matuszkiewicz W. red. 1995: Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa. PAN IGiPZ
25. Matuszkiewicz W. 2001: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wydawn.Nauk. PWN
26. Mroczkiewicz L. Trampler T. red. 1964, Typy siedliskowe lasu w Polsce”. Prace IBL nr 250, PWRiL Warszawa
27. Operat glebowosiedliskowy. 2012. Nadleśnictwo Rudnik BULiGL Oddział w Lublinie. Mat niepubl
28. Siedliskowe podstawy hodowli lasu. 2004. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych. Bedoń

Strony internetowe:

www.aquadocinter.pl

www.rzeszow.rdos.gov.p

www.elbi.pl

www.lublin.lasy.gov.pl

www.mos.gov.pl

www.gus.pl

www.salamandra.org.pl

10. Kronika

A series of 20 horizontal dashed lines for writing.

A series of horizontal dashed lines for writing, consisting of 28 lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

A series of horizontal dashed lines for writing, consisting of 20 rows. Each row is defined by two dashed lines, with a solid line in the middle of each row.

10. Czyste wzory tabel do uzupełnienia dla pomników przyrody

Wykaz pomników przyrody w Nadleśnictwie Rudnik zatwierdzonych po 1. 01. 2012r.

Lp.	Nr rej woj.	Nr zarządzenia, rozporządzenia	Położenie		Opis obiektu					Zabiegi wykonane lub projektowane	Uwagi
			oddz poddz	obręb gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	obwód (cm)	wys. (m)	Stan zdr.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Lp.	Nr rej. woj.	Nr zarządzenia, rozporządzenia	Położenie		Opis obiektu					Zabiegi wykonane lub projektowane	Uwagi
			oddz poddz	obręb gmina leśnictwo	rodzaj	wiek	obwód (cm)	wys. (m)	Stan zdr.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

11. Czyste wzory tabel do uzupełnienia dla chronionych gatunków

Wykaz stwierdzonych chronionych gatunków roślin i zwierząt na terenie Nadleśnictwa Rudnik (po 1.01.2012r).

Lp.	gatunek	leśnictwo, oddział, dokładna lokalizacja	Ogólny opis występowania lokalnej populacji	Opis obiektu, walory, zalecenia. Zabiegi uzgodnione z WKP.

Lp.	gatunek	leśnictwo, oddział, dokładna lokalizacja	Ogólny opis występowania lokalnej populacji	Opis obiektu, walory, zalecenia. Zabiegi uzgodnione z WKP.

Lp.	gatunek	leśnictwo, oddział, dokładna lokalizacja	Ogólny opis występowania lokalnej populacji	Opis obiektu, walory, zalecenia. Zabiegi uzgodnione z WKP.

Lp.	gatunek	leśnictwo, oddział, dokładna lokalizacja	Ogólny opis występowania lokalnej populacji	Opis obiektu, walory, zalecenia. Zabiegi uzgodnione z WKP.

Lp.	gatunek	leśnictwo, oddział, dokładna lokalizacja	Ogólny opis występowania lokalnej populacji	Opis obiektu, walory, zalecenia. Zabiegi uzgodnione z WKP.

Lp.	gatunek	leśnictwo, oddział, dokładna lokalizacja	Ogólny opis występowania lokalnej populacji	Opis obiektu, walory, zalecenia. Zabiegi uzgodnione z WKP.